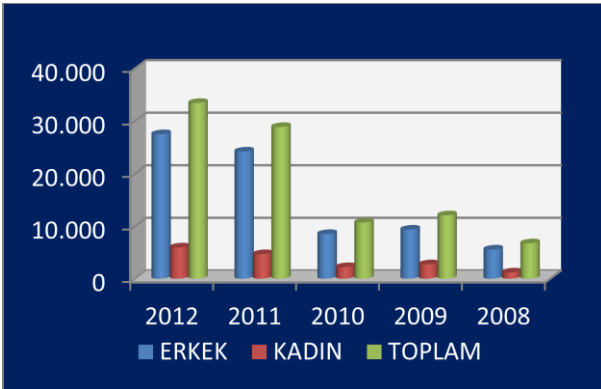

KAYITLI İŞSİZ SAYISI (VAN)

2013

VAN

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ

RAPORU

VAN 2013 İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZ ÇALIŞMASI EKİBİ

Şube Müdürü	Nesim EREN	Koordinatör
Şube Müdürü	Vahyettin DEMİR	Koordinatör
Şef	Gülay BİLİCİ	Koordinatör
İş ve Meslek Danışmanı	Ali İhsan AYDINOĞLU	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Adil DÜZGÜN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ahmet KÜMUR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ali ÇINAR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Aydın BAŞTİN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ayşe KABAN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Burcu KAHRAMAN GÜZEL	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Cengiz OĞUZ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Cevat ÇAKMAK	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Derya ASLANOĞLU	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Dilek SEZER DAĞLI	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Emel ÖZÇELİK KEÇECİOĞLU	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Engin ŞİMŞEK	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Erdal DEMİRKAN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Erol AĞÇAKAYA	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ertan ALTUN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Esra ŞİMŞEK ÖZGÜNER	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Gökhan DÜZEN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Hanifi YILDIRIM	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Mehmet Ali DÜNDAR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Muhammet Galip İLMEN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Mahmut ÖZGÜNER	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Mehmet TUNCAL	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Mesut YİĞİT	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Necat KINA	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Neslihan ERTÜRK	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Oktay AKGÜN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ömer YERLİKAYA	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Recep İLERİ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Seher ATAŞ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Selçuk TARHAN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Selin TEBİŞOĞLU	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Şakir AYDEMİR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Şebap NUR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Vehbi KOÇ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Yunus ŞAHİN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Yusuf SAVAŞLI	Saha Görevlisi

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
VAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU
(2013)

Raporu Hazırlayanlar:

İş ve Meslek Danışmanı: Mehmet Ali DÜNDAR

İş ve Meslek Danışmanı: Selin TEBİŞOĞLU

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Van İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Van Valisi
Aydın Nezih DOĞAN

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2013 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 100 bin 852 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 87 bin 719'dur. İlimizde bu kapsamda 1204 işyeri tespit edilmiş ve 1104 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2013 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 il için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Çalışma ve İş Kurumu Van İl Müdürü

Mehmet Salih SERÇE

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
GRAFİKLER LİSTESİ	iv
TABLOLAR LİSTESİ	v
KISALTMALAR	vi
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	5
BİRİNCİ BÖLÜM	7
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	7
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN	7
EKONOMİK GÖSTERGELER	7
NÜFUS GÖSTERGELERİ	9
EĞİTİM GÖSTERGELERİ	12
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	14
İstihdam	15
İşsizlik	24
İşgücü Dışındaki Nüfus	27
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	30
KURUMA YAPILAN BAŞVURULAR	30
KAYITLI İŞSİZLER	32
AÇIK İŞLER	36
İŞE YERLEŞTİRMELER	39
KURS VE KURSIYER GÖSTERGELERİ	43
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ	44
İKİNCİ BÖLÜM	46
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	46
AMAÇ VE YÖNTEM	46
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM	48
AÇIK İŞLER	54
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	60
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİMLERİ	63
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	66
SONUÇ	66
KAYNAKÇA	71
EKLER	72
Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu	72
Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi	75
Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar	75
Ek 2- C : Tamsayım ve Örneklemeye Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)	77
Ek 2- D : Tamsayım ve Örneklemeye Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)	78
Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü	79
Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri	84
Ek 4- Diğer Tablolar	88
Ek 5- İllerin Yatırımlardan Aldığı Paylar	90

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları(TRB2-Türkiye % 2008).....	8
Grafik 2. Yaş Bağımlılık Oranları,(Van-Türkiye)%2012.....	11
Grafik 3. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%2012.....	12
Grafik 4. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,% , 2012	14
Grafik 5. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TRB2 %,2011.....	15
Grafik 6. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TRB2,%,2012	16
Grafik 7. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı, TRB2, %, 2012	17
Grafik 8. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TRB2,%,2012.....	18
Grafik 9.İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB2, %, (2012)	19
Grafik 10. Türkiye ve TRB2 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012	20
Grafik 11. Türkiye ve TRB2 sektörel kayıt dışı çalışma oranı %, (2012)	21
Grafik 12. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRB2,%,2012	21
Grafik 13. Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışı Çalışma, TRB2,%,2012	22
Grafik 14. İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık Oranı,TRB2,%,2012	22
Grafik 15. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TRB2,%,2012	23
Grafik 16. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TRB2,%,2012sevyesinde	24
Grafik 17. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TRB2,%,2012.....	25
Grafik 18. İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TRB2,%,2012	26
Grafik 19. Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Dahil Olmayanlar,TRB2,%,2012.....	28
Grafik 20. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı,TRB2,%,2012	29
Grafik 21. Kayıtlı İşsizlerin Yıllara ve Cinsiyete Göre Dağılımı.....	32
Grafik 22. Kayıtlı İşsizlerin Bekleme Süreleri(2012).....	33
Grafik 23. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı (%2012)	35
Grafik 24. Alınan Açık İş Sayısının Yıllara Göre Değişimi.....	36
Grafik 25.Yaş Gruplarına Göre İşsizlik ve İşsizlik Ödenegi alanların Oranları (Van,%,2012).....	45
Grafik 26. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı,%2013	48
Grafik 27. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,% 2013	49
Grafik 28. Meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,% 2013	52
Grafik 29. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%2013	54
Grafik 30. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%2013.....	55
Grafik 31. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%2013	56
Grafik 32. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%2013	56
Grafik 33.Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri,%2013	58
Grafik 34. Açık İşler İçin İstenen Beceri Düzeyleri	59
Grafik 35.Açık İşlerin Karşılama Kanalları	59
Grafik 36. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%2013	60
Grafik 37. Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri %, 2013.....	63
Grafik 38.Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı, 31 Aralık 2013	64
Grafik 39. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı, 30 Haziran 2014	65
Grafik 40.Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim durumu,%2012	67

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. Kişi Başı GSKD	8
Tablo 2. Yıllara Göre Açılan ve Kapanan İş Yerleri	9
Tablo 3. Yerleşim Yeri Göre Nüfus.....	10
Tablo 4. Yaş Gruplarına Göre Nüfusun Dağılımı	10
Tablo 5. Yıllara Göre Net Göç Hızı	11
Tablo 6. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları	13
Tablo 7. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2006-2012	13
Tablo 8. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik, Bin Kişi,TRB2,2012.....	15
Tablo 9. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TRB2, bin kişi, 2012.....	17
Tablo 10.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRB2, %, 2012.....	18
Tablo 11. İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB2, bin kişi, 2012	19
Tablo 12. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TRB2, bin kişi, 2012	25
Tablo 13. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TRB2, bin kişi, 2012	26
Tablo 14.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TRB2, bin kişi, 2011.....	27
Tablo 15. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRB2, bin kişi, 2012.....	28
Tablo 16. Yıllara Göre İŞKUR'a Başvurular.....	30
Tablo 17. İŞKUR'a Eğitim Durumuna Göre Başvurular(2012).....	31
Tablo 18. İŞKUR'a Yapılan Başvurularda İlk On Meslek(2012)	31
Tablo 19. Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (İlk On Meslek,2012)	33
Tablo 20. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı(2012)	34
Tablo 21. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı(2012)	35
Tablo 22. Açık İşler (Kamu-Özel,2012).....	36
Tablo 23. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (İlk 15 Meslek,2012)	37
Tablo 24. Meslek Gruplarına Göre Açık İşler (2012).....	38
Tablo 25. İktisadi Faaliyetlere Göre Açık İşler (2012)	38
Tablo 26. Sosyal Durumlara Göre Açık İşler (2012)	39
Tablo 27. Yıllara Göre İşe Yerleştirmeler	39
Tablo 28. İşe Yerleştirmeler (Kamu-Özel,2012).....	39
Tablo 29. Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012)	40
Tablo 30. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012)	40
Tablo 31. Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler (İlk On Meslek,2012).....	41
Tablo 32. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012).....	41
Tablo 33. Sektörlere Göre İşe Yerleştirmeler (2012).....	42
Tablo 34. Sosyal Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012)	42
Tablo 35. Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı (2012)	43
Tablo 36. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı (2012).....	43
Tablo 37. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları (2012)	44
Tablo 38. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları (2012).....	45
Tablo 39. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)	47
Tablo 40: Sektörlere göre çalışan oranları ,%, 2013.....	50
Tablo 41. En fazla Çalışanı Olan İlk Yirmi Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%.....	53
Tablo 42. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On beş Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%, 2013.....	57
Tablo 43. Temininde Güçlük Çekilen Meslek Grupları Van-Türkiye ,%, 2013	61
Tablo 44. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler Grupları Van-Türkiye ,%, 2013	62
Tablo 45. Yıllara göre Tarım ve Tarım Dışı İstihdam Artışı, TRB2, bin kişi, 2005-2011	68

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

HİA: Hane Halkı İşgücü Anketi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

MYO: Meslek Yüksek Okulu

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

2012 yılı verilerine göre Van ilinin %62'si çalışma yaşındadır. Bu veriler bize Van ilinin çalışma potansiyelinin ne denli yüksek olduğunu göstermektedir. Ama bazı kısıtların mevcut olduğunu da söylemek durumundayız. Van ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasından farklıdır. Van'da Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Van 2009-2011 yılları arasında dışarıya göç veren bir il ve 2011 yılında Türkiye'de en yüksek net göç hızına sahip 1. ildir. 2012 yılında dışardan göç alan bir il olmuş ve net göç hızı binde +3,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran da Van'a geri dönüşün yaşandığının bir göstergesidir. Önceki yıl deprem nedeniyle artan göç 2012 yılında tersine dönmüştür. Van ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu Türkiye ortalamasının üstündeyken, çalışabilir yaştaki nüfus Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır. Yaşlı nüfusun payı daha azdır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları da Türkiye ortalamasından farklıdır. İl düzeyinde Çocuk bağımlılık oranı %38,5 iken Türkiye'de bu oran %36,9 dur. Eğitim durumuna bakılırsa; 15+ yaş nüfusun %11,9'u okuryazar değildir. Nüfusun % 18,6'sı sadece okur-yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%76) lise altı eğitilmişler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitilmişler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%64) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun % 80,7'si, diploması olmayanların da % 64,6'sı kadın nüfustur. Nüfusun sadece % 13,7'si lise ve dengi okul mezunu, % 5,5'i yüksek eğitilidir.

Bölge bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında 2012 yılı itibariyle Bölgede işsizlik oranı % 8,9'dur. Türkiye'de bu oran %9,2'dir. Bölgede İşgücüne katılım oranı % 45,8 iken Türkiye'de bu oran %50,0'dir. Bölgenin istihdam oranı %41,8 ile Türkiye istihdam oranının(%45,4) altında kalmıştır.

Van sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında 2011 yılı itibariyle 81 il içinde 75. sıradadır. İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. Yıllar itibariyle büyük farklılık vardır. Van, toplam yatırım teşviklerinden en yüksek payı % 6 ile 2008 yılında alırken, 2011 yılı itibariyle teşviklerden aldığı pay % 0,3'e gerilemiştir. 2012 yılı itibariyle aldığı pay %0,5'e yükselmiştir. Bu pay ile Van 81 il içinde 43.sırada yer almaktadır. Aynı durum kamu yatırımlarında da yaşanmaktadır. 2011 yılı itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,5 ile sınırlı kalırken, 2012 yılında bu oran %0,6 olmuştur. 2011 yılında en yüksek kamu yatırım payı da % 1,2 ile eğitim yatırımlarında gerçekleşirken 2012 yılında en yüksek kamu yatırımı %33,7 ile Diğer Kamu Hizmetlerinde olmuştur. Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Van ilinde açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde 2011 yılında açılan her 100 ticari

işletmeye karşılık 83 işletme kapanmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler büyük bir devinim içindedir. 2012 yılında açılan her 100 ticari işletmeden 66'sı kapanmıştır. 2011 yılında Şirketlerde ise devinim ticari işletmelere göre daha az yaşanmış, açılan her 100 Şirkete karşılık 34 şirket kapanmıştır. 2012 yılında ise kurulan her 100 Şirketten 12 si kapanmıştır.

2012 yılı için yapılan İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 34'ü ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 24,5 oranı ile inşaat ve %13,0 oranı ile imalat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri araştırmada cevap veren işyerlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır.

İlde çalışanların %72,6'sı Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, İnşaat ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör %23,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü, %21,4 ile İnşaat ve %14,3 ile İmalat sektörü izlemektedir; devamında ise %13,2 ile İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü gelmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece % 9,1'dir. Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır. Örneğin çalışanlarının yaklaşık yarısı (%40,5'i) kadın olan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı %5,7'dir. Çalışanlarının dörtte birinin kadın olduğu Eğitim sektöründeki işyerlerinin, toplam işyerleri içindeki ağırlıklı oranı %3,2 ve çalışanlarının %15,7'sinin kadın olduğu Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörünün toplam işyerleri içindeki ağırlıklı oranı ise %1,0'dır.

Çalışan sayısına göre incelendiğinde; erkeklerde Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, kadınlarda İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü ilk sırada yer almaktadır. İkinci olarak kadın çalışan sayısının fazla olduğu sektör İdari ve Destek Hizmetleri sektörüdür. Erkeklerde ise ikinci sırada İnşaat Sektörü gelmektedir.

Meslek gruplarına göre incelendiğinde de ilde çalışanların %19,6'sını Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, %18,9'unu Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde¹ çalışanlar ve %18,5'ini Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda çalışanlar oluşturmaktadır. Türkiye'de ildeki sıralamadan farklı olarak ilk sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarını(%19,7), ikinci sırada da Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar(%18,9) üçüncü sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslek grupları (%18,0) yer almaktadır. Meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların %9,1'ini kadınlar oluştururken, Profesyonel Meslek Mensupları içinde çalışanların %26,0'sı, Büro ve Hizmet Sektöründe çalışanların da %24,3'ü kadındır. Buna karşılık Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları

¹ Ana meslek grubu: ISCO 2008

meslek grubunda hiç çalışan kadın bulunmazken, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda %0,7, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda %1,5 oranında kadın çalışmaktadır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş ² Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Van ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler İnşaat ve Toptan-Perakende Ticarettir. Bu husus açık işlerde değişkenlik göstermekte ve en fazla açık işin olduğu 'Toptan Perakende ve Ticaret' sektörünü 'İmalat' sektörü takip etmektedir. Açık işlerin %33,3'ü 'Toptan ve Perakende Ticaret', %22,6'sı 'İmalat', %15,6'sı 'İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri' sektöründedir. 'Madencilik ve Taş Ocakçılığı', 'Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı', 'Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri', 'Finans ve Sigorta Faaliyetleri', 'Kamu Yönetimi ve Savunma Zorunlu Sosyal Güvenlik' ile 'Kültür, Sanat ve Eğlence' sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır. İlde açık iş oranı %1,6 olarak tespit edilmiş ve bu oran %4,4 olan Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. İlde ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %21,2 ile Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu ana meslek grubunu %20,1 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, %17,1 ile de Hizmet ve Satış Elemanları takip etmektedir.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Satış Danışmanıdır. Açık işlerin %6,2'sini Satış Danışmanı oluşturmaktadır. Satış Danışmanı mesleğini %4,1 oranlarıyla Ön Muhasebeci ve Pazarlamacı meslekleri takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında geriye kalan ilk yedi meslek ise şöyledir; %3,3 ile Mobilya Montaj İşçisi, %3,2 ile Hemşire, %2,7 ile Acil Tıp Teknisyeni, %2,6 ile Alüminyum Doğramacı, %2,5 ile Kat Görevlisi-Temizlik, %2,1 Mermer İşçisi ve son olarak %2,0 ile Aşçılık mesleği takip etmektedir.

İlde işverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine (%29,4) fark etmez cevabını vermiştir. Fark etmez eğitim düzeyini %28,6 ile genel lise ve genel liseyi de %14,3 ile lisans eğitim düzeyi takip etmektedir.

Temininde en çok güçlük çekilen meslek Satış Danışmanıdır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin %5,9'unu Satış Danışmanı mesleği oluşturmaktadır. Bu mesleği %4,4 ile Hemşire mesleği takip etmektedir. Temininde zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk onda yer alan meslekler arasında fark minimum düzeydedir ve sıralama: %3,7 ile Pazarlamacı, %3,0 ile Aşçı, yine %3,0 ile Ön Muhasebeci, %2,8 ile İnşaat Mühendisi ve %2,7 ile Mobilya Montaj İşçisi, %1,9 ile Kepçe Operatörü şeklinde olmuştur.

² Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa vadede çıkartmayı planladıkları eleman sayısı, almayı planladıkları eleman sayısından azdır. Orta vade de ise istihdam artışında kısa vadeye göre belirgin bir artış olduğu görülmektedir.

Net istihdam değişim oranı (NİDO) orta vadede kısa vadeden daha yüksektir. Beklenti oranı % 1,7 den % 3,7'ye çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile orta vadede işverenlerin gelişme beklentisi daha fazladır. Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör Gayrimenkul Faaliyetleri ve İnşaat sektörleridir. En fazla çalışanı olan birinci sektör konumundaki Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki istihdam değişimi, Gayrimenkul ve İnşaat sektörlerinin altında kalmıştır. Mevsimsellik göz önünde bulundurulduğunda inşaat sektöründeki hareketlilik olağandır.

İldeki net istihdam artışının sektörel dağılımı Türkiye'den farklıdır. Türkiye sonuçlarında orta vadede net istihdam artışının en fazla olduğu sektör Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörüdür. İkinci sırada Diğer Hizmet Faaliyetleri, üçüncü sırada Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. İlde orta vadede en fazla net istihdam artışı sağlayan birinci sektör olan Gayrimenkul Faaliyetleri Türkiye sıralamasında 2. sırada; ilde net istihdam artışı ile ikinci sırada olan İnşaat sektörü Türkiye'de 6. sırada yer almıştır. Orta vadede ise net istihdam azalışı bekleyen hiçbir sektörün olmaması dikkat çekmektedir.

Kısa vadede Türkiye'de en fazla net istihdam artışı bekleyen sektör İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Tüm net istihdam artışı beklentisinin %13,0'ü bu sektörden kaynaklanmaktadır. Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü net istihdam artışının %0,7'sini oluşturmaktadır. Kısa vadede ilde en fazla net istihdam artışı bekleyen sektör 'Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri' sektörüdür. Ancak bu sektörde çalışan kişi sayısı az olduğu için; ilde en fazla net istihdam artışında bu sektör birinci olmuştur. İkinci olarak net istihdam artışının yüksek olduğu sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Araştırma sonuçlarına göre 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı 1,7 iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle 2,0 puan artış göstererek 3,7'e yükselmiştir. İlde sektörler arasında sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar gözlenmektedir. Türkiye'de ise kısa ve orta vadede net istihdam beklenti oranı büyük değişiklik göstermemektedir. Net istihdam değişimi kısa vadede % 4,7 iken, orta vadede 0,1 puanlık artış göstererek 4,8'e yükselmektedir.

GİRİŞ

Van ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilizesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de açık iş boşluğu zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eş zamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri; Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir. Bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde, hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

Bu ihtiyaçtan ötürü Türkiye Çalışma ve İş Kurumu Müdürlükleri her yıl periyodik olarak iller bazında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulamaktadır. Van ili için ilki 15 Eylül-31 Ekim 2012 tarihleri arasında

uygulanarak 2013 yılının Şubat ayında raporlaştırılan İşgücü Piyasası Talep Araştırması ikinci defa 15 Mayıs -30 Haziran 2013 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, İlin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Van ili işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm Van işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibarıyla ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)³ veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyoekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin olduğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Van ilinin yer aldığı TRB2 (Van, Muş, Hakkâri ve Bitlis illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Hakkâri, Muş benzer sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında yer alırken, Van ve Bitlis daha üst sıradadır.⁴ Bölgede gelişmişlik sıralaması itibarıyla en az gelişmiş il, 81. sırada yer alan Muş'tur. Hakkâri 80. sırada yer alırken, Bitlis 67. ve Van 75. sırada bulunmaktadır.

Arka plan veri setlerinin diğer bir problemi de verilerin güncel olmaması ve daha önce üretilen bazı veri setlerinin de artık üretilmemesidir. Örneğin illerin işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları en son 2010 yılında yayınlanmış ve raporda bu veriler kullanılmıştır. Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre 2011 yılında Van'da işsizlik oranı Türkiye ortalamasının (7,9) çok üzerinde 9,8 olarak açıklanmıştır⁵.

EKONOMİK GÖSTERGELER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyoekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

³ Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzye bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

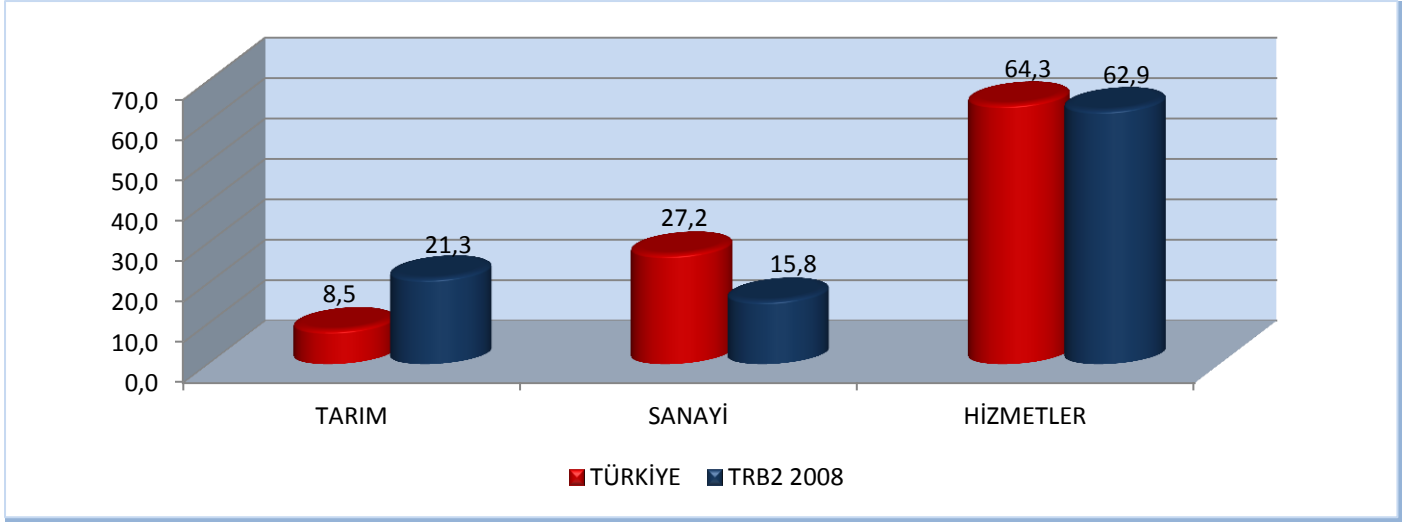
⁴ İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

⁵ Ek 4 kapsamında ayrıntılı bir tablo olarak il düzeyinde işgücü piyasası temel göstergeleri sunulmuştur.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Van ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer⁶ itibariyle hâkim sektör %62,9 pay ile Hizmetler sektörüdür. İkinci sırada %21,3 ile Tarım sektörü yer almaktadır. Sanayi sektörü, %15,8 ile en az paya sahip sektördür.

Grafik 1. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları(TRB2-Türkiye % 2008)

Kaynak: TÜİK

Bölgede Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer 2008 yılı için 4.379 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye’de yaratılan katma değerden %64 oranında daha az katma değer yaratmıştır. Aşağıda yer alan grafikte kişi başı GSKD’nin yıllara göre değişimi verilmiştir. Bölgelerin kişi başı GSKD’leri sıralandığında Van ilinin de içinde yer aldığı TRB2 bölgesinin son sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 1. Kişi Başı GSKD

	2004	2005	2006	2007	2008
TRB2	2.688,00 "	3.126,00 "	3.372,00 "	3.814,00 "	4.379,00 "
TÜRKİYE	7.307,00 "	8.338,00 "	9.632,00 "	10.744,00 "	12.020,00 "

Kaynak: TÜİK

Bölgenin gelişme hızı geçen dört yıllık sürede %71 ile Türkiye ortalaması ile neredeyse aynı gerçekleşirken, en az gelişme gösteren sektör tarım, en fazla gelişen sektör ise hizmetler sektörü olmuştur.

⁶ İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

Bunun sonucunda bölgede 2004 yılında %24,3 olan tarımın payı 2008 yılında %21,3'e gerilemiş, %58,3 olan hizmetlerin payı %62,9'a yükselmiştir.

İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. Yıllar itibariyle büyük farklılık vardır. Van, toplam yatırım teşviklerinden en yüksek payı %6 ile 2008 yılında alırken, 2011 yılı itibariyle teşviklerden aldığı pay önemli düşüş ile %0,3'e gerilemiş ve 2012 yılı itibariyle bir nebze de olsa %0,5'e yükselmiştir. Bu pay ile Van 81 il içinde 43. sırada yer almaktadır.

Aynı durum kamu yatırımlarında da yaşanmaktadır. 2012 yılı itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay⁷ %0,6 ile sınırlı kalırken, en yüksek kamu yatırım payı da %34 ile Diğer Kamu Hizmetleri alanında gerçekleşmiştir.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Van ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılma oranının daha fazla olduğu görülmektedir. 2012 yılında ilde açılan her 100 ticari işletmeye karşılık 66 işletme kapanmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler büyük bir devinim içindedir. Şirketlerde ise devinim daha az yaşanmış, açılan her 100 şirkete karşılık 12 şirket kapanmıştır.

Tablo 2. Yıllara Göre Açılan ve Kapanan İş Yerleri

VAN	OCAK-ARALIK (ONİKİ AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
2012	315	9	401	30	21	38	7	265
2011	275	13	330	96	25	38	15	274

Kaynak: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı, nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. 2012 yılı sonuçlarına göre ise Van ilinin nüfusu 1.051.975 olup⁸, ilde 538.121 erkek, 513.854 kadın yaşamaktadır. 15+yaş 643.636 kişidir. Çalışma yaşı⁹ erkek nüfus 314.395, kadın nüfus 296.084'tür. Van ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye

⁷ İllerin yatırım teşviklerinden aldığı paylara ait tablo ektedir.

⁸ TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

⁹ TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

ortalamasından farklıdır. 2012 yılı sonunda Türkiye ortalamasında nüfusun %77,3'ü il/ilçe merkezlerinde ikamet ederken, Van'da bu oran %52,2'dir. Diğer bir ifade ile Van'da Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Tablo 3. Yerleşim Yerine Göre Nüfus

VAN	İl/ilçe merkezi			Belde/Köy			Toplam		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
2012	548.717	282.307	266.410	503.258	255.814	247.444	1.051.975	538.121	513.854
2011	526.725	273.183	253.542	495.807	251.961	243.846	1.022.532	525.144	497.388
2010	539.619	275.420	264.199	495.799	250.368	245.431	1.035.418	525.788	509.630
2009	527.525	273.051	254.474	494.785	250.813	243.972	1.022.310	523.864	498.446

Kaynak: TÜİK, ADNKS

Van ilinin nüfus dağılımı, yaş grupları bazında incelendiği zaman; genç bir nüfus yapısına sahip olduğu göze çarpmaktadır. Nüfusun %38,8'i çocuklardan (0-14 yaş grubu) oluşmaktadır. Buda ileriki yıllarda çalışabilir yaştaki nüfusta artışa sebep olacaktır. Genç nüfusun (15-24 yaş grubu) toplam nüfustaki oranı %21,9 ve yaşlı nüfusun (65 ve üstü yaş grubu) oranı %3,2'dir.

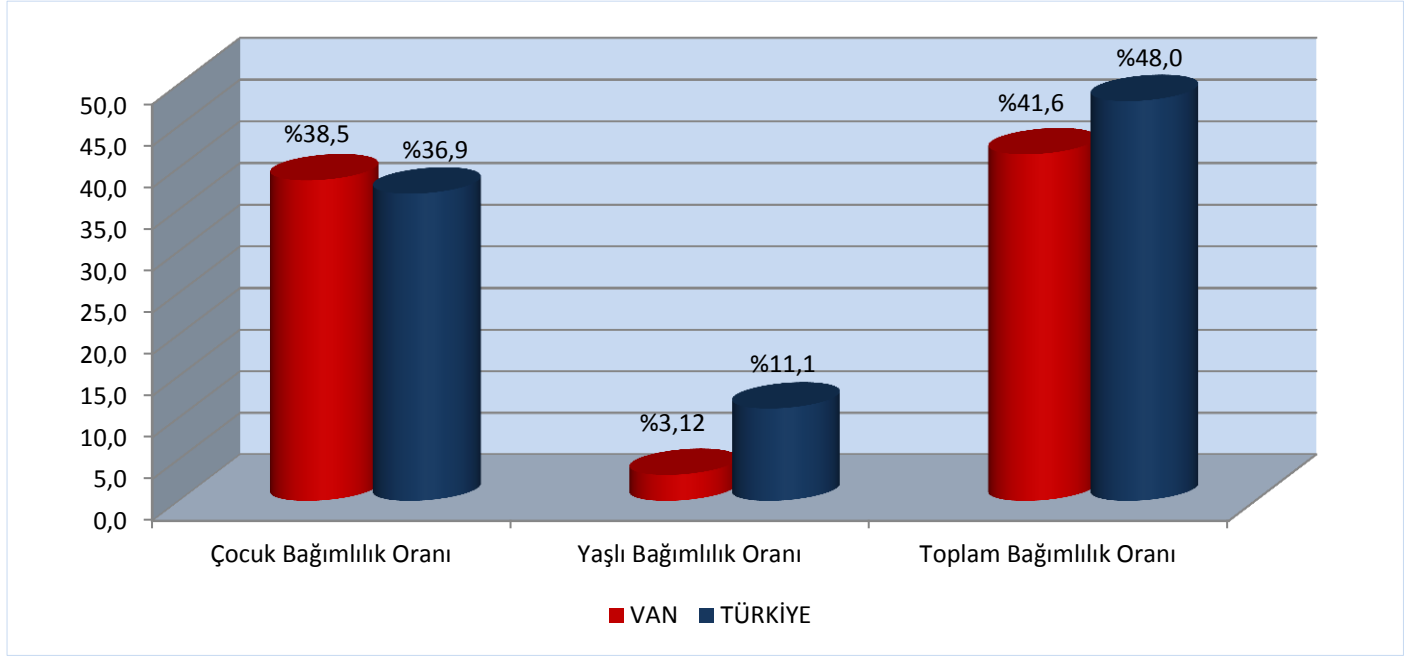
Tablo 4. Yaş Gruplarına Göre Nüfusun Dağılımı

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
0-14'	408.339	208.775	199.564
'15-19'	123.516	63.641	59.875
'20-24'	106.964	55.211	51.753
'25-29'	86.888	45.553	41.335
'30-34'	79.117	40.405	38.712
'35-39'	56.077	29.014	27.063
'40-44'	43.647	23.343	20.304
'45-49'	41.911	22.163	19.748
'50-54'	29.766	15.071	14.695
'55-59'	24.896	11.772	13.124
'60-64'	17.697	8.222	9.475
65+'	33.157	14.951	18.206
Toplam	1.051.975	538.121	513.854

Kaynak: TÜİK, ADNKS

Van ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus¹⁰ Türkiye ortalamasına göre daha fazla pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha azdır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları¹¹ da Türkiye ortalamasından farklıdır. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 30 puan üstünde seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 5,7 puan altındadır. Bunun sonucunda da Van ili toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 24,3 puan üzerinde seyretmektedir.

Grafik 2. Yaş Bağımlılık Oranları,(Van-Türkiye)%2012

Kaynak: TÜİK, ADNKS

2009-2011 yılları arasında göç veren bir il iken 2012 yılı verilerine göre Van göç alan bir il olmuştur. Net göç hızı 2011’de binde -46’dır ve il, göç veren 58 il içinde en yüksek net göç hızına sahip 1. ildir. 2012 yılında net göç hızı binde +3,2’dir. Bu oran da Van’a geri dönüşün yaşandığının bir göstergesidir. Önceki yıl deprem nedeniyle artan göç 2012 yılında tersine dönmüştür.

Tablo 5. Yıllara Göre Net Göç Hızı

VAN	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
2009	22.866	27.175	-4.309	-4,21
2010	23.231	31.312	-8.081	-7,77
2011	23.415	72.273	-48.858	-46,67
2012	50.003	46.639	3.364	+3,2

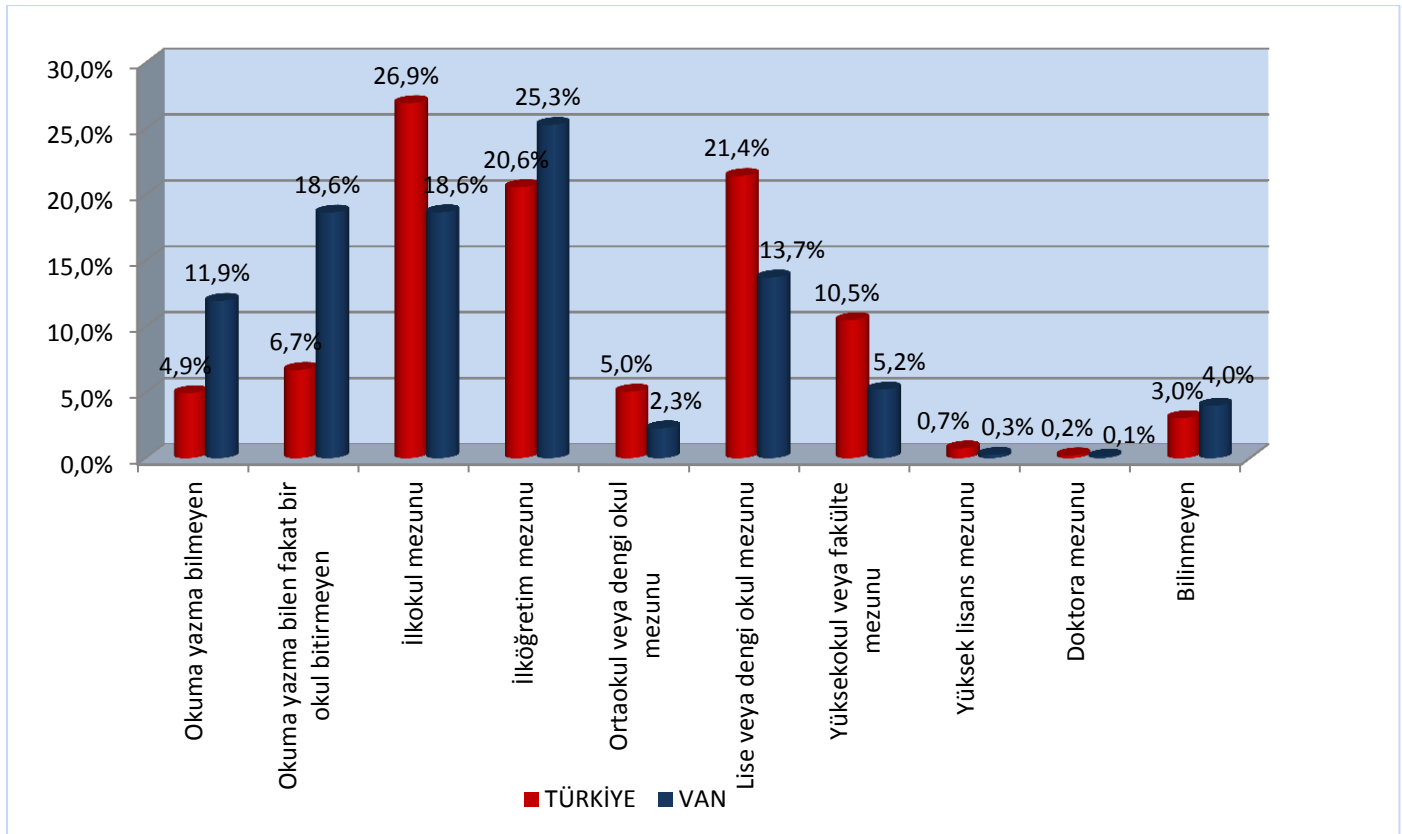
Kaynak: TÜİK, ADNKS

¹⁰ 15-64 yaş grubu

¹¹ Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır.

2012 yılı verilerine göre 15+ yaş nüfusun %4 'ü okur-yazar değildir. Nüfusun %65'i lise altı (okuma yazma bilen ve ilköğretim mezunları) eğitim düzeyindedir. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%65) lise altı eğitilmişler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitilmişler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%64,1) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. İl düzeyinde okuryazar olmayan nüfusun %80'i, diploması olmayanların da %65'i kadın nüfustur. 15+ Nüfusun sadece %18'i lise ve dengi okul mezunu, %12'si yüksek eğitilidir.

Grafik 3. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2012

Kaynak: TÜİK, ADNKS

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Tablo 6. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları

Öğretim yılı	İlköğretim			Orta Öğretim			Mesleki ve Teknik Orta Öğretim		
	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun
Toplam									
2010/2011	250.218	29.987	20.925	39.294	7.381	4.858	19.244	5.779	2.423
2011/2012	211.749	28.325	18.670	27.332	5.347	3.164	19.879	6.100	2.282
2012/2013	248.391	39.641		34.737	5.481		29.462	10.187	
Erkek									
2010/2011	128.395	15.351	12.120	25.205	4.612	3.097	10.865	3.181	1.427
2011/2012	107.955	14.631	10.416	17.305	3.224		10.730	3.282	
2012/2013	125.918	20.088		21.770	3.406		15.547	5.357	
Kadın									
2010/2011	121.823	14.636	8.805	14.089	2.769	1.761	8.379	2.589	996
2011/2012	103.794	13.694	8.254	10.027	2.123		9.149	2.818	
2012/2013	112.473	19.553		12.967	2075		13.915	4.830	

Kaynak: MEB

Van ilinde 2011/2012 döneminde ilköğretimden mezun olan 18.670 öğrenciden 11.447'si genel ve mesleki ve teknik ortaöğretim olmak üzere ortaöğretime yeni kayıt yaptırmışlardır. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin %38,6'sına karşılık gelen 7.223 öğrenci eğitim hayatından tamamen ayrılmıştır. 2012/2013 yılları arasındaki mezun sayılarına ulaşılamamıştır.

Tablo 7. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2006-2012

	VAN			TÜRKİYE		
	Genel Orta Öğretim	Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	Toplam	Genel Orta Öğretim	Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	Toplam
2006/2007	25.162	7.309	32.471	2.142.218	1.244.499	3.386.717
2007/2008	25.023	8.081	33.104	1.980.452	1.264.870	3.245.322
2008/2009	30.741	10.577	35.060	2.271.900	1.565.264	3.837.164
2009/2010	35.077	14.013	49.090	2.420.691	1.819.448	4.240.139
2010/2011	39.294	19.244	58.538	2.676.123	2.072.487	4.748.610
2011/2012	27.332	19.879	47.211	2.666.066	2.051.220	4.717.286
2012/2013	34.737	29.462	64.199	2.725.972	2.269.651	4.995.623

Kaynak: MEB

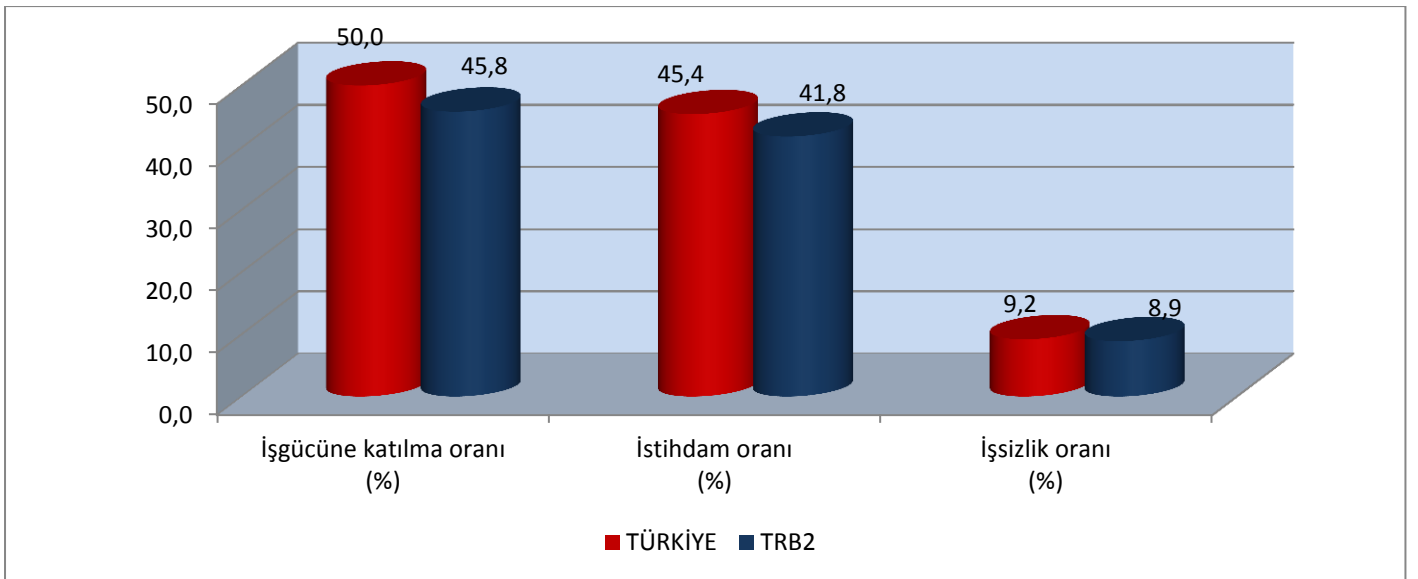
Ortaöğretime kayıt olanlar sayısı yıllar itibariyle incelendiğinde hem Van hem de Türkiye için dikkat çeken husus mesleki ve teknik ortaöğretime kayıtlı olan öğrenci sayısındaki artıştır. Genel ortaöğretime kayıtlı olan öğrenci sayısı yıllar itibariyle inişli-çıkışlı bir seyir izlerken, mesleki ve teknik ortaöğretimde sürekli yükseliş vardır. Yıllık ortalama artış hızları dikkate alındığında Van ilinde genel orta öğretim artış hızı Türkiye artış hızından daha düşük iken, mesleki ve teknik orta öğretim hızı Türkiye’den daha yüksektir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK’ in Hane halkı İşgücü Anketleridir.

TÜİK 2011 yılından sonra İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranlarına dair herhangi bir veri yayınlanmamıştır.

Grafik 4. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,%, 2012

Kaynak:TÜİK,HİA

İşsizlik oranı 2011 yılında Türkiye ortalama işsizlik oranının çok üstünde ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının altında iken, 2012 yılı itibariyle işsizlik oranı Türkiye ortalamasının altında bir değere gerilemiş ve istihdam oranı Türkiye ortalamasının altında gerçekleşmiştir. Sebep olarak ta Van ilinde yaşanan deprem sonrası başlayan yoğun inşaat faaliyetlerinin olması düşünülmektedir.

Hane halkı İşgücü İstatistiklerinde işgücü piyasası verilerinden işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Van iline ilişkin olmayıp İBBS TRB2 bölümlenmesi çerçevesinde Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri illerini de kapsamaktadır.

TÜİK Hane halkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Van iline ilişkin bilgi vermemesi ve Van ile birlikte Muş, Bitlis ve Hakkâri illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

Bölge 15+yaş kurumsal olmayan nüfus 1.248.000 kişidir¹² ve bu nüfusun %26'sı okuryazar değildir. %57'si lise altı eğitimlidir. %11'i lise ve dengi okul , %6'sı yüksekokul mezunudur. Çalışan 521 bin, işsiz 51 bin, işgücü dışı nüfus 676 bin kişidir.

Tablo 8. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik, Bin Kişi,TRB2,2012

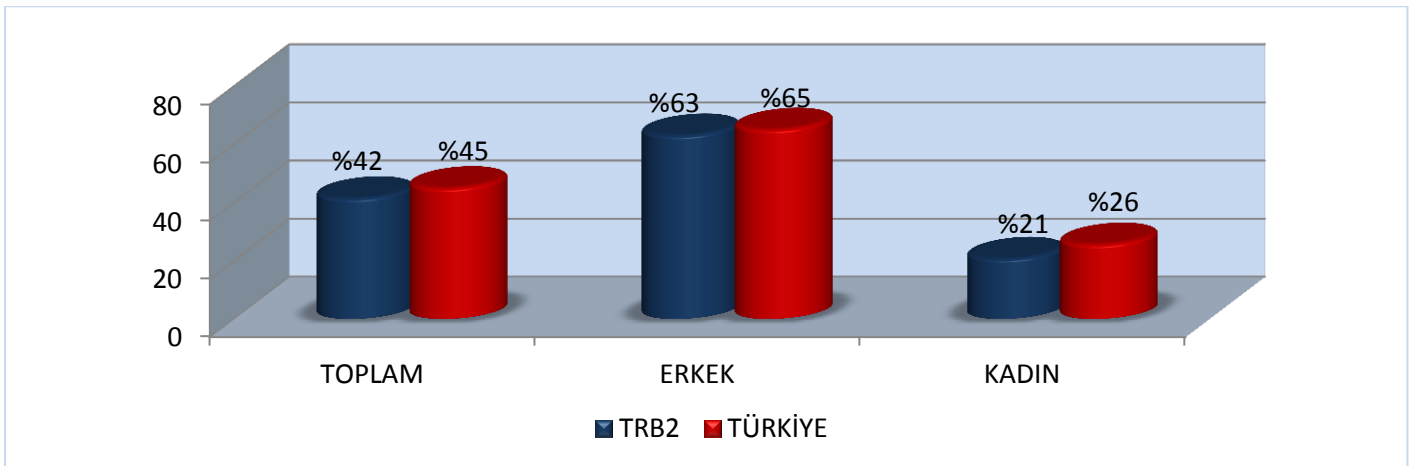
	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü Dışı
Okuma yazma bilmeyen	321	77	2	242
Lise altı	713	417	33	263
Lise ve dengi meslek okulu	142	88	9	45
Yükseköğretim	71	36	6	29
Toplam	1.248	618	51	579

Kaynak: TÜİK,HİA

İstihdam

Bölgenin (TRB2 Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri) istihdam oranı %42'dir. Her 100 erkekten 63'ü ve her 100 kadından 21'i çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı %65 olan Türkiye ortalamasından 2 puan düşük iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından (% 26) 5 puan düşüktür.

Grafik 5. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TRB2 %,2011

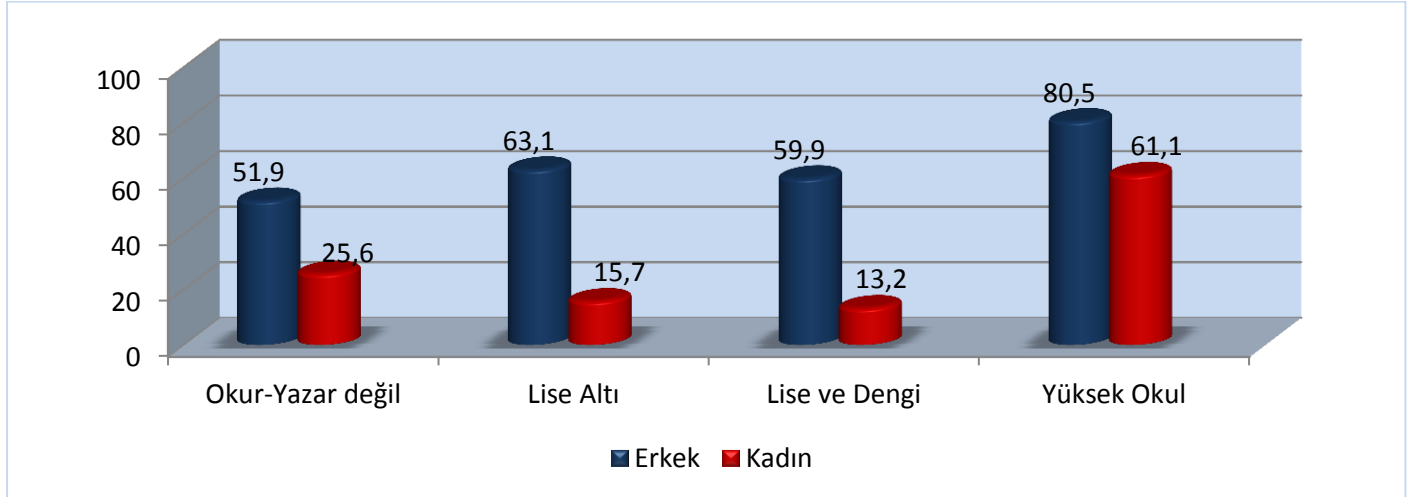

Kaynak: TÜİK,HİA

¹² TÜİK kurumsal olmayan nüfusu okul, yurt, otel, huzurevi, hastane, hapishane, kışla ya da orduvinde ikamet edenler dışında kalan nüfus olarak tanımlamaktadır.

Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Eğitim düzeyi ve istihdam arasındaki pozitif ilişki özellikle kadınlarda daha belirgindir. Okuryazar olmayanlarda %30,6 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde %43,1'e, lise ve dengi okul mezunlarında %43,3'e yüksekokul mezunlarında %75,5'e yükselmektedir. Kadınlarda okuma yazma bilmeyenlerin istihdam oranı %25,6, lise altı eğitimlilerde %15,7, lise ve dengi meslek okulu mezunlarında %13,2 ve yüksek eğitimlilerde %61,1 olarak tespit edilmiştir. Aynı İstihdam oranı Erkeklerde okuma yazma bilmeyenlerin istihdam oranı %51,9, lise altı eğitimlilerde % 63,1, Lise ve dengi meslek okulu mezunlarında % 59,9 ve yüksek eğitimlilerde % 80,5 olarak tespit edilmiştir.

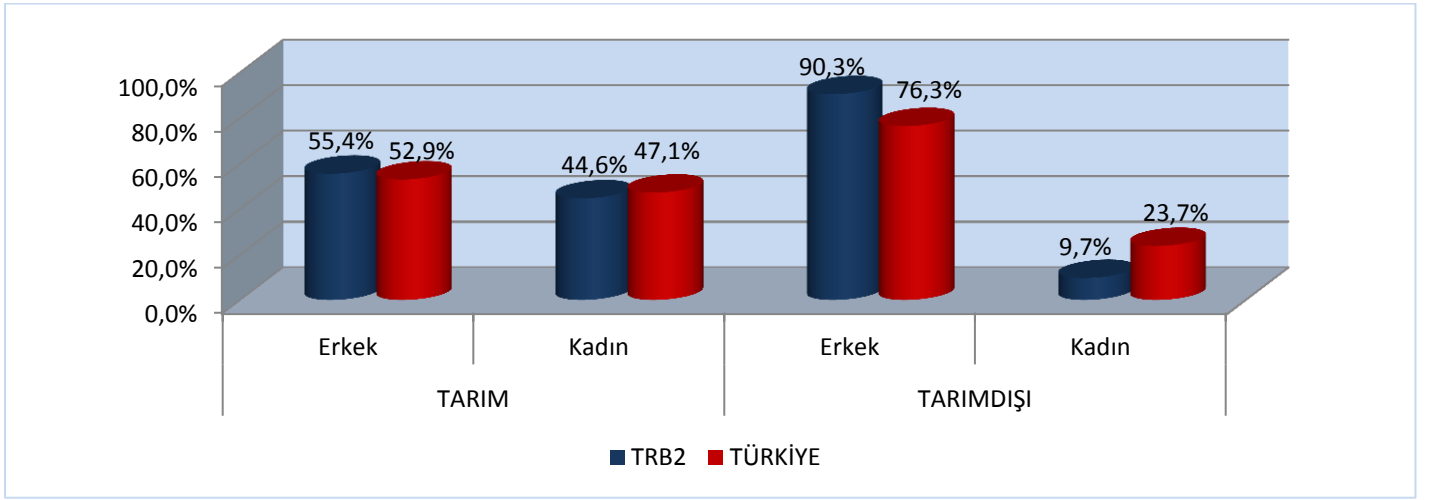
Grafik 6. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TRB2,%,2012

Kaynak: TÜİK, HİA

Türkiye ortalamasında kadınların çoğunluğu tarım dışı sektörlerde çalışırken, (kadın istihdamının %61'i) bölgede durum bunun tam tersidir. Kadınların %78,6'sı tarımda çalışmaktadır. Bölge istihdamında hâkim sektör tarımdır. Çalışanların %44,3'ü tarım sektöründedir. Bu oran Türkiye ortalaması olan %24,6'nın çok üzerindedir. Erkeklerin çoğunluğu (%67,1) tarım dışı sektörlerde çalışmakla birlikte, oran Türkiye ortalaması olan %81,5'in altındadır.

Grafik 7. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı, TRB2, %, 2012

Kaynak:TÜİK,HİA

Bölge istihdamının %18,8'ini okuma yazma bilmeyenler oluştururken, %58,9'unu da lise altı eğitilmişler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı %11,9, yüksek eğitimlilerin istihdamdaki oranı da %10,4'tür.

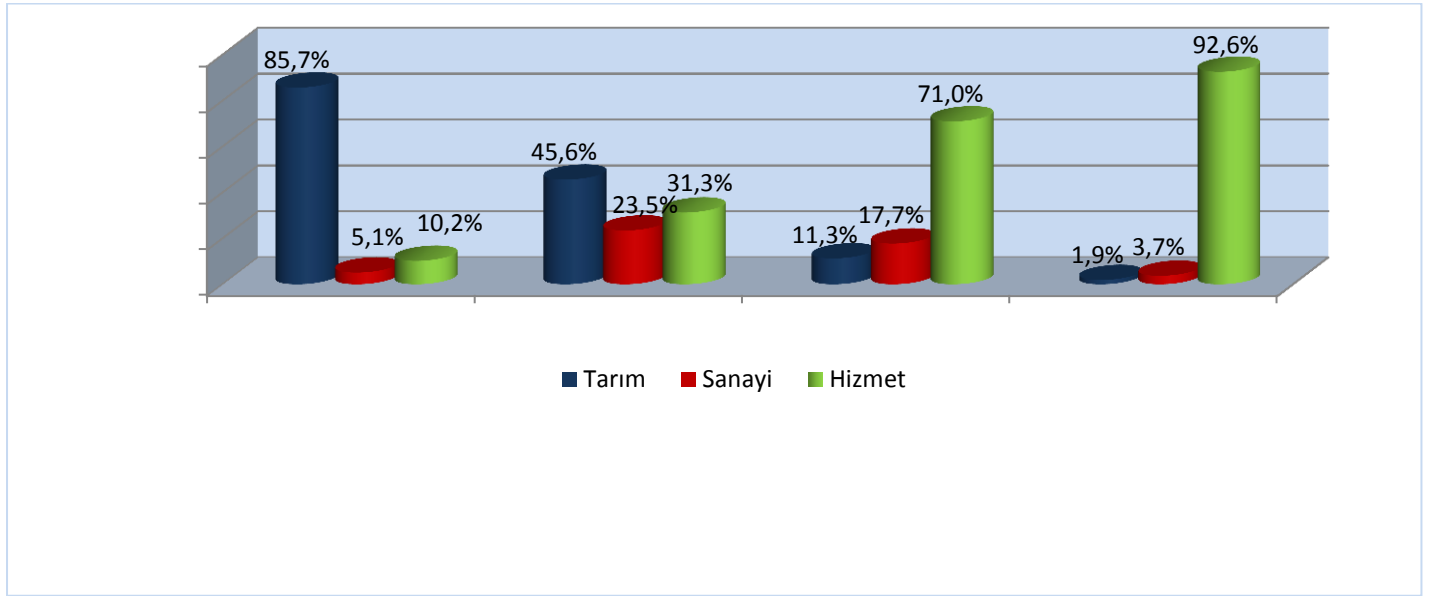
Tablo 9. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TRB2, bin kişi, 2012

	Okuma yazma Bilmeyen	Lise altı	Lise ve Dengi Meslek Okulu	Yükseköğretim	Toplam
Tarım	84	140	7	1	231
Sanayi	5	72	11	2	89
Hizmet	10	96	44	50	201
Toplam	98	307	62	54	521

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (% 85,7'si) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitilmişlerin de %45,6'sı tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek okul mezunlarının tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitilmişlerin % 71,0'i, yüksek eğitimlilerin de % 92,6'sı hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Grafik 8. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TRB2,%,2012

Kaynak: TÜİK,HİA

En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 ve 35-54 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınların istihdam oranının yaklaşık 3 katıdır. Bu yaş gruplarını 20-24 yaş grubu takip etmektedir.

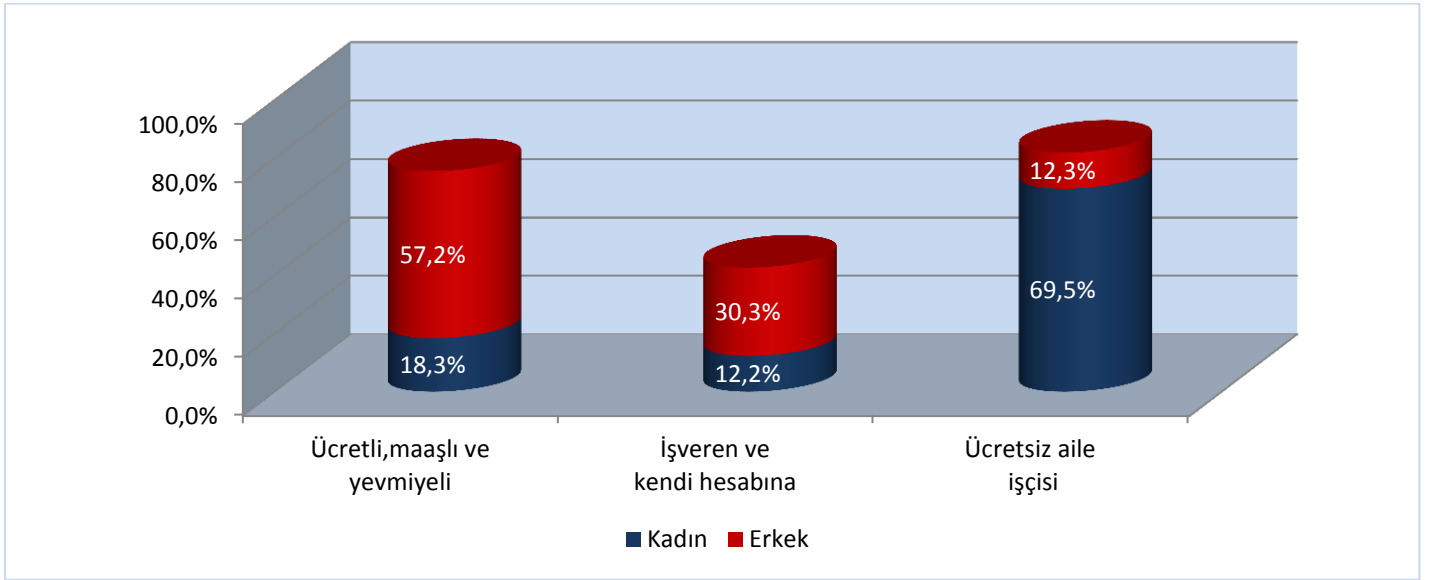
Tablo 10.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRB2, %, 2012

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+
Erkek	34,2	58,9	78,8	80,4	41,8
Kadın	8,9	16,9	23,7	30,8	18,9
Toplam	21,7	35,9	51,1	56,9	29,5

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede toplam çalışanların %47,5'i ücretli veya yevmiyelidir. Bu oran %54,2 olan Türkiye ortalamasının altındadır. İstihdamın %25,7'si kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların %26,7'si ücretsiz aile işçisi iken bu oran Türkiye'de %20,9' dur.

Grafik 9.İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB2, %, (2012)

Kaynak: TÜİK,HİA

İşteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin yarısından fazlası ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken, bu oran kadınlarda %18,3'e gerilemektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı %12,3 iken, bu oran kadınlarda %69,4'e çıkmaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin neredeyse üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 11. İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB2, bin kişi, 2012

	ERKEK				KADIN				TOPLAM			
	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
Ücretli veya yevmiyeli	8	82	134	223	0	1	23	24	8	83	157	248
İşveren veya kendi hesabına	78	5	35	118	13	2	1	16	91	7	36	134
Ücretsiz aile işçisi	42	0	6	48	90	0	1	91	132	0	7	139
Toplam	128	87	175	390	103	3	26	131	231	90	201	522

Kaynak: TÜİK,HİA

Erkek istihdamında hâkim sektör Hizmet sektörüdür. Çalışan her 100 erkekten 45'i hizmetler sektöründedir. İkinci sırada %33'ü ile Tarım sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında hâkim sektör, Tarım sektörüdür. Çalışan her 100 kadından 77'si tarım sektöründedir. İkinci sırada %20 ile Hizmet sektörü yer almaktadır. Toplam istihdamın %17'si sanayi sektöründedir. Lise altı eğitilmişlerin istihdamdaki oranı %58,9 iken, sanayi sektöründe çalışanların %80,9'unu lise altı eğitilmişler oluşturmaktadır. Sanayi

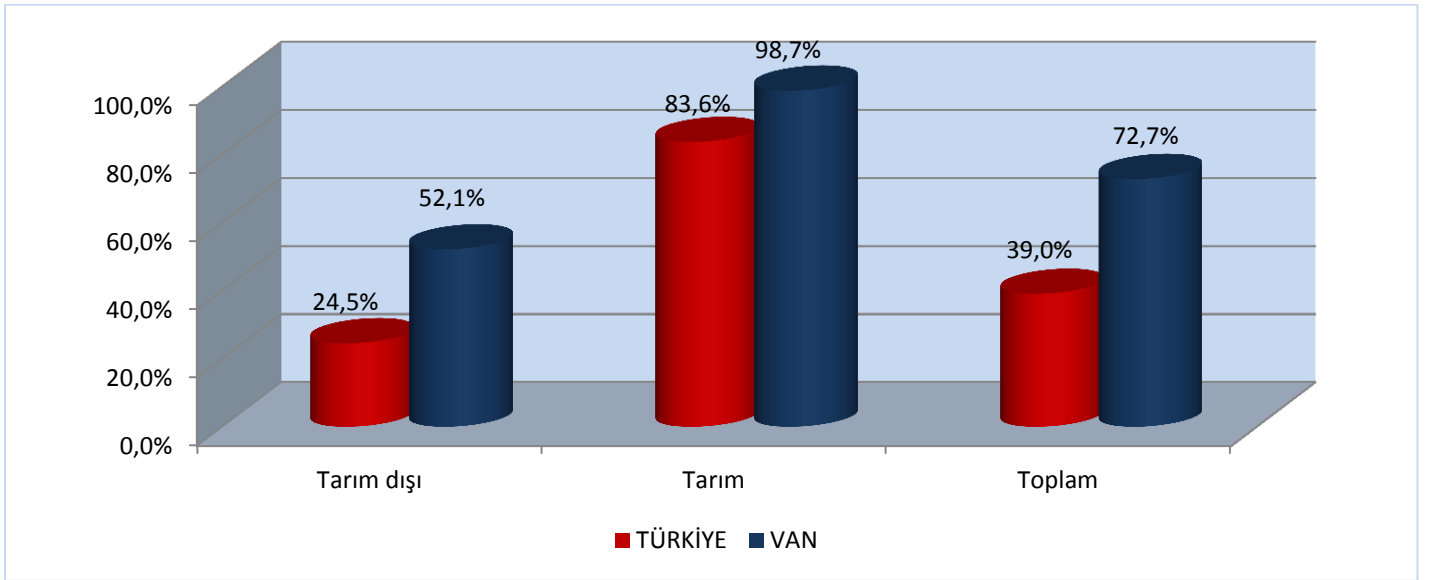
sektöründe çalışanların %12,3'ü lise ve dengi okul mezunu çok az oranda(%0,02) da yüksekokul mezunu istihdam edilmektedir.

İstihdamın mesleki dağılımında tarım sektörünün istihdamdaki ağırlığına paralel olarak tarım üretiminde çalışanlar ilk sıradadır. Çalışanların %42,9'u tarım üretiminde çalışmaktadır. İkinci sırada %14,3 hizmet ve satış elemanları vardır. Profesyonel meslek mensupları %0,05, yardımcı profesyonel meslek grupları ise %0,02 ağırlığındadır.

Kayıt Dışı İstihdam

Bölge istihdamının %72,7'si kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle ilginç bir yapıya sahiptir. Hem tarım hem de tarım dışı sektörlerde kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının çok üstündedir. Bölgede toplam istihdamın %44,3'ü tarımda iken, bu oran Türkiye ortalamasında %24,6'dır. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %52,1dir. Bu kayıt dışı çalışma tarım sektöründe %98,7'dir.

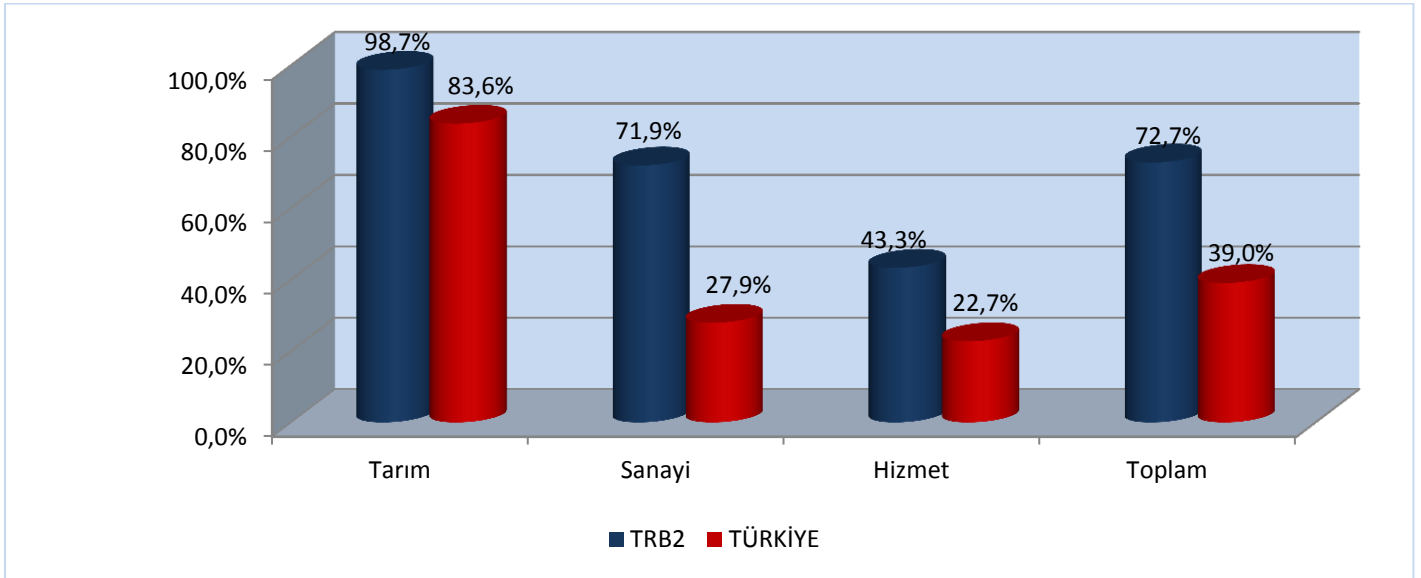
Grafik 10. Türkiye ve TRB2 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede kayıt dışılığın en fazla olduğu tarım sektöründen sonraki sektör, sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe %71,9 olan kayıt dışı çalışma oranı, hizmetler sektöründe %43,3'e gerilemektedir. Sanayi ve Hizmet sektörün de kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun nedeni bu sektörlerde çalışanların çoğunluğunun daha düşük eğitim seviyesinden oluşturulmasıdır. Sanayi sektöründe çalışanların %80,8'i lise altı eğitilmiş iken, hizmet sektöründe çalışanların %47,7'si lise altı eğitilmiştir. Hizmet sektöründe çalışanların %46,7'si lise ve yüksekokul mezunudur.

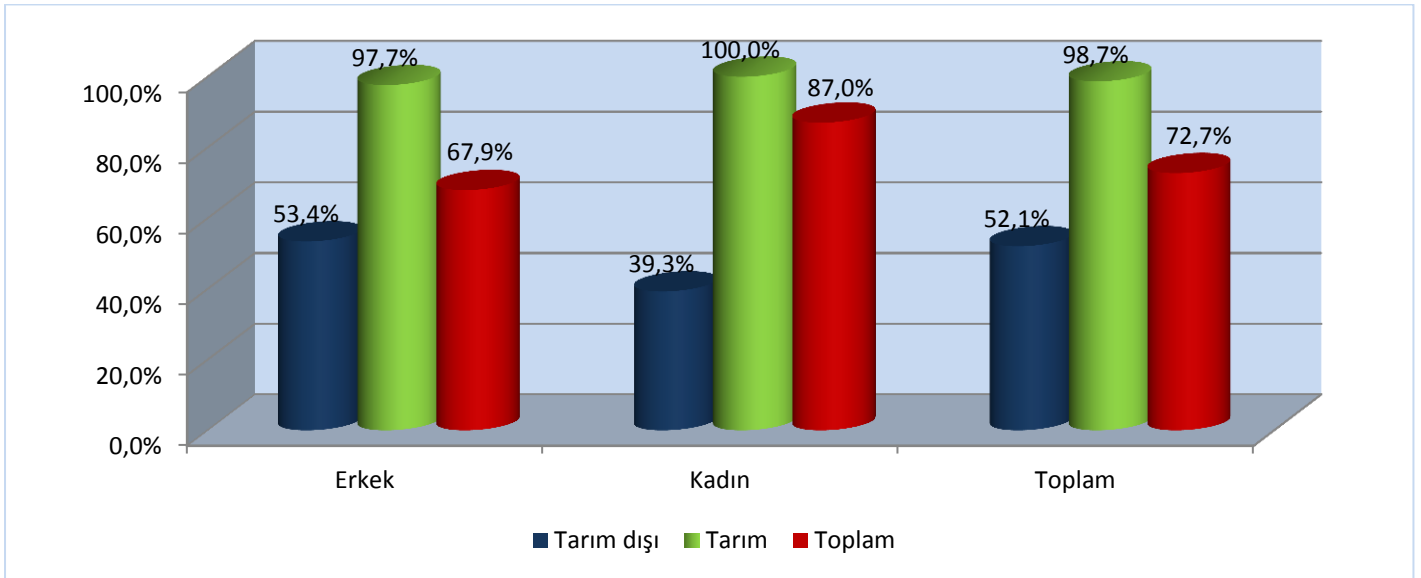
Grafik 11. Türkiye ve TRB2 sektörel kayıt dışı çalışma oranı %, (2012)

Kaynak: TÜİK,HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranından fazladır. Erkeklerde %67,9 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda %87,0'a yükselmektedir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine kadınlar aleyhine olmakla birlikte, tarımdaki gibi fazla değildir. Tarım dışında erkeklerin %53,4'ü, kadınların da %39,3'ü kayıt dışı çalışmaktadır.

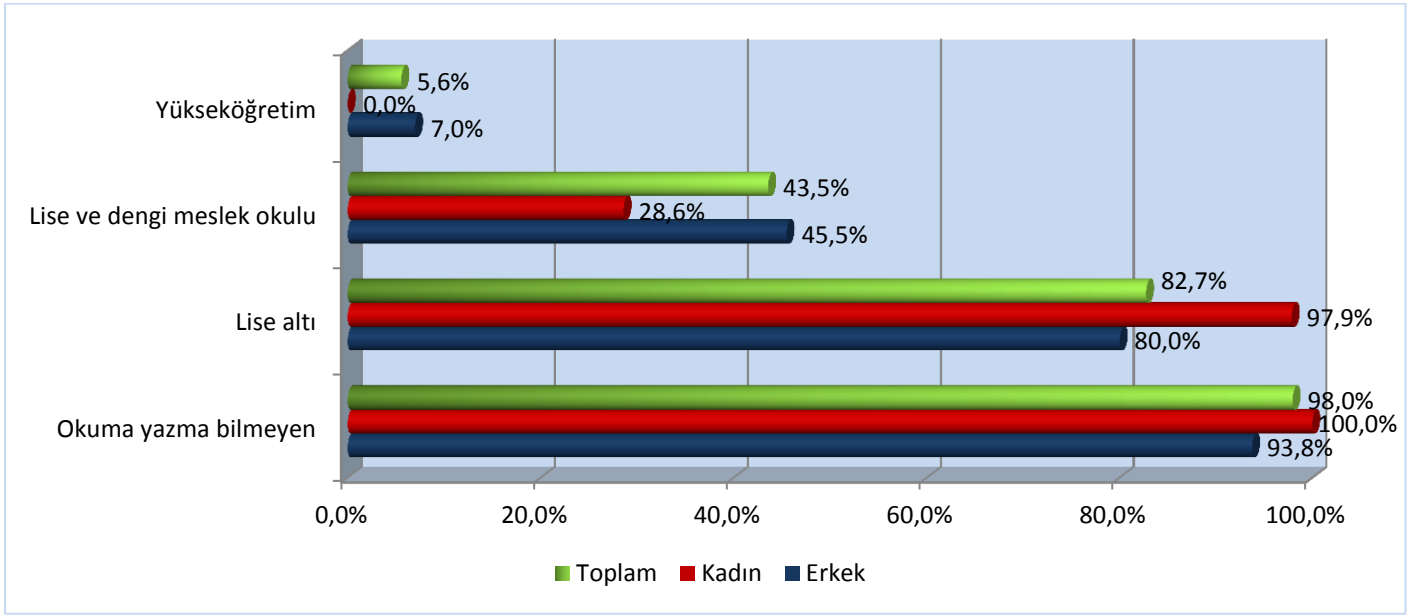
Grafik 12. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRB2,%,2012

Kaynak: TÜİK,HİA

Kayıt dışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıt dışı çalışma oranı azalmaktadır. Kayıt dışılıkta özellikle cinsiyetler arasında çok büyük farklılık vardır. Erkeklerde %67,9 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda %87,0'e yükselmektedir.

Grafik 13. Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışı Çalışma, TRB2,%,2012

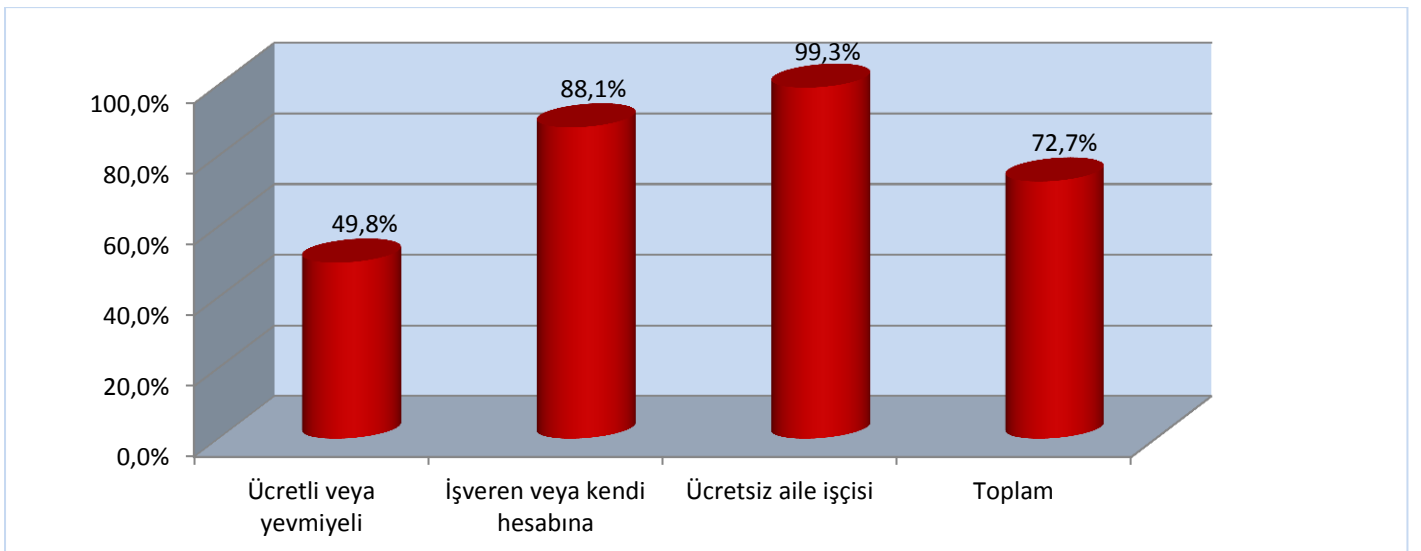

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı %100 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde ki erkeklerde kayıt dışı çalışma oranı %93,3'tür. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı %5,6 ile yüksek eğitimlilerdedir. Yüksek eğitimli kadınların neredeyse tamamı kayıtlı olarak çalışmaktadır.

Yıllar itibariyle kayıt dışılıкта iyileşme vardır. Tüm Türkiye’de kayıt dışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini göstermiştir. Türkiye genelinde 2000 yılında %50,6 olan kayıt dışı çalışma oranı, 2011 yılında %42,1’e gerilemiştir. Bu oran gerilemeye devam ederek 2012 yılında %39,0 olarak gerçekleşmiştir. TRB2 bölgesinde 2012 yılı kayıt dışı oranı %72,7’e olarak Türkiye ortalamasının çok üzerinde gerçekleşmiştir. Bunun nedeni tarımın bölge istihdamının içerisinde çok yüksek bir paya sahip olmasıdır.

Grafik 14. İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık Oranı,TRB2,%,2012

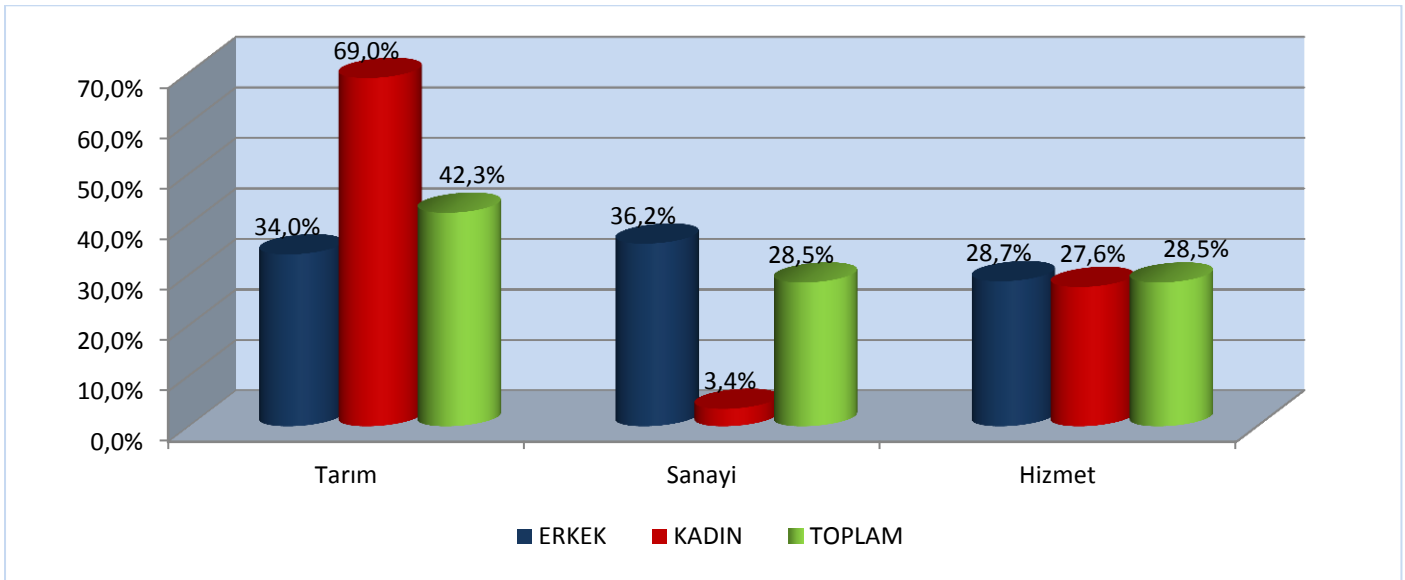
Kaynak: TÜİK,HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların %49,8'i kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı %88,1'dir. Ücretsiz aile işçilerinin neredeyse tamamı kayıt dışı olarak çalışmaktadır.

Genç İstihdamı

Van İlinde 105 bini kadın, 113 bini erkek olmak üzere 218 bin genç¹³ bulunmaktadır. TRB2 bölgesinde ise (Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri) 212 bini erkek 227 bini kadın olmak üzere toplam 439 bin genç bulunmaktadır. Gençlerin 123 bini istihdamda yer almaktadır. Gençlerin istihdam oranı %28,0'dır. Genç erkeklerin istihdam oranı %44,3, genç kadınların %12,8'dir. Gençlerin de en fazla çalıştıkları sektör tarımdır. Çalışan her 100 gençten 42'si tarım sektöründedir. Hizmet ve Sanayi sektörleri aynı istihdam(%28,5) oranıyla dikkat çekmektedir. Gençlerde de cinsiyetler arası çalışılan sektörler farklıdır. Genç kadınların %69,0'ı tarım sektöründe çalışırken, genç erkeklerin çoğunluğu sanayi ve tarım sektöründe çalışmaktadır. Bölgede sanayi sektöründe çalışan genç kadın oranının düşüklüğü de dikkat çekmektedir.

Grafik 15. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TRB2,%2012

Kaynak: TÜİK, HİA

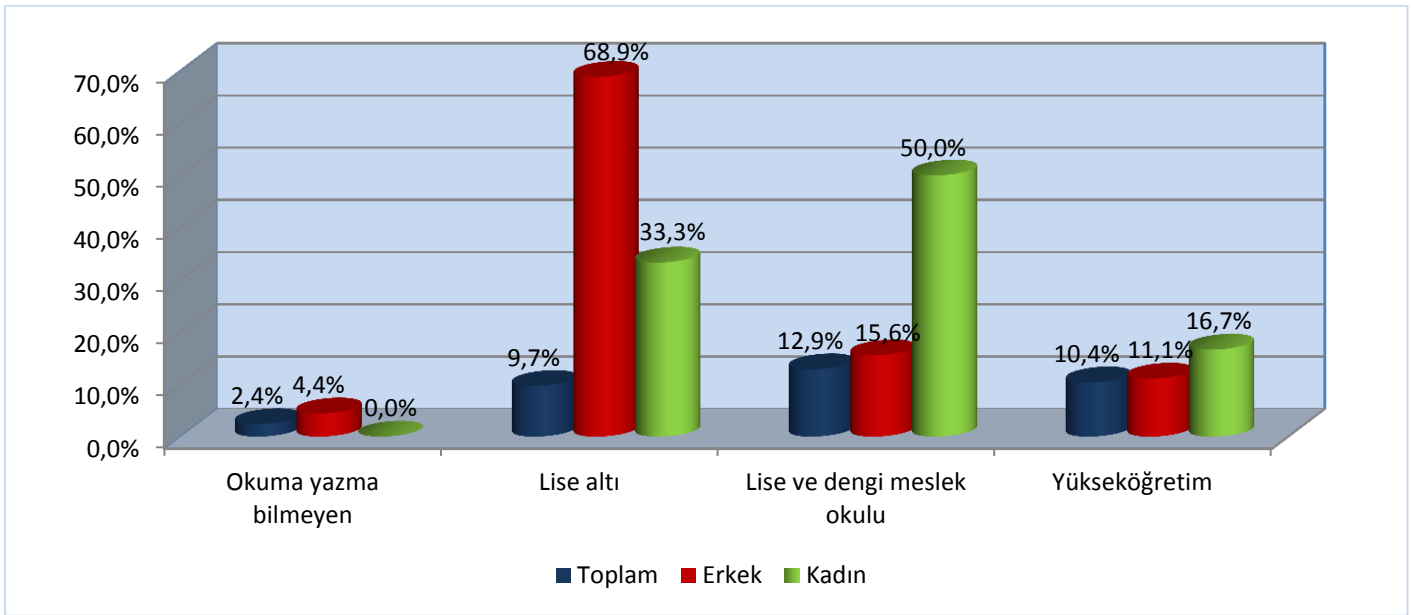
Genç erkeklerin üçte ikisi ücretli ve yevmiyeli olarak çalışırken (%72,7), genç kadınların da %95,0'i ücretsiz aile işçisidir. Çalışan gençlerin %75,6'sı lise altı eğitilidir. Düşük eğitim seviyesi ve tarım sektörü kayıtdışılığı da beraberinde getirmektedir. Gençlerin %82,1'i kayıt dışı çalışırken, lise altı eğitililerde kayıt dışılık %82,1'e ulaşmaktadır. Kayıt dışı çalışma oranı en düşük yüksekokul mezunlarındadır. Cinsiyetler arası farklılık kayıt dışılıkta da ortaya çıkmakta ve genç erkeklerin %82,9'u ve genç kadınların da %79,3'ü kayıt dışı çalışmaktadır.

¹³ Genç nüfus: 15-24 yaş grubu, TÜİK

İşsizlik

2012 yılı verilerine göre TRB2 Bölgesi toplam işsizlik oranı %8,9'dur. Erkeklerde bu işsizlik oranı %10,3, kadınlarda %4,5'dir. En düşük işsizlik oranı %2,4 ile okuryazar olmayanlarda iken, bunu %9,7 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Buda eğitimsizler ve düşük eğitimlilerin işgücü piyasası dışında yer aldıklarını göstermektedir. Lise ve dengi okul mezunlarında %12,9 olan işsizlik oranı yükseköğretimlilerde %10,4 oranına sahiptir. Diğer bir ifade ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi lise ve dengi meslek okulu oluşturmaktadır. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitimlerdeki işsizlik oranını yükselten faktör kadınlardır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde %15,6 olan işsizlik oranı, kadınlarda %50,0'ye çıkmıştır. Yüksek eğitimli erkeklerde %11,1 olan işsizlik oranı kadınlarda %16,7'ye yükselmektedir.

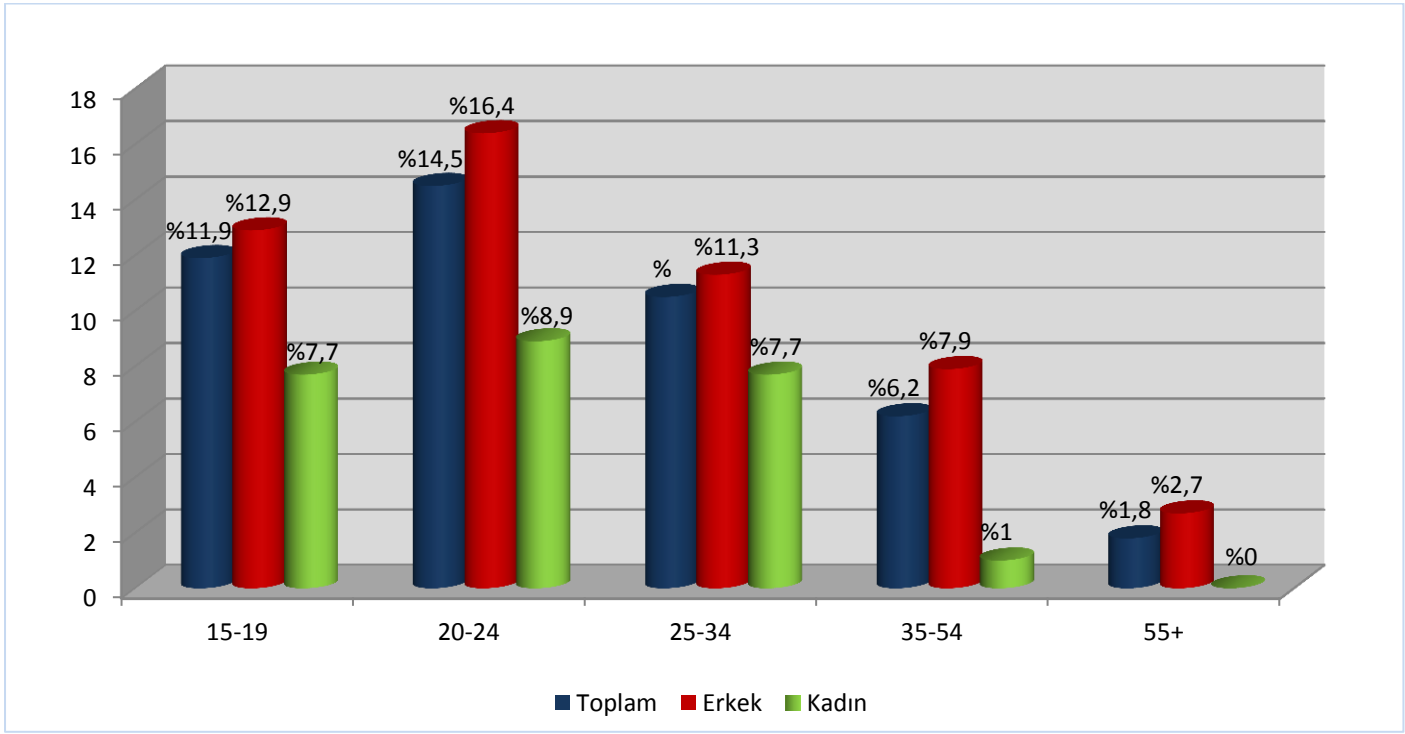
Grafik 16. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TRB2,%,2012sevyesinde

Kaynak: TÜİK, HİA

En yüksek işsizlik oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda yer alan erkeklerde işsizlik oranı %16,4 ve kadınlarda ise %8,9'dur. Bu yaş grubunda toplam işsizlik %14,5'tir. 20-24 yaş grubunu %11,9 ile 15-19 yaş grubu işsizlik oranı takip etmektedir. Bu grupta erkeklerde işsizlik oranı %12,9 ile, %7,7 olan kadınlardaki işsizlik oranından daha yüksektir. 55 yaş ve üzeri kadın nüfusunda işsizliğin sıfır olması; bu yaş grubunda çalışan kadınların ücretsiz aile işçisi olduğunu göstermektedir.

Grafik 17. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TRB2,%,2012

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin büyük çoğunluğu (%64,7) lise altı eğitimlidir. Lise altı eğitimlilerin neredeyse tamamı (%90) daha önce çalışırken işsiz kalmıştır. Bu oran yüksekokul mezunlarında (%35) daha azdır.

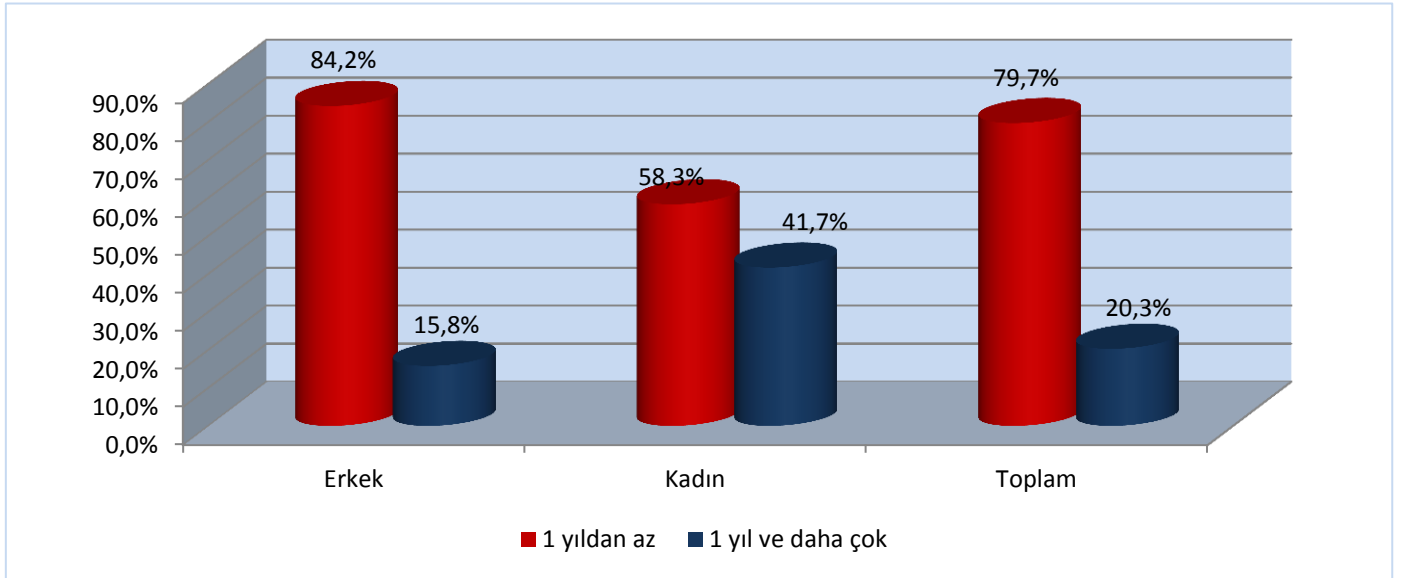
Tablo 12. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TRB2, bin kişi, 2012

	Tarım	Sanayi	Hizmet	Daha önce Çalışmamış Olanlar	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	0	1	1	0	2
Lise altı	3	19	8	3	33
Lise dengi meslek okul	0	3	3	2	9
Yüksekokul veya fakülte	0	1	3	2	6
Toplam	3	25	15	7	51

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgedeki işsizlerin yaklaşık %80'nin iş arama süresi 1 yıldan daha azdır. Buda sürekli işe giriş ve çıkışları işaret etmekte ve İşgücü piyasasında yüksek bir devinim olduğunu göstermektedir. Cinsiyet bazında incelendiğinde kadın işsizlerin %42'sinin 1 yıl ve daha fazla süredir iş aradıklarını görmekteyiz. Erkeklerde bu oran %15 civarındadır.

Grafik 18. İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TRB2,%,2012

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim düzeyine göre de iş arama süreleri farklılaşmaktadır. Lise altı eğitimlilerin verilen kayıt dışı çalışmayı daha çok kabul etmeleri, işsizlik sürelerinde de etkili olmaktadır. Lise altı eğitimlilerin %73,3'ü bir yıldan daha az sürede iş bulurken, yüksek eğitimlilerin %22'si bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır.

Tablo 13. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TRB2, bin kişi, 2012

	Erkek		Kadın		Toplam	
	1 yıldan az	1 yıl ve daha çok	1 yıldan az	1 yıl ve daha çok	1 yıldan az	1 yıl ve daha çok
Okuma yazma bilmeyen	2	0	0	0	2	0
Lise altı	27	3	2	1	29	4
Lise ve dengi meslek okulu	4	2	2	1	6	3
Yükseköğretim	4	1	1	1	5	2
Toplam	37	6	5	3	42	9

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç İşsiz

Bölge işsizlerinin %37,2'ini gençler oluşturmaktadır. İşsizlik oranı genç nüfusta %13,3'tür. 25 yaş ve üzeri nüfustaki işsizlik oranı ise sadece % 7,4'dir.

Tablo 14.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TRB2, bin kişi, 2011

	Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşsiz	İşgücüne dahil olmayan nüfus	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	İstihdam oranı %
15-24	439	142	123	19	298	32,3	13,3	28,0
25+	808	431	399	32	378	53,3	7,4	49,3
Toplam	1.248	572	521	51	676	45,8	8,9	41,8

Kaynak:TÜİK,HİA

Genç işsizlik oranı cinsiyetler arasında çok büyük farklılık göstermemektedir. Erkeklerde %14,8 kadınlarda %8,4'dür. Genç işsizlerin büyük çoğunluğu (%74) daha önce bir işte çalışmış olup da işini kaybeden gençlerden oluşmaktadır. Gençlerin büyük çoğunluğu çalıştıkları sektörlere bağlı olarak hizmet sektöründe çalışırken işsiz kalmıştır. Daha önce sanayi sektöründe çalışmış ve işsiz kalmış olanlar ikinci sıradadır.

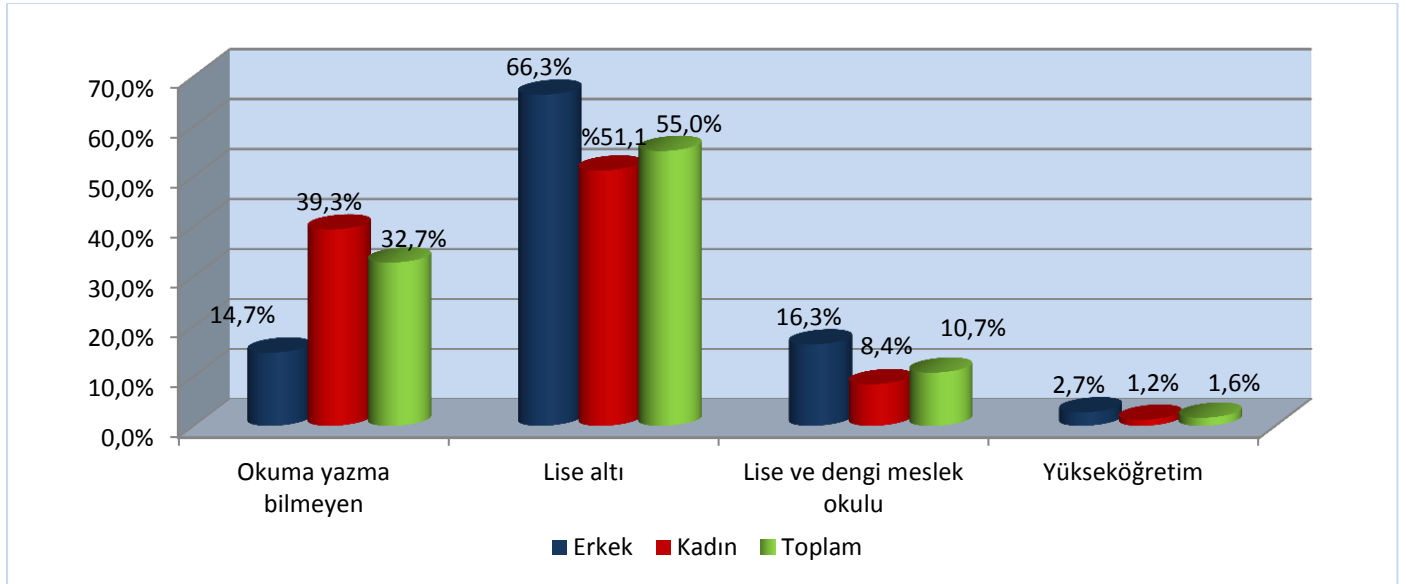
İşgücü Dışındaki Nüfus

İl bazında mevcut olan işgücü piyasası göstergeleri Van'da işgücüne katılım oranının azaldığını, işgücü dışı nüfusun arttığını göstermektedir. 2008 yılında Van ilinde çalışabilir yaştaki nüfusun %57,4'ü işgücüne ya çalışarak ya da iş arayarak katılmaktadır. 2010 yılında ise bu oran %49,3'e gerilemiştir. Yani işgücü dışı nüfus üç yılda 8,1 puan artış göstermiştir. 2012 yılında TÜİK(Türkiye İstatistik Kurumu) İl bazında veri yayınlamamıştır.

Aynı durum bölgede de gözlenmektedir. 2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun %55,4'ü işgücüne katılırken, 2010 yılında bu oran %50,6'ya gerilemiştir. 2011 yılında bu oran %52,5'e yükselmiştir. Ama bu oran 2012 yılında ise %45,8'e gerileyerek Türkiye ortalamasının (%50,0) altında gerçekleşmiştir. İşgücü dışında olanların %19,8'i bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. %17,6'sı eğitim ve öğrenimine devam ederken, %3,1'i de emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun %43,2'si de ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır.

Cinsiyet ve Eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. Çalışabilir yaştaki erkek nüfusun % 29,8'i işgücü dışında iken, kadınlarda bu oran % 78,1'e çıkmaktadır.

Grafik 19. Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Dahil Olmayanlar, TRB2, %, 2012

Kaynak: TÜİK, HİA

Eğitim düzeyi Lise ve üstüne çıktıkça her iki cinsiyette de işgücüne katılım artmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. Cinsiyetler arası farkın en yüksek olduğu iki grup vardır. Bunlar Okuma yazma bilmeyenler ile Lise altı eğitimlilerdir. Okuma yazma bilmeyenlerde fark 26,4 iken lise altı eğitimlilerde bu oran 15,2'dir.

Tablo 15. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRB2, bin kişi, 2012

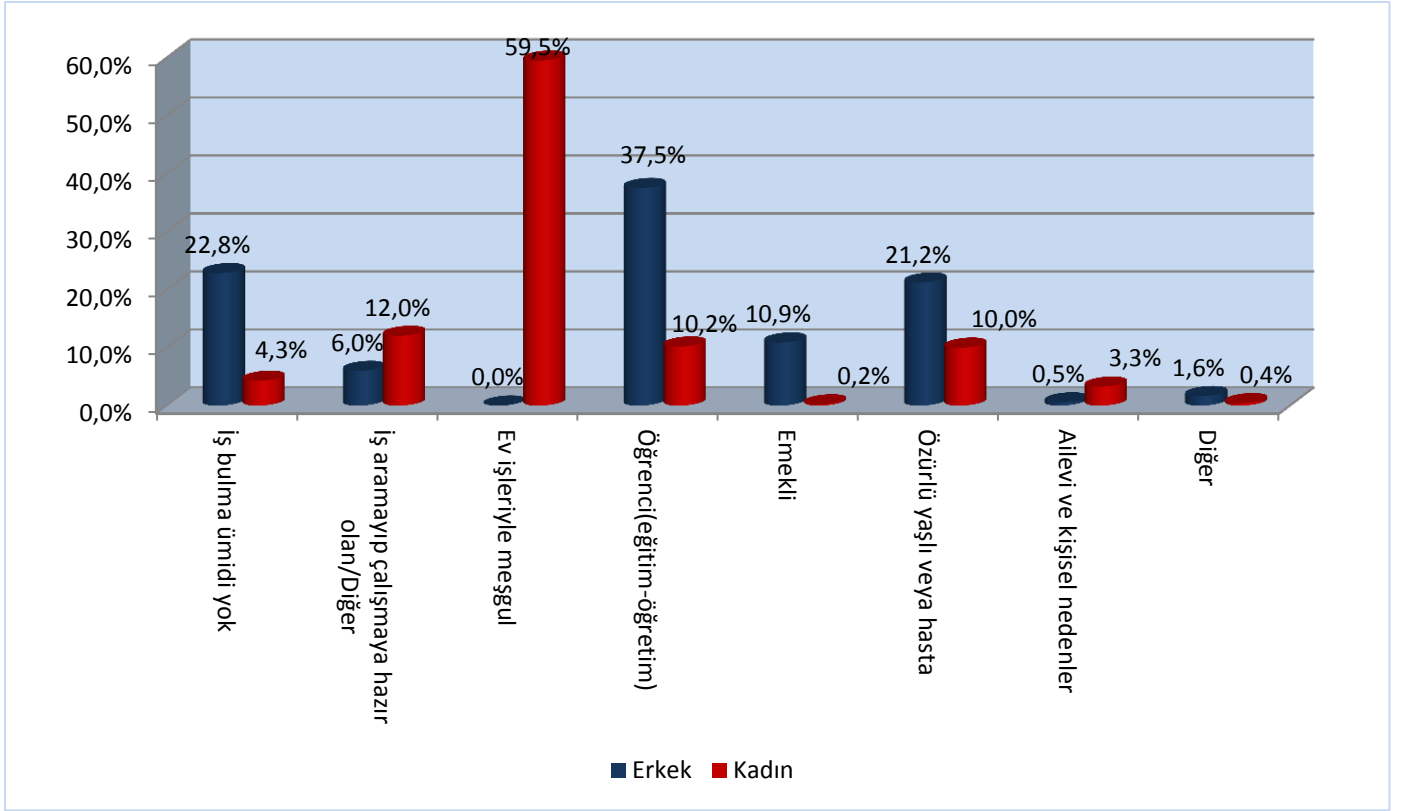
	Erkek	Kadın	Toplam
İş bulma ümidi yok	42	21	63
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	11	59	70
Ev işleri ile meşgul	0	292	292
Öğrenci(eğitim-öğretim)	69	50	119
Emekli	20	1	21
Özürlü yaşlı veya hasta	39	49	88
Ailevi ve kişisel nedenler	1	16	17
Diğer	3	2	5
Toplam	184	491	675

Kaynak: TÜİK, HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada %59,4 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde %37,5 ile eğitim ve öğretimden dolayı çalışamayanlar yer almaktadır. İşgücü dışındaki

kadın nüfusun sadece %0,23'ü emeklidir. Erkeklerde ikinci sırada %22,8 ile İş bulma ümidi yok olanlar yer alırken, kadınlarda ikinci sırada % 14 ile İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar yer almaktadır.

Grafik 20. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı,TRB2,%,2012

Kaynak: TÜİK, HİA

İşgücü Dışındaki Genç Nüfus

Bölgedeki 476.421 gencin 136.513 çalışmakta iken, 42.000' de iş aramaktadır. 298.000 genç de işgücü dışındadır. İşgücü dışı nüfusun %44 'ünü genç nüfus oluşturmaktadır. İşgücü dışındaki gençlerin %38,2'si (114 bin) eğitim ve öğretim hayatına devam etmektedir.

Her iki cinsiyette de işgücü dışında bulunma nedeninin araştırılırken, erkeklerde ilk olarak eğitim-öğretime devam etme, kadınlarda da ev işleriyle meşgul olma yer almaktadır. İşgücü dışındaki genç erkeklerin %64,7'si, genç kadınların da %24'ü eğitim ve öğretimlerine devam etmektedir. Genç erkeklerin %22,5'i çalışmak istediği halde iş aramaktan vazgeçmişlerdir. Genç kadınların %51'i de ev işleri ile meşgul olduklarından işgücü dışındadırlar.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibarıyla mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

İŞKUR verileri incelenirken il düzeyinde; kuruma başvurular, kayıtlı işsizler, açık işler, işe yerleştirmeler, kurs ve kursiyer göstergeleri ve işsizlik ödeneği olmak üzere 6 ana başlık halinde veri setleri elde edilmektedir. Bu veri setleri aşağıda detaylı olarak incelenecektir.

KURUMA YAPILAN BAŞVURULAR

Bir kamu istihdam kurumu olan İŞKUR; çalışma prensipleriyle her geçen gün kendini geliştirmekte ve verdiği hizmetlerin kalitesini artırmaktadır. Vatandaşlara sunulan hizmetlerden biride iş arayanlar ile ilgili olarak; kişileri iş ve meslekler hakkında bilgilendirerek, ilgi yetenek ve istekleri doğrultusunda açık işlere yönlendirmektir. Her geçen gün tanınırlığı artan kurumdan hizmet almak isteyen vatandaşlar, kuruma kayıt olarak hizmet almaya başlamaktadırlar. Kuruma yapılan başvurular yıllara göre incelendiğinde de bu açık olarak görülmektedir. Kuruma başvuran kişi sayısı aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 16. Yıllara Göre İŞKUR'a Başvurular

	Erkek	Kadın	Toplam
2008	6.644	1.607	8.251
2009	10.373	3.713	14.086
2010	11.192	4.180	15.372
2011	22.415	4.014	26.429
2012	25.465	5.046	30.511

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında kuruma başvuran kişilerin eğitim durumları incelendiğinde erkeklerin ağırlıklı olarak (%53,9) İlköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Bu oran; Van ilinde toplam nüfusun %25,3'ünün İlköğretim mezunu olduğu göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. Kadınların ise eğitim düzeylerine bakıldığında; Orta Öğretim mezun oranı %35,9 olduğu ve bunu takip eden İlköğretim mezunu oranının %33,4 olduğu görülmektedir.

Tablo 17. İŞKUR'a Eğitim Durumuna Göre Başvurular(2012)

	ERKEK	KADIN
OKUMA YAZMA BİLMEYENLER	449	128
OKUR-YAZAR OLANLAR	3.606	501
İLKÖĞRETİM	13.738	1.686
ORTAÖĞRETİM	5.544	1.811
ÖNLİSANS	1.208	560
LİSANS	895	351
YÜKSEK LİSANS	22	9
DOKTORA	3	0
TOPLAM	25.465	5.046

Kaynak: İŞKUR

Kuruma başvuru yapan kişilerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında il genelinde vasıfsız mesleklerin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Vasıfsız meslekleri takiben şoförlük alanındaki başvurular dikkat çekmektedir. Türkiye ve ildeki ilk 10 meslek incelendiğinde ilk mesleklerdeki paralellik dikkat çekmektedir.

Tablo 18. İŞKUR'a Yapılan Başvurularda İlk On Meslek(2012)

VAN			TÜRKİYE		
MESLEKLER	BAŞVURU	ORAN	MESLEKLER	BAŞVURU	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	12653	41,47%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	572862	24,95%
BÜRO MEMURU (GENEL)	1350	4,42%	BÜRO MEMURU (GENEL)	100687	4,38%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1250	4,10%	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	86976	3,79%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	708	2,32%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	53649	2,34%
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	580	1,90%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47515	2,07%
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	560	1,84%	SEKRETER	36929	1,61%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	472	1,55%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	33993	1,48%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	445	1,46%	ÖN MUHASEBECİ	30406	1,32%
BÜRO İŞÇİSİ	438	1,44%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	27132	1,18%
MİNİBÜS ŞOFÖRÜ	396	1,30%	MUHASEBECİ	25799	1,12%
Genel Toplam	30511		Genel Toplam	2296325	

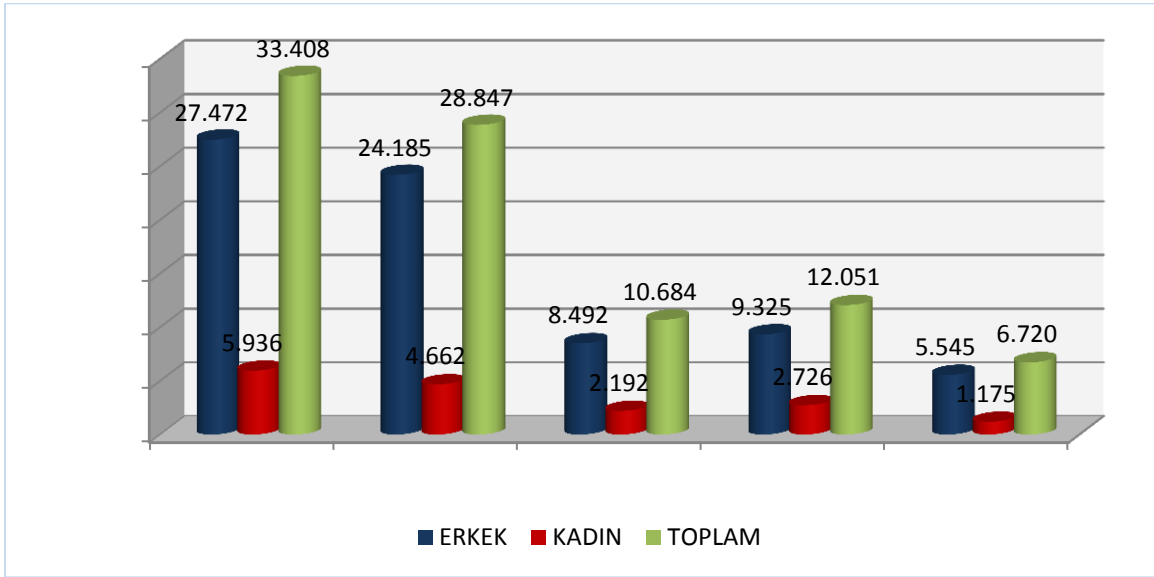
Kaynak: İŞKUR

KAYITLI İŞSİZLER

İşsizlik ülkemizin başlıca sorunlarından bir tanesi olup Van ilinde ve bölgesinde kendini daha ağır olarak hissettirmektedir. Yıllara göre kayıtlı işsiz sayısı incelendiğinde işsiz sayısının sürekli arttığı görülmektedir.

Van da 2012 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 33.408 kişidir. 2013 yılının Ocak-Eylül verileri incelendiğinde bu dönemdeki kayıtlı işsiz sayısı 36.441 kişi olduğu görülmektedir. Kayıtlı işsizlerin %82,2'si erkek, %17,8'i kadındır. 2013 yılının Ocak-Eylül döneminde bu oranlar erkekler için %82,9 kadınlar için %17,1 olarak gerçekleşmiştir. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklıdır. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin % 60'ı erkek, %40'ı kadındır.

Grafik 21. Kayıtlı İşsizlerin Yıllara ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: İŞKUR

Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında genelde vasıfsız mesleklerde yığılma olduğu görülmektedir. Vasıfsız kişilerin istihdamındaki zorluk, sadece Van iline özgü değildir. Aynı durum Türkiye içinde geçerlidir. Van ve Türkiye için kayıtlı işsizlerde en çok yer alan ilk 3 mesleğe bakıldığında; Beden işçisi(Genel), Büro Memuru(Genel), Beden İşçisi(Temizlik) olduğu görülmektedir.

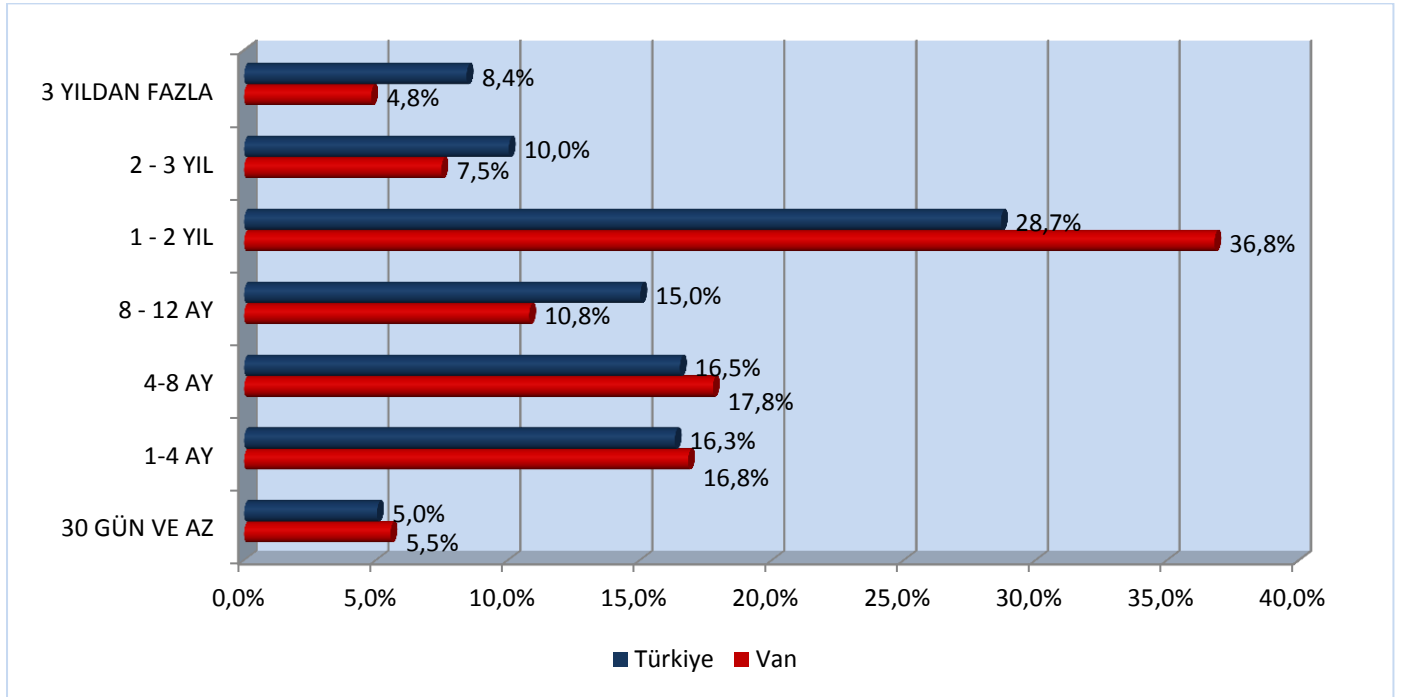
Tablo 19. Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (İlk On Meslek,2012)

VAN			TÜRKİYE		
MESLEKLER	BAŞVURU	ORAN	MESLEKLER	BAŞVURU	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	12972	38,83%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	580621	24,48%
BÜRO MEMURU (GENEL)	2015	6,03%	BÜRO MEMURU (GENEL)	142007	5,99%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1388	4,15%	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	92007	3,88%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	1026	3,07%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47614	2,01%
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	706	2,11%	SEKRETER	46050	1,94%
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	661	1,98%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	45512	1,92%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	616	1,84%	ÖN MUHASEBECİ	38206	1,61%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	514	1,54%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	35912	1,51%
BÜRO İŞÇİSİ	459	1,37%	MUHASEBECİ	32002	1,35%
MİNİBÜS ŞOFÖRÜ	456	1,36%	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	26951	1,14%
Genel Toplam	33408		Genel Toplam	2372262	

Kaynak: İŞKUR

Kayıtlı işsizlerin bekleme sürelerine bakıldığında %5,5'inin işe girmek için 1 aydan daha az süre beklediği görülmekte ve kayıtlı işsizlerin yarısının (%50,2) işe girmek için en fazla 1 yıl bekledikleri görülmektedir. Geriye kalanların bekleme süresi ise 1 yıldan fazla sürmektedir. Göze çarpan kırılma 1 ila 2 yıl arasındaki bekleme süresidir. Kayıtlı işsizlerin %36,8 i bu süre zarfında iş aramaktadır.

Grafik 22. Kayıtlı İşsizlerin Bekleme Süreleri(2012)

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR istatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 25-29 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin %23,6'sı bu yaş grubunda yer almaktadır. 25-29 yaş grubunu %21,2 ile 20-24 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı genel olarak azalmaktadır. 20-34 yaş grubundaki kayıtlı işsizler,

Türkiye toplamında olduğu gibi, ildeki toplam işsizlerin %63'ünü oluşturmaktadır. 15-19 yaş grubundaki işsizlerin toplam işsizler içindeki payı ise Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde %4,2 olan 15-19 yaş grubunun payı, Türkiye toplamında %3,5'tir. Bu oranlar 2013 Ocak-Eylül dönemi için incelendiğinde de fazla bir değişim olmadığı görülmektedir.

Tablo 20. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı(2012)

	VAN			TÜRKİYE		
Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	885	533	1.418	50.288	32.115	82.403
20-24	5.001	2.086	7.087	274.705	199.468	474.173
25-29	6.516	1.379	7.895	313.831	211.007	524.838
30-34	5.544	847	6.391	258.215	170.357	428.572
35-39	3.595	495	4.090	191.732	130.177	321.909
40-44	2.658	287	2.945	149.106	96.750	245.856
45-49	1.763	151	1.914	114.150	55.503	169.653
50-54	874	76	950	46.710	26.124	72.834
55-59	360	28	388	22.494	10.309	32.803
60-64	180	30	210	8.248	4.391	12.639
65+	96	24	120	4.142	2.440	6.582
Genel Toplam :	27.472	5.936	33.408	1.433.621	938.641	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

İlin eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşük olmasına rağmen, kayıtlı işsizlerin dağılımında lise mezunlarının payı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde lise altı eğitilmişlerinin kayıtlı işsiz içindeki payı %66,6 ile % 51,2 olan Türkiye toplamının altında iken, lise mezunlarının payı %24 ile %30 olan Türkiye toplamından daha düşüktür. Yüksekokul mezunlarının payı %9,4 ile Türkiye ortalamasından daha düşüktür. 2013 Ocak-Eylül verilerinde de çok büyük değişiklik yaşanmamıştır.

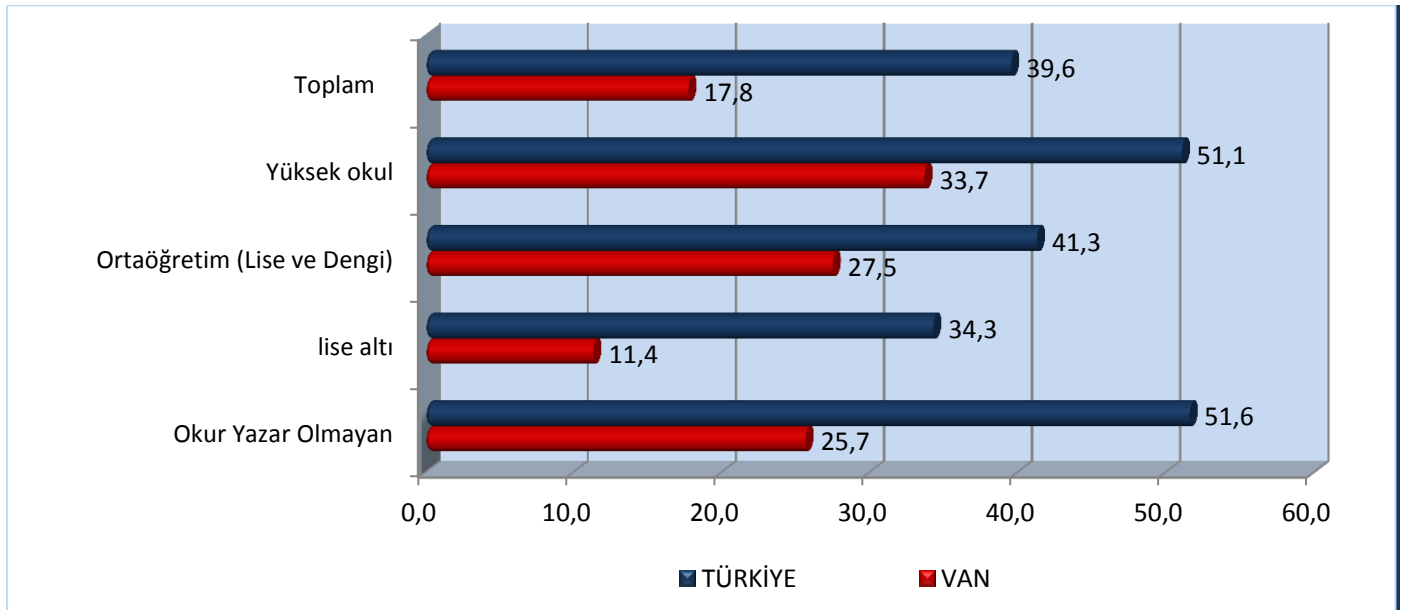
Tablo 21. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı(2012)

	VAN			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuryazar olmayan	741	256	997	21.759	23.216	44.975
Lise altı	18.829	2.411	21.240	797.504	416.446	1.213.950
Ortaöğretim (lise ve dengi)	5.812	2.206	8.018	417.795	294.049	711.844
Yüksekokul	2.090	1.063	3.153	218.322	228.146	446.468
Genel toplam:	27.472	5.936	33.408	1.433.621	938.641	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

İlde toplam işsizlerin içinde kadının payı Türkiye ortalamasından 21,8 puan daha düşüktür. Cinsiyetler arası dağılımda iki cinsiyet arasındaki en belirgin fark lise altı mezunlarındadır. Van'da lise mezunları kayıtlı işsizler içinde %11,4 olan kadın işsiz oranı, Türkiye'de %34,3'tür. Okuryazar olmayanlar ve orta öğretim altı eğitimlilerde Van'ın kadın kayıtlı işsiz oranı Türkiye'den oldukça düşüktür. Yüksekokul mezunlarında da Türkiye'de %51,1 olan kadın payı Van'da %33,7'dir.

Grafik 23. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı (%2012)

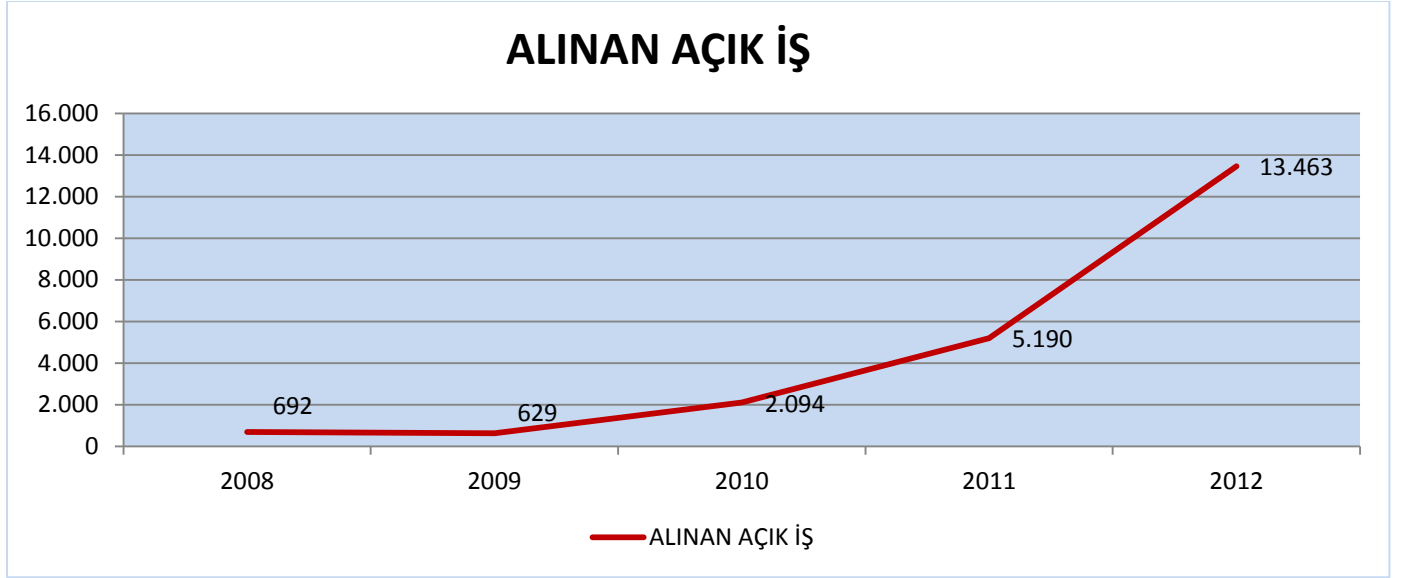

Kaynak: İŞKUR

AÇIK İŞLER

Kurum tarafından Van ilinde yapılan çalışmalar sonucu İşverenlerden alınan açık iş sayılarının yıllara göre arttığı görülmektedir. Buda yıllar itibari ile işverenler tarafından İŞKUR'un tercih edilen bir işçi arama kanalı haline dönüştüğünün bir göstergesidir.

Grafik 24. Alınan Açık İş Sayısının Yıllara Göre Değişimi

Kaynak: İŞKUR

2012 yılsonu itibariyle 13.463 açık iş mevcutken 2013 Ocak-Eylül döneminde ise toplam açık iş sayısı 9.627 olmuştur. 2012 sonu itibariyle İlde kamunun istihdam yaratma gücü çok etkili olmuştur. Açık işlerin %72,8'i kamu sektörüne aittir. Bunun nedeni Van'da TYP'nin Kamu açık iş ilanları olarak sisteme yansımastır. Türkiye'de kamu sektöründeki açık işler toplam açık işlerin %14,2'sidir.

Tablo 22. Açık İşler (Kamu-Özel,2012)

	VAN		
	TARIM DIŞI	TARIM	TOPLAM
KAMU	9.738	66	9.804
ÖZEL	3.656	3	3.659
TOPLAM	13.394	69	13.463

Kaynak:İŞKUR

İşverenlerin kurumdan en çok talep ettikleri meslekler Beden işçisi(Genel) ve Beden İşçisi(Temizlik)dir. Türkiye genelinde de bu iki meslek ilk sırada yer almaktadır. Bu durumun İşverenler

tarafından talep edilen personelin nitelik olarak yapacağı işi tam olarak tanımlayamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. İlde 3.sırada Güvenlik Görevlisi(Silahlı) yer alırken Türkiye genelinde 3. sırada Temizlik Görevlisi yer almaktadır.

Tablo 23. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (İlk 15 Meslek,2012)

VAN			TÜRKİYE		
Meslekler	AÇIK İŞ SAYISI	AÇIK İŞ DAĞILIMI	Meslekler	AÇIK İŞ SAYISI	AÇIK İŞ DAĞILIMI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	8592	63,82%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	366718	36,97%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	2864	21,27%	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	48132	4,85%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SILAHLI)	148	1,10%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	43931	4,43%
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	103	0,77%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	22153	2,23%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	100	0,74%	BÜRO MEMURU (GENEL)	20913	2,11%
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	93	0,69%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	20446	2,06%
BÜRO İŞÇİSİ	76	0,56%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	18058	1,82%
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	72	0,53%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	15768	1,59%
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	66	0,49%	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	13197	1,33%
AŞÇI	45	0,33%	REYON GÖREVLİSİ	11054	1,11%
ELEKTRİK TEKNİKERİ	45	0,33%	KASİYER	10159	1,02%
ELEKTRİK TEKNİSYENİ	40	0,30%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	7944	0,80%
BÜRO MEMURU (GENEL)	36	0,27%	ÖN MUHASEBECİ	7860	0,79%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	34	0,25%	LOJİSTİK ELEMANI	7723	0,78%
KASİYER	31	0,23%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	7551	0,76%
Genel Toplam	13463	100,00%	Genel Toplam	991804	100,00%

Kaynak: İŞKUR

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler çok büyük bir fark ile ilk sırada yer almaktadır. 2. Sırda ise Hizmet ve Satış Elemanları Meslek grubu yer almaktadır. Türkiye geneli açık işlerde de ilk iki sırada yer alan meslek grupları aynıdır. Nitelikli Tarım Ormancılık ve Su Ürünleri Meslek grubunda ise ilde açık iş talebi alınmamıştır.

Tablo 24. Meslek Gruplarına Göre Açık İşler (2012)

Ana meslek grupları	VAN	TÜRKİYE
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	87,11%	51,10%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	3,71%	11,98%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2,61%	4,82%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2,01%	3,50%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1,78%	9,62%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1,49%	10,31%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	1,15%	7,88%
YÖNETİCİLER	0,13%	0,24%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0,00%	0,54%

Kaynak: İŞKUR

İktisadi faaliyet gruplarına göre açık işlerin Van ili ve Türkiye geneli karşılaştırmasına bakıldığında İl düzeyinde ilk 3 sırada ‘İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri’, ‘Bilgi ve İletişim’ ve ‘Eğitim’ sektörleri yer almaktadır. Türkiye genelinde ise ilk 3 sırada ‘İmalat’, ‘Toptan ve Perakende Ticaret’ ve ‘Diğer Hizmet Faaliyetleri’ yer almaktadır.

Tablo 25. İktisadi Faaliyetlere Göre Açık İşler (2012)

İKTİSADİ FAALİYETLER	VAN	TÜRKİYE
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	22,72%	8,63%
Bilgi ve iletişim	20,08%	4,44%
Eğitim	10,84%	3,86%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10,60%	6,68%
İnşaat	10,55%	5,38%
Diğer hizmet faaliyetleri	6,79%	9,10%
İmalat	5,16%	33,92%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3,51%	1,42%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,61%	9,54%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,78%	5,37%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1,60%	1,13%
Madencilik ve taş ocaklığı	1,49%	0,83%
Ulaştırma ve depolama	1,05%	4,24%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,60%	1,53%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0,51%	1,60%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,04%	0,74%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,04%	0,09%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,03%	0,42%
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri	0,00%	0,05%
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,00%	1,02%

Kaynak: İŞKUR

Açık işlerin sosyal duruma göre bağlılığı incelendiğinde Van ilinde açılan açık işlerin ancak %2,4'ü Engelli ve binde 3'ünün de Eski Hükümlü-TMY statüsünde olduğu görülmektedir. Açık işlerin büyük çoğunluğunda ise normal statüye sahip elaman talep edilmektedir. Buda işverenlerin kanuni yükümlülük doğmadıkça dezavantajlı personel istihdam etmek istemediklerinin bir göstergesidir.

Tablo 26. Sosyal Durumlara Göre Açık İşler (2012)

	Normal	Özürlü	Eski Hükümlü-TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan)	Genel Toplam
VAN	13141	318	4	13463
TÜRKİYE	868636	122637	531	991804

Kaynak: İŞKUR

İŞE YERLEŞTİRMELER

Yıllara göre il bazında işe yerleştirmeler incelendiğinde işe yerleştirilen kişi sayısında sürekli bir artış olduğu görülmekte ve 2012 yılındaki artışın diğer yıllara göre çok fazla olduğu görülmektedir. Ancak işe yerleştirilen kişi sayısında kadınlar sayısının halen düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Yıllara Göre İşe Yerleştirmeler

	ERKEK	KADIN	TOPLAM
2008	544	89	633
2009	1.121	105	1.226
2010	1.180	125	1.305
2011	3.967	340	4.307
2012	11.038	1.150	12.188

Kaynak: İŞKUR

İlde 2012 yılı için özel sektör açık işlerin neredeyse tamamı Tarım Dışı sektörlerle yöneliktir. İlde 2012 yılı itibarıyla 12188 kişi işe yerleştirilmiştir. 2013 Ocak-Eylül ayları arasında işe yerleştirme sayısı 8206 olarak gerçekleşmiştir. 2012 için ilde işe yerleştirme oranı %90,5'tir. Bu oran %56 olan Türkiye işe yerleştirme oranının çok üzerindedir.

Tablo 28. İşe Yerleştirmeler (Kamu-Özel,2012)

VAN				TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Kamu	8.849	828	9.677	105.519	32.129	137.648
Özel	2.189	322	2.511	285.460	133.479	418.939
Toplam	11.038	1.150	12.188	390.979	165.608	556.587

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirilenlerin %44,1'i ilköğretim mezunudur. Bu oran %57,2 olan Türkiye toplamının altındadır. İşe yerleştirilen erkeklerin %45,7'si, kadınların %29,2'si ilköğretim mezunudur. İkinci sırada %28,7 ile okuryazar olanlar gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece %7,9'u Ön Lisans, Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora mezunlarından oluşan yüksek eğitimlilerdir.

Tablo 29. Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012)

	VAN			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okur-Yazar Olmayan	4	0	4	1739	863	2602
Okur Yazar	3267	235	3502	15200	5765	20965
İlköğretim	5043	336	5379	229017	89619	318636
Ortaöğretim	1991	352	2343	113021	46740	159761
Ön lisans	452	130	582	19487	13060	32547
Lisans	277	96	373	12229	9196	21425
Yüksek Lisans	2	1	3	280	364	644
Doktora	2	0	2	6	1	7
Toplam	11038	1150	12188	390979	165608	556587

Kaynak: İŞKUR

En fazla işe yerleştirme kadınlarda 20-24 yaş grubunda, erkeklerde ise 25-29 yaş grubundadır. Aynı eğilim Türkiye toplamında da görölmektedir. Yaş arttıkça beklendiği gibi işe yerleştirme oranları azalmaktadır.

Van ilinde İŞKUR'a kayıtlı işgücünün %70,2'si işsizdir. İlde kadınların işe yerleştirme oranı Türkiye ortalamasından düşüktür. Türkiye toplamında toplam işe yerleştirilenlerin %29,8'i kadındır.

Tablo 30. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012)

Yaş	VAN			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	320	88	408	24961	14201	39162
20-24	1914	379	2293	88397	39393	127790
25-29	2555	264	2819	88408	31386	119794
30-34	2430	206	2636	69815	28025	97840
35-39	1590	113	1703	47764	23797	71561
40-44	1108	55	1163	33708	16386	50094
45-49	702	27	729	22844	8340	31184
50-54	285	13	298	9603	2969	12572
55-59	97	3	100	4043	874	4917
60-64	27	2	29	1157	196	1353
65+	10	0	10	279	41	320
Toplam	11038	1150	12188	390979	165608	556587

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında kurum tarafından işe yerleştirilenlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde; toplam işe yerleştirmelerin %66,9' unun Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. Bu mesleği %22,8 oran ile Beden İşçisi (Temizlik) mesleği takip etmektedir. Türkiye geneli için işe yerleştirmelerde ilk sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği toplam işe yerleştirmelerin %41,3'ünü, Beden İşçisi (Temizlik) mesleği ise %6,7'sini oluşturmaktadır.

Tablo 31. Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler (İlk On Meslek,2012)

VAN		TÜRKİYE	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME SAYISI	MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME SAYISI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	8154	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	229943
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	2782	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	37294
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	144	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	29650
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	94	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	13308
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	90	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	11867
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	52	BÜRO MEMURU (GENEL)	8597
BÜRO İŞÇİSİ	46	REYON GÖREVLİSİ	8267
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	33	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	8152
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	33	MAKİNECİ (DİKİŞ)	8115
REYON GÖREVLİSİ	23	KASİYER	6740

Kaynak: İŞKUR

Meslek gruplarına göre kurum tarafından işe yerleştirmeler incelendiğinde Nitelik Gerektirmeyen Meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İl genelinde işe yerleştirilenlerin %90,9'u bu meslek grubunda yer almaktadır.

Tablo 32. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012)

MESLEK GRUPLARI	VAN	TÜRKİYE
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	11087	318556
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	378	65913
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	215	17646
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	191	15074
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	155	48779
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	78	41534
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	75	44493
YÖNETİCİLER	9	1078
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0	3514
Genel Toplam	12188	556587

Kaynak: İŞKUR

İktisadi faaliyetlerine göre işe yerleştirmelerde Van ilinde ilk sırada İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Türkiye’de ise ilk sırada İmalat sektörü yer almıştır. Van ili için ilk 5 sektördeki işe yerleştirmeler; toplam işe yerleştirmelerin %79,0’unu oluşturmaktadır.

Tablo 33. Sektörlere Göre İşe Yerleştirmeler (2012)

SEKTÖRLER	VAN	TÜRKİYE
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3052	59440
Bilgi ve iletişim	2696	33892
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1400	40497
Eğitim	1329	33418
İnşaat	1156	30908
Diğ er hizmet faaliyetleri	648	54364
İnsan sağ lığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	444	8075
İmalat	387	155869
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	223	44626
Finans ve sigorta faaliyetleri	209	6901
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	199	18560
Madencilik ve taş ocakçılığı	192	4160
Ulaştırma ve depolama	100	22451
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	76	13446
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	66	12966
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	4710
Gayrimenkul faaliyetleri	5	159
Kültür, sanat eğ lence, dinlence ve spor	1	2139
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri	0	169
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0	9820
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0	17
Genel Toplam	12188	556587

Kaynak: İŞKUR

Sosyal durumlarına göre işe yerleştirmeler incelendiğ inde dezavantajlı gruplarda yer alan Engelli ve Eski Hükümlü-TMY statüsündeki vatandaşların işe yerleştirme oranının düşüklüğü göze çarpmaktadır.

Tablo 34. Sosyal Durumlarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012)

	Normal	Engelli	Eski Hükümlü-TMY (Terorle Mücadelede Yaralanan)	Genel Toplam
VAN	12088	96	4	12188
TÜRKİYE	520713	35531	343	556587

Kaynak: İŞKUR

KURS VE KURSIYER GÖSTERGELERİ

2012 yılı sonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 209'dur. Açılan kursların %7,7'si istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara, toplam kurs katılımcıların %2'si olan 321 kişi katılmıştır. Van ilinde 2012 yılı içerisinde 74 TYP kursu açılmış olup, bu kurslara toplam katılımcıların %94,2'si olan 15154 kişi yerleştirilmiştir. Bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde olup Van ilinde 2011 yılında meydana gelen deprem sonrası artan işsizlik için geçici bir çözüm teşkil etmiştir.

Tablo 35. Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı (2012)

	VAN		TÜRKİYE	
	Kurs Sayısı	Katılan Sayısı	Kurs Sayısı	Katılan Sayısı
İş.yet.kurs/TYÇP	74	15154	4936	186599
İşbaşı eğitim programı(iep)	101	258	8018	18570
İş.yet.kurs/ istihdam garantili	16	321	4564	116451
Diğer kurslar	18	352	9833	143025
Toplam	209	16085	27351	464645

Kaynak: İŞKUR

Kurslar; devlet eliyle gerçekleştirilen işgücü eğitimlerinin bir parçasıdır. Özellikle dezavantajlı gruplara yönelik kurslar, istihdam da pozitif etkiler yaratmaktadır. Dezavantajlı gruplar içinde yer alan kadınların bu kurslardan yararlanma boyutu maalesef istenen düzeyde değildir. Van ilinde kurslara katılım kadınlarda %12,8 ile Türkiye ortalamasına göre oldukça düşüktür.

Tablo 36. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı (2012)

	VAN			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Kursa Katılan Sayısı	14019	2066	16085	276901	187744	464645
Kursa Katılan Sayısı %	87,2	12,8	100	59,6	40,4	100

Kaynak: İŞKUR

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik ödeneği başvurularının çoğunluğu Türkiye toplamında olduğu gibi 30-34 yaş grubu oluşturmaktadır. İşsizlik ödeneği başvurularının %28,3'ünü 30-34 yaş grubu oluştururken, bu oran Türkiye için %24,9'dur. İşsizlik ödeneği başvurularını 30-34 yaş grubunu 25-29 yaş grubu takip etmektedir.

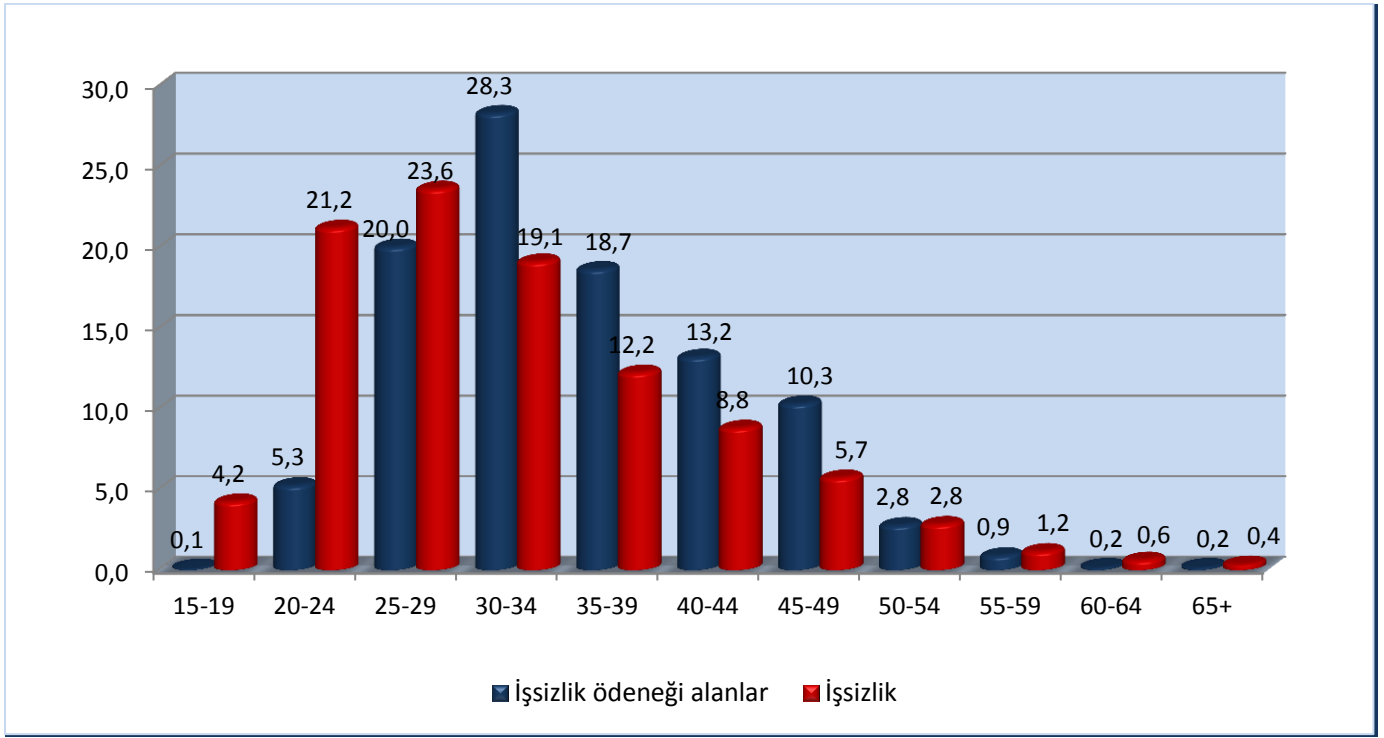
Tablo 37. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları (2012)

	VAN	TÜRKİYE
15-19	2	958
20-24	87	25343
25-29	332	80598
30-34	469	91279
35-39	309	69412
40-44	219	53790
45-49	171	32843
50-54	46	8068
55-59	15	2817
60-64	3	429
65+	3	182
Toplam	1656	365719

Kaynak:İŞKUR

İşsizlik ödeneğinde çalışma sürelerinin etken olması nedeni ile işsizlik ve işsizlik ödeneği dağılımı arasında bir paralellik yoktur. En yüksek işsizlik oranı 25-29 yaş grubunda iken en yüksek işsizlik ödeneği alan kesim 30-34 yaş grubundadır.

Grafik 25.Yaş Gruplarına Göre İşsizlik ve İşsizlik Ödeneği alanların Oranları (Van,%,2012)

Kaynak: İŞKUR

Daha büyük yaş gruplarında da beklendiği gibi işsizlik ödeneğinin payı 50-54 yaş grubuna kadar işsizlerin payından daha yüksektir. Ancak 50-54 yaş grubundan sonra azalan bir seyir göstermektedir. İlde işsizlik ödeneğine en çok başvuru 30-34 yaş grubundadır.

Tablo 38. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları (2012)

	VAN			TÜRKİYE		
	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Okuryazar olmayan	19	0	19	1417	1026	2443
Okuryazar	79	4	83	2265	1010	3275
İlköğretim	888	44	932	144185	38436	182621
Ortaöğretim	415	61	476	75717	39121	114838
Ön lisans	62	17	79	11817	12670	24487
Lisans	49	18	67	19429	16960	36389
Yüksek lisans	0	0	0	761	845	1606
Doktora	0	0	0	32	28	60
Toplam	1512	144	1656	255623	110096	365719

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı için İşsizlik ödeneği başvurularında en fazla başvuru erkeklerde ilköğretim, kadınlarda ise ortaöğretim mezunlarında iken 2013 Ocak-Eylül dönemi itibariyle her iki cinsiyette de en fazla başvuru ilköğretim mezunlarındadır. 2012 yılsonu itibariyle kuruma 33408 kayıtlı işsiz varken bu oran 2013 Ocak - Eylül döneminde 36442 kişidir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda, Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 39. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İSKUR'UN UYGULADIĞI İSGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ							
Dönem	Kapsamı	Period	Sınıflamalar	Yöntem	GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ		
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	ISCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam		12.712
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	ISCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam		71.001
					10+ işyeri		26.409
					50+işyeri		7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	ISCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam		275.099
					10+ işyeri		83.404
					50+işyeri		15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	ISCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam		255.938
					10+ işyeri		80.638
					50+işyeri		15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	ISCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam		218.068
					10+ işyeri		73.418
					50+işyeri		14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	ISCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam		198.479
					10+ işyeri		69.442
					50+işyeri		14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	ISCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam		159.862
					10+ işyeri		60.501
					50+işyeri		13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	ISCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam		5.941
					10+ işyeri		3.283
					50+işyeri		1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	ISCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim		5.225
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	ISCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri		53.164
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	ISCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri		87.719

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

¹⁴ Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılama Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

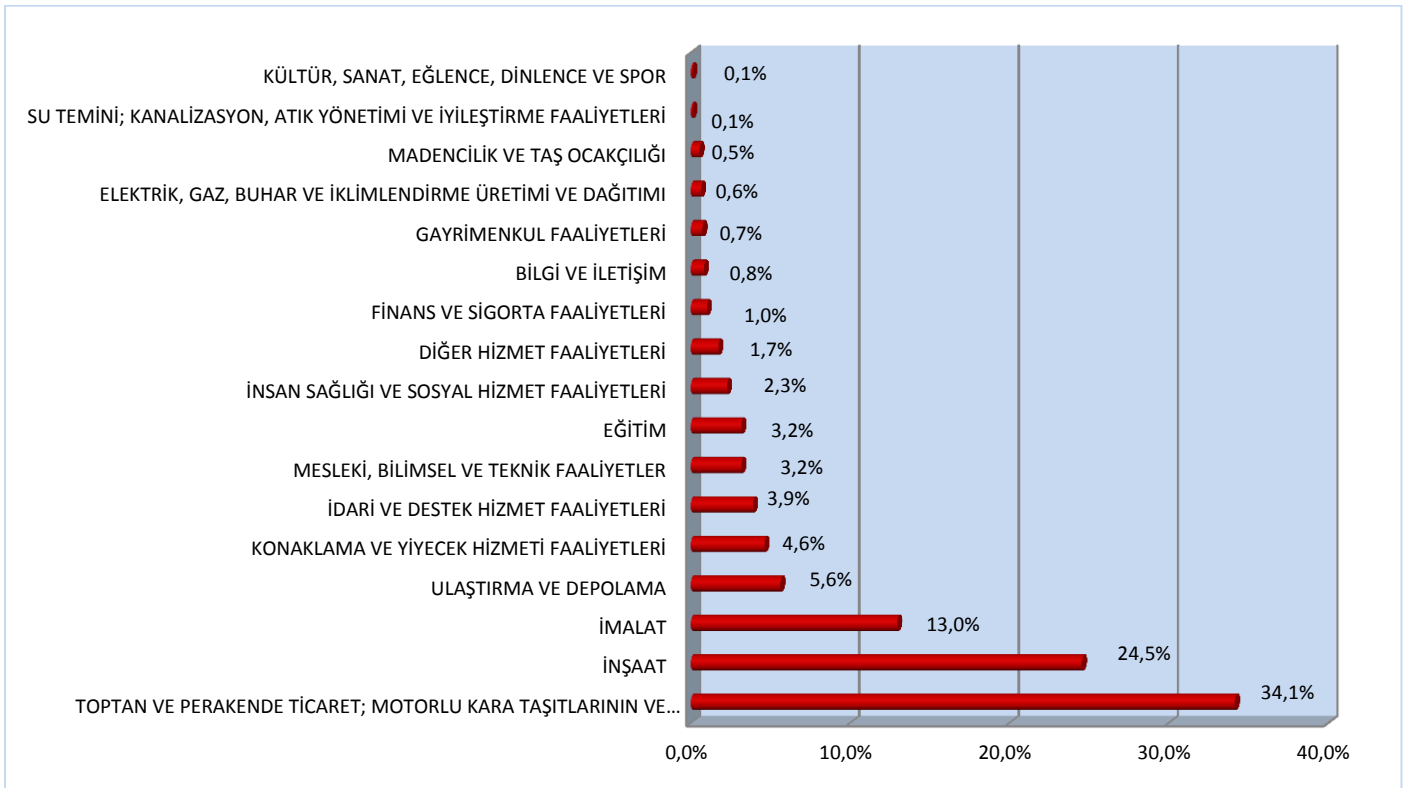
Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kısıtları dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve nütasyon yöntemleri hakkında Ek 2’de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2013 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 34’ü Ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 24,5 oranı ile İnşaat ve % 13 oranı ile İmalat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri araştırmada cevap veren işyerlerinin %71,6’sını oluşturmaktadır.

Grafik 26. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı,%2013

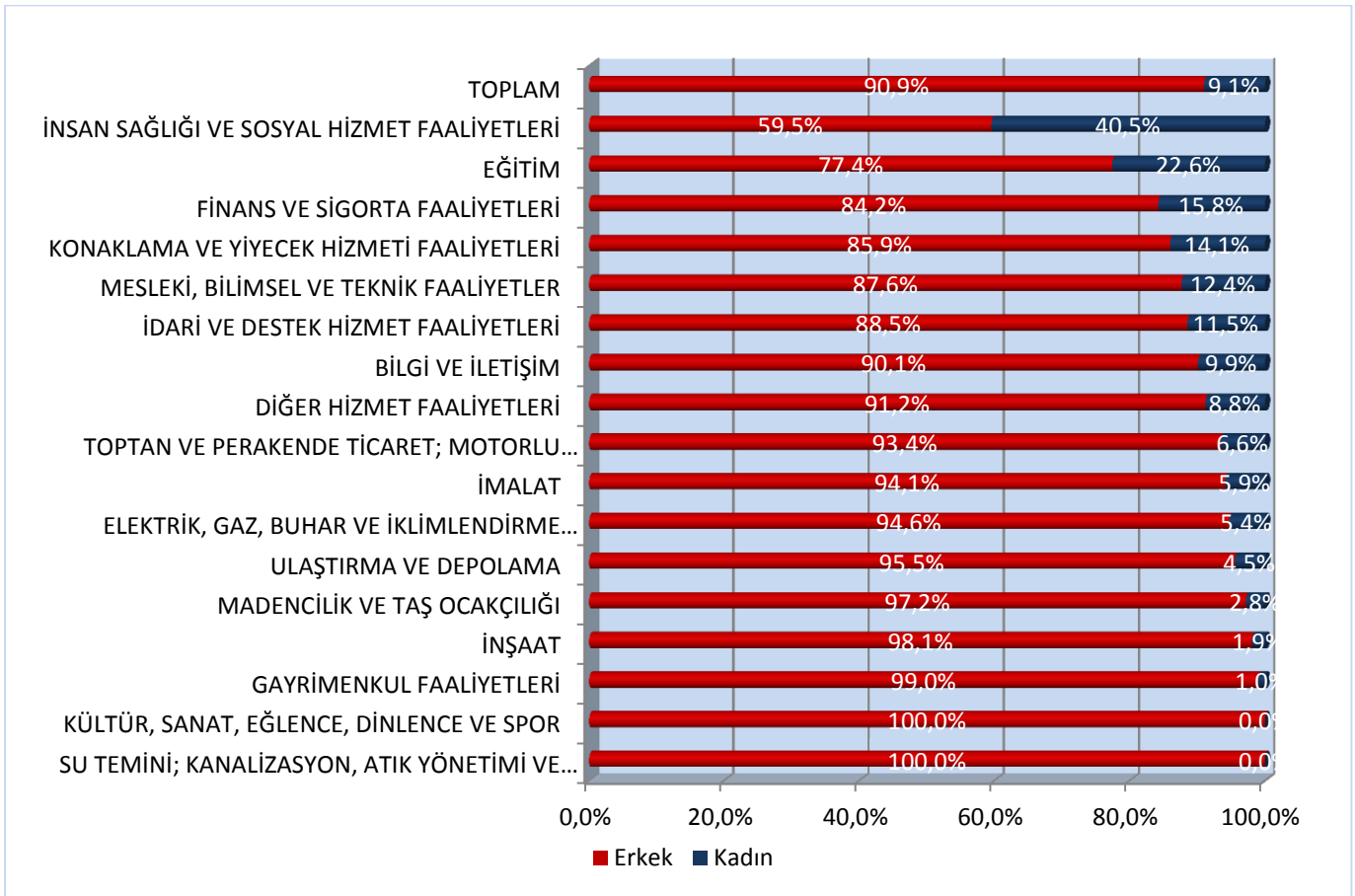
Kaynak: İPTA

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralaması yer değiştirmektedir. İlk sırada İnşaat sektörü yer almakta, inşaat sektörünü İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü takip etmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinin %28,4'ü İnşaat, %19,6'sı İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründedir. Bu iki sektörü %13,7'lik pay ile Toptan ve Perakende sektörü takip etmektedir.

Van'daki işyerleri Türkiye'deki toplam işyerlerinden sadece %0,6 pay almaktadır. Türkiye içinde en fazla pay alan sektör %25,8 pay ile İmalat sektörüdür. Van'da işyerleri itibariyle ikinci sıradaki İnşaat sektörünün Türkiye içindeki payı %16,2'dir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların %72,5 İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve İdari Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer almaktadır. Van ilinde en fazla çalışanı olan sektör toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Toptan ve perakende sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların %17'si iken, bu oran ilde %23,7'ye yükselmektedir. Türkiye'de ilk sırada yer alan İmalat sektörü ilde üçüncü sıradadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü ilde % 21,4 ile İnşaat ve % 14,3 ile İmalat sektörleri takip etmektedir.

Grafik 27. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2013

Kaynak: İl İPTA

İl genelinde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir, çalışanların içinde kadınların payı sadece %9,1'dir. Türkiye toplamında kadın çalışanların payı ise %23'tür.

Kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki payı Türkiye ortalamasından düşük olmakla birlikte, kadın çalışanların görece olarak ağırlık kazandıkları sektörler Türkiye ile aynı eğilimi göstermemektedir. Hem Van'da hem de Türkiye'de kadınların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları azdır.

Tablo 40: Sektörlere göre çalışan oranları ,%, 2013

SEKTÖRLER	İŞYERLERİNİN SEKTÖRLERE GÖRE TOPLAM İŞYERLERİNDEKİ AĞIRLIĞI	SEKTÖR İÇİNDEKİ ERKEK ORANI	SEKTÖR İÇİNDEKİ KADIN ORANI
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	0,1%	100,0%	0,0%
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖN. VE İYİLEŞTİRME FAAL.	0,1%	100,0%	0,0%
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0,7%	99,0%	1,0%
İNŞAAT	24,5%	98,1%	1,9%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	0,5%	97,2%	2,8%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	5,6%	95,5%	4,5%
ELEKTRİK,GAZ,BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRET.DAĞITIMI	0,6%	94,6%	5,4%
İMALAT	13,0%	94,1%	5,9%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	34,1%	93,4%	6,6%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	1,7%	91,2%	8,8%
BİLGİ VE İLETİŞİM	0,8%	90,1%	9,9%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	3,9%	88,5%	11,5%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	3,2%	87,6%	12,4%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	4,6%	85,9%	14,1%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	1,0%	84,2%	15,8%
EĞİTİM	3,2%	77,4%	22,6%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	2,3%	59,5%	40,5%
TOPLAM	100,0%	90,9%	9,1%

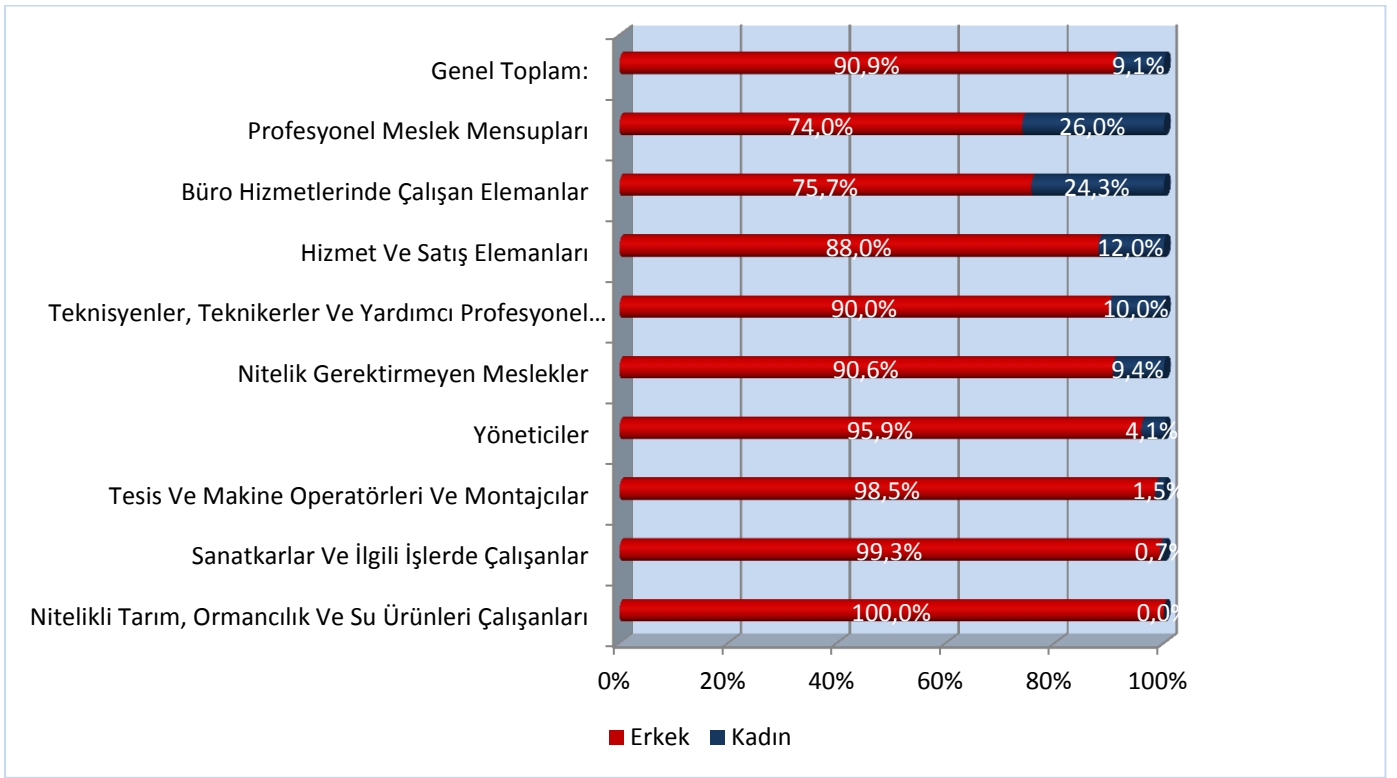
Kaynak: İl IPTA

Örneğin çalışanlarının neredeyse yarısı (%40,5'i) kadın olan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı %2,3; çalışanlarının dörtte birinin kadın olduğu Eğitim Sektöründeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıklı oranı %3,2; çalışanlarının %15,8'inin kadın olduğu Finans ve Sigorta Faaliyetleri Sektörünün toplam işyerleri içindeki ağırlıklı oranı %1'dir.

İl genelinde erkeklerin en yoğun çalıştığı sektör Toptan ve Perakende Ticaret, kadınların en yoğun çalıştığı sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet sektörü' dür. İl genelindeki her 100 erkeğin 24'ü Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe çalışırken, her 100 kadının ise 26 tanesi İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Diğer taraftan erkeklerin %23'ü İnşaat sektöründe, %15'i de İmalat sektöründe çalışmaktadır. Kadınların yoğun olarak çalıştığı diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret(%17) ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri (%17) sektörüdür. Kadınlar ve erkekler arasında çalışan oranları incelendiğinde Diğer Hizmet Faaliyetlerindeki oranların eşit olduğu (%1,3) görülmektedir. Kadınlar arasında Bilgi ve İletişim sektöründe çalışanlar ile erkekler içerisinde Bilgi ve İletişim sektöründe çalışanların oranları birbirine oldukça yakındır. Erkek çalışanların %1,1'i, kadın çalışanların da %1,2'si Bilgi ve İletişim sektöründe çalışmaktadır. İl genelinde çalışanların ana meslek grupları itibariyle dağılımların bakılacak olursa; çalışanların yaklaşık beşte biri Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, %19'u Nitelik Gerektirmeyen İşlerde ve %18,5'ininde Hizmet ve Satış İşleri meslek gruplarında olduğu görülmektedir.

İlde meslek gruplarının dağılımı Türkiye dağılımından farklılık göstermektedir. İlde ilk sırada 'Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar', ikinci sırada 'Nitelik Gerektirmeyen' meslek grubu çalışanları yer alırken, Türkiye'de de ilk sırada 'Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar', ikinci sırada da 'Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar' meslek grubunda çalışanlar yer almaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. İl genelindeki toplam çalışanların %9,1'ini kadınlar oluşturmaktadır. Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışanların %26,0'sı, Büro ve Hizmetleri Sektöründe çalışanların da %24,3'ü kadındır. Buna karşılık Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda kadın çalışmazken, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışan meslek grubunda %0,7 ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek mensuplarının %1,5'i kadındır.

Grafik 28. Meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,%, 2013

Kaynak: İl İPTA

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olmadığını göstermektedir. En yüksek çalışanı olan ilk 20 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların % 41'ini oluşturmaktadır. İlk sırada Temizlik Görevlisi yer almaktadır. İlk onda yer alan meslekler sırası ile Temizlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi, Büro İşçisi, Satış Danışmanı, Ağır Kamyon Şoförü, Temizlik Görevlisi (Hastane) , Sıvacı ve Aşçı olduğu görülmektedir.

Tablo 41. En fazla Çalışanı Olan İlk Yirmi Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%

İlk 20 Meslek(Erkek)		İlk 20 Meslek(Kadın)	
Temizlik Görevlisi	6,3%	Temizlik Görevlisi	7,0%
Şoför-Yük Taşıma	3,7%	Sekreter	6,5%
Beden İşçisi (Genel)	3,2%	Güvenlik Görevlisi	4,2%
Güvenlik Görevlisi	2,3%	Temizlik Görevlisi (Hastane)	3,7%
Ağır Kamyon Şoförü	2,3%	Çocuk Bakıcısı	3,5%
Büro İşçisi	2,3%	Büro İşçisi	3,0%
Satış Danışmanı	2,2%	Hemşire	2,9%
Sıvacı	2,2%	Kasiyer	2,9%
Duvarcı	1,8%	Tıbbi Sekreter	2,9%
Temizlik Görevlisi (Hastane)	1,8%	Ön Muhasebeci	2,8%
Aşçı	1,7%	Aşçı	2,3%
İnşaat Kalfası (Genel)	1,6%	Satış Danışmanı	2,2%
Pazarlamacı	1,5%	Kuruyemiş Paketleme İşçisi	2,1%
Elektrik Teknisyeni	1,4%	Acil Tıp Teknisyeni	1,8%
Boyacı-Bina	1,4%	Okul Öncesi Öğretmeni	1,6%
Otobüs Kaptanı (Şoförü)	1,4%	Beden İşçisi (Temizlik)	1,4%
Ön Muhasebeci	1,4%	Kat Görevlisi-Temizlik	1,4%
Yönetici (İş Hizmetleri)	1,3%	Reyon Görevlisi	1,4%
Beden İşçisi (İnşaat)	1,3%	Muhasebeci	1,3%
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	1,3%	Hasta Kabul Görevlisi	1,2%

Kaynak: İl İPTA

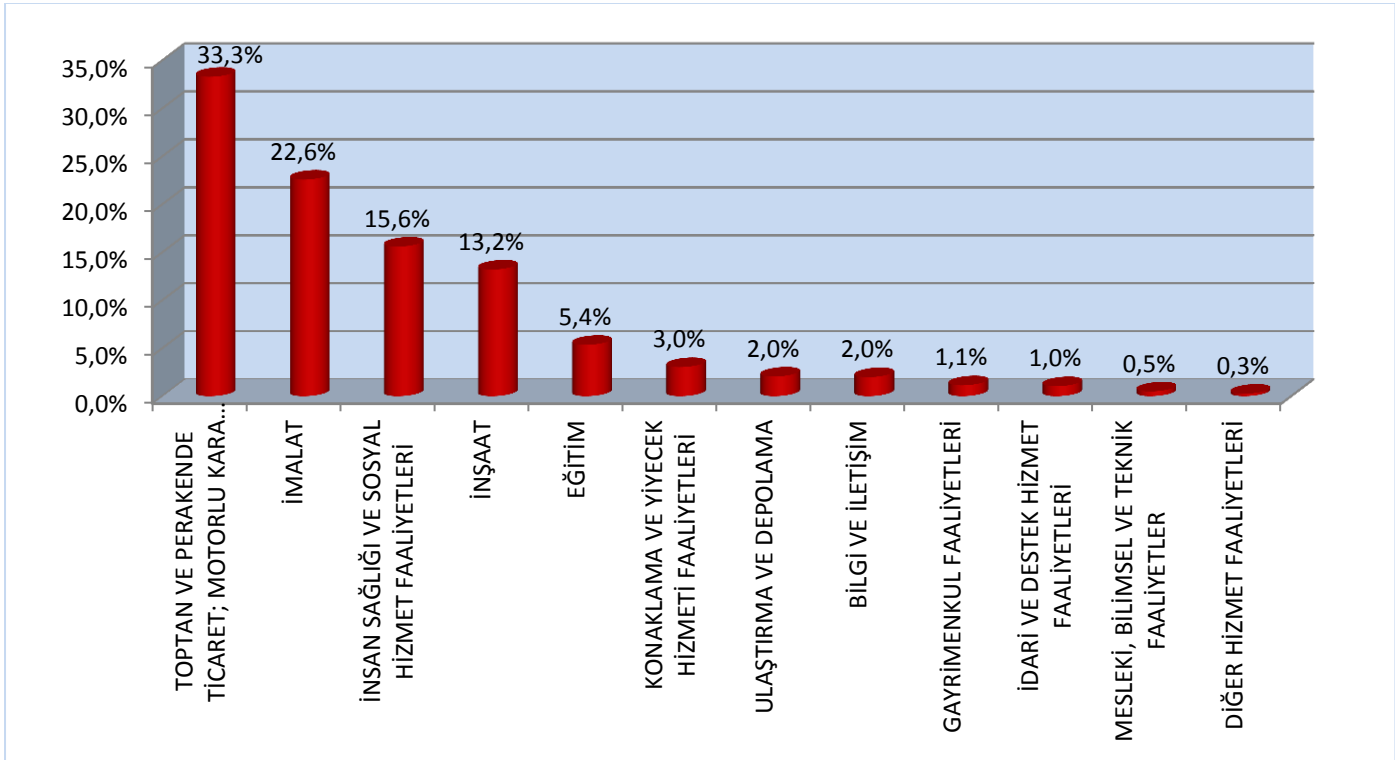
Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Erkeklerde mesleki yoğunlukta başta yer alan ilk 20 meslek toplam erkek ve kadın mesleklerinin beşte ikisini oluşturur.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Temizlik Görevlisi, Sekreter, Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi (Hastane), Çocuk Bakıcısı, Büro İşçisi gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen meslekler olmasına karşın; Hemşire, Tıbbi Sekreter, Ön Muhasebeci, Muhasebeci, Acil Tıp Teknisyeni, Okul Öncesi Öğretmeni gibi yüksek eğitim seviyesi isteyen mesleklerde yer almaktadır.

AÇIK İŞLER

Araştırmaya katılan işyerleri itibariyle en fazla açık iş Toptan ve perakende sektöründedir. Van ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler İnşaat ve Toptan-Perakende Ticarettir. Bu husus açık işlerde değişkenlik göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat Sektörü olmuştur. Açık işlerin %33,3'ü Toptan ve Perakende Ticaret, %22,6'sı İmalat, %15,6'sı İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Kamu Yönetimi ve Savunma Zorunlu Sosyal Güvenlik, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

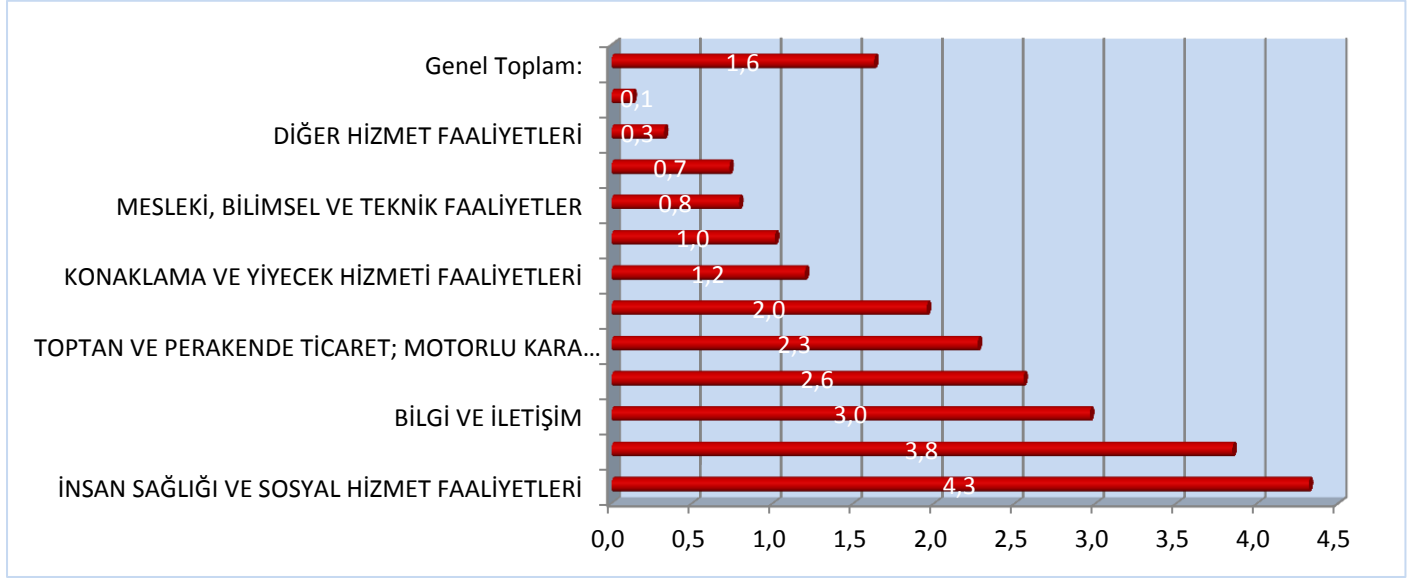
Grafik 29. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%2013

Kaynak: İl İPTA

İl genelinde açık iş oranı %1,6 olarak hesaplanmıştır. Sektörler itibariyle bakıldığında en yüksek açık iş dağılımı %33,3 ile Toptan Perakende sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü %22,6 ile İmalat, %15,6 açık iş dağılımı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü ve %13,2'lik açık iş dağılımı ile İnşaat sektörü izlemektedir. Ancak bu oranlar değerlendirilirken ilgili sektörlerdeki işyeri ve çalışan sayılarının gözardı edilmemesi gerekmektedir¹⁵.

Grafik 30. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2013

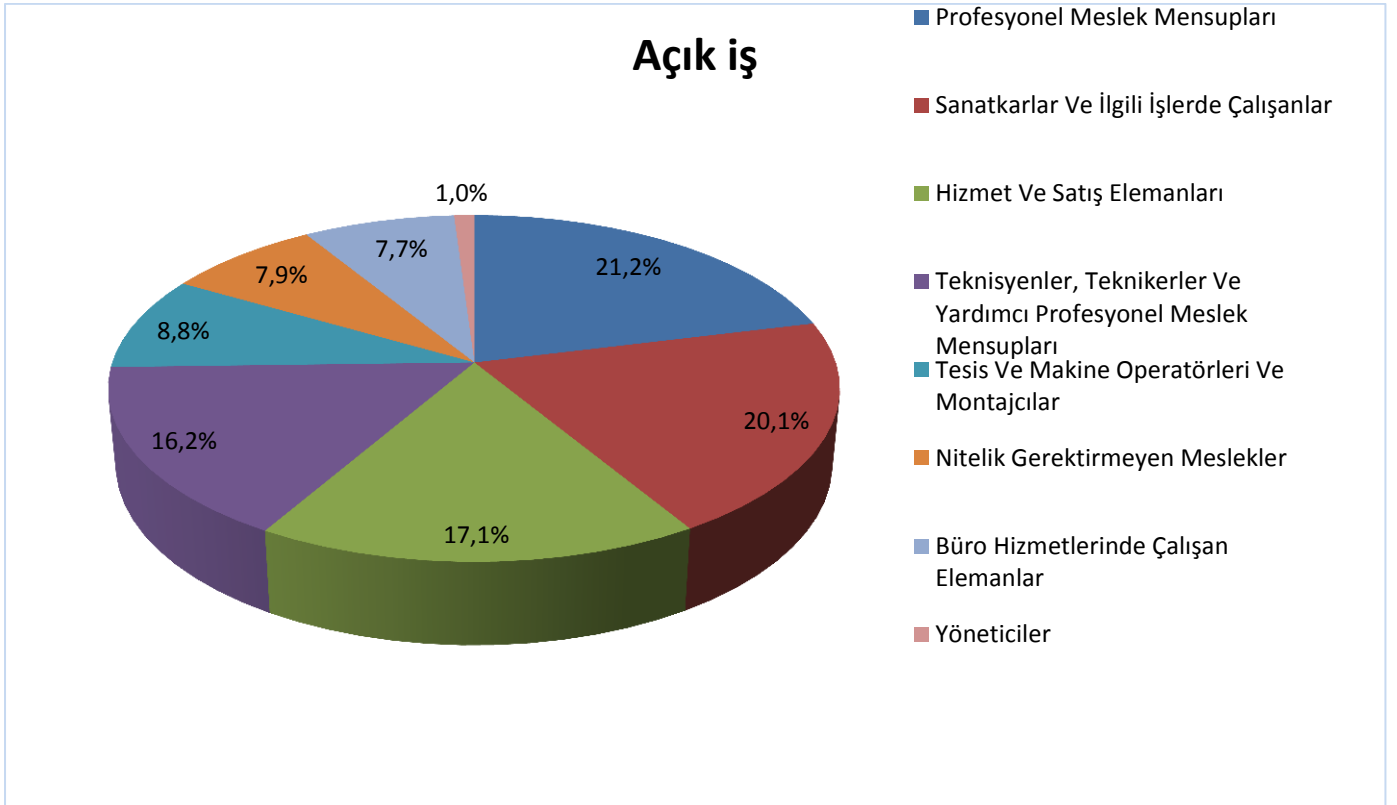
Kaynak: İl İPTA

İlde açık iş oranı 1,6 olarak saptanmıştır. Türkiye geneli açık iş oranının(4,4) altındadır. İlde açık iş oranı itibariyle ilk sırada yer alan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörünün Türkiye'deki açık iş oranı %6,7'dir. İl çalışanlarının %45,1'ini barındıran İnşaat ile Toptan Perakende ve Ticaret sektöründeki açık iş oranları da, bu iki sektördeki Türkiye açık iş oranlarının altındadır. Toptan Perakende ve Ticaret sektöründeki açık iş oranı ilde %2,3 iken Türkiye'de %54,4, ilde %1,0, olan İnşaat sektöründeki açık iş oranı Türkiye'de %7,3'tür.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %21,2 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubundadır. Bu ana meslek grubunu %20,1 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve %17,1 ile Hizmet ve Satış Elamanları takip etmektedir.

¹⁵ Örneğin Toptan Perakende sektöründeki çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki payı yüzde 23,7'dir. Aynı şekilde, İmalat sektöründeki çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki payı ise yüzde 14,6'dır.

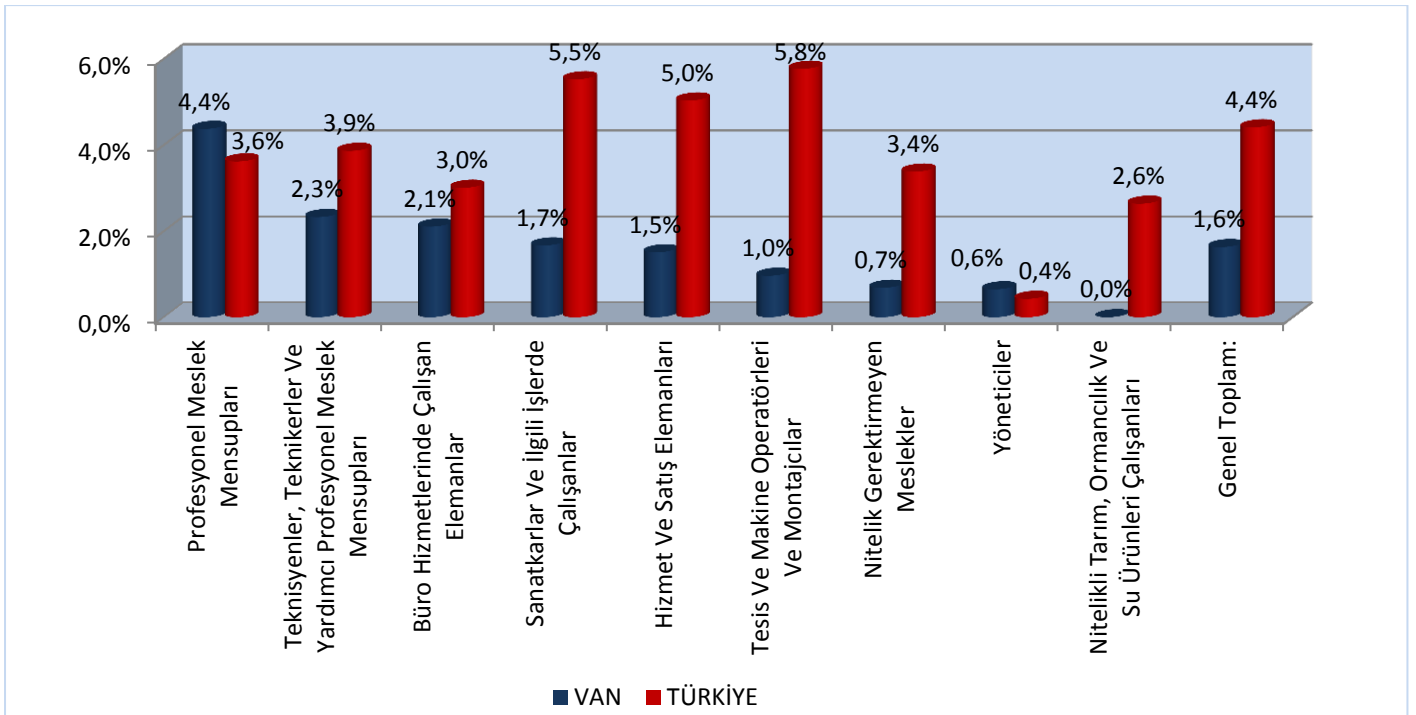
Grafik 31. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2013

Kaynak: İl İPTA

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye’de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu %5,8 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar iken ilde açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu profesyonel meslek mensupları grubudur. Bu gruptaki açık iş oranı %4,4’tür. Grafikten de görüldüğü gibi açık iş oranı olarak Van, Türkiye ile çok farklılık göstermektedir.

Grafik 32. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2013

Kaynak: İl İPTA

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek Satış Danışmanıdır. Açık işlerin %6,2'sini Satış Danışmanı oluşturmaktadır. Bu mesleği %4,1 oran ile Ön Muhasebeci ve Pazarlamacı meslekleri takip etmektedir ve her iki mesleğe olan ihtiyaç eşittir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında Van ili ve Türkiye arasında çok farklılık gözlemlenmemektedir. Türkiye de en fazla ihtiyaç duyulan ilk 3 meslek: Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi olarak gerçekleşmiştir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on beş meslek toplam açık işlerin neredeyse yarısını (%42,8) oluşturmaktadır.

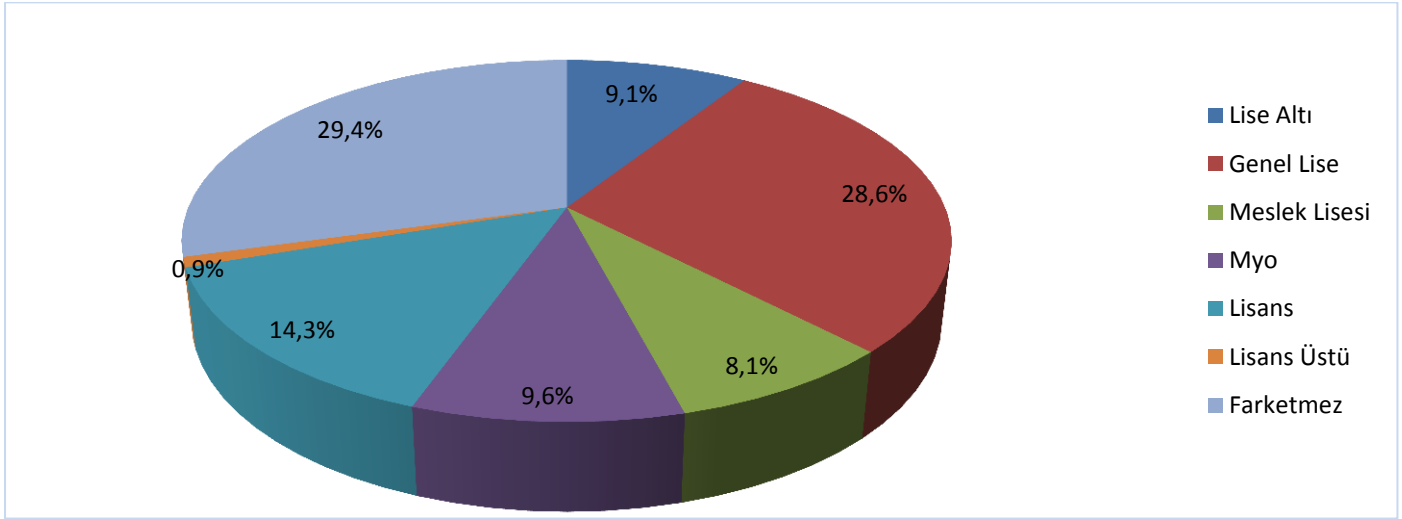
Tablo 42. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On beş Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%, 2013

	VAN			TÜRKİYE	
	Meslek	Toplam Açık İş		Meslek	Toplam Açık İş
1	Satış Danışmanı	6,2%		Makineci (Dikiş)	7,9%
2	Ön Muhasebeci	4,1%		Beden İşçisi (Genel)	3,3%
3	Pazarlamacı	4,1%		Güvenlik Görevlisi	3,2%
4	Mobilya Montaj İşçisi	3,3%		Garson (Servis Elemanı)	2,4%
5	Hemşire	3,2%		Temizlik Görevlisi	2,2%
6	Acil Tıp Teknisyeni	2,7%		Ortacı	1,7%
7	Alüminyum Doğramacı	2,6%		Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
8	Reyon Görevlisi	2,5%		Satış Danışmanı	1,6%
9	Kat Görevlisi-Temizlik	2,5%		Pazarlamacı	1,4%
10	Mermer İşçisi	2,1%		Çağrı Merkezi Görevlisi	1,3%
11	Aşçı	2,0%		Komi (Garson Yardımcısı)	1,1%
12	Ekmek Dağıtım Elemanı	2,0%		Şoför-Yük Taşıma	1,1%
13	Boyacı-Bina	1,9%		Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,0%
14	Kasiyer	1,8%		Ütücü	1,0%
15	Sağlık Memuru	1,7%		Depo Hamalı	0,9%

Kaynak: İl İPTA

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi en çok fark etmez ve lise altı eğitim düzeyidir. İşverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermesi dikkat çekicidir.

Grafik 33.Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri,%,2013

Kaynak: İl İPTA

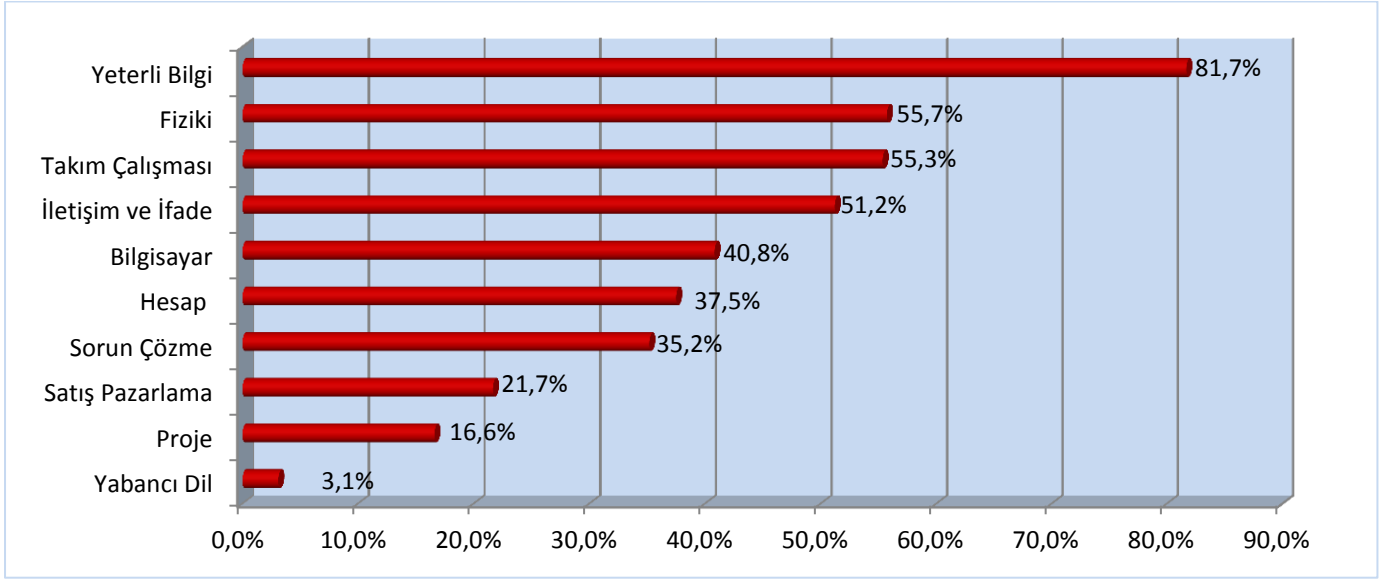
Açık işlerde aranan eğitim düzeyi için; Türkiye ilk sırada %30,6 ile eğitim düzeyi fark etmez sonucu yer alırken, ilde de %29,4 ile eğitim düzeyi fark etmez yer almaktadır. İlde ikinci sırada %28,6 ile genel lise yer alırken Türkiye’de %21,7 ile lise altı eğitim gelmektedir. İlde tüm açık işlerde fark etmez ve lise altı eğitim oranı % 38,5’tir. İlde açık işlerde eğitim düzeyi için; genel lise %28,6 oranında, MYO %9,6 oranında, lisans eğitimi %14,3 oranında, meslek lisesi %8,1 oranında talep edilmektedir. Yüksek lisans eğitim seviyesi ise %0,9 oranında talep edilmiştir.

Beklendiği gibi meslek lisesi ve MYO mezunları az sayıda da olsa daha çok, ön muhasebeci satış danışmanı, pazarlamacı, acil tıp teknisyeni, elektrik teknisyeni gibi mesleklerde yoğunlaşmıştır. Lisans mezunları da diploması olmadan kesinlikle yapılamayacak olan inşaat, harita, gıda, elektrik elektronik mühendisi gibi mühendislik dallarında ve Rehber Öğretmen (psikolojik danışman), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni-Ortaöğretim, Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim, Okul Öncesi Öğretmeni, Türkçe öğretmeni, İngilizce öğretmeni gibi öğretmen sınıfında yoğunlaşmıştır.

İşverenler tarafından en çok talep edilen beceri meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Bu beceriyi fiziki güç ve Takım Çalışması becerisi takip etmektedir. İstenen diğer beceri sıralaması ise aşağıdaki grafikten görülmektedir.

En çok talep edilen ilk on meslekte istenen becerilerde: Satış Danışmanı, Pazarlamacı ve Reyon Görevlisi için iletişim ve ifade becerisi, Mobilya montaj işçisi, Hemşire ve ATT meslekleri için yeterli bilgi, Alüminyum Doğramacı, Kat Görevlisi ve Mermer İşçisi meslekleri için Fiziki yeterlilik, Ön Muhasebe mesleğinde ise bilgisayar becerisi göze çarpmaktadır.

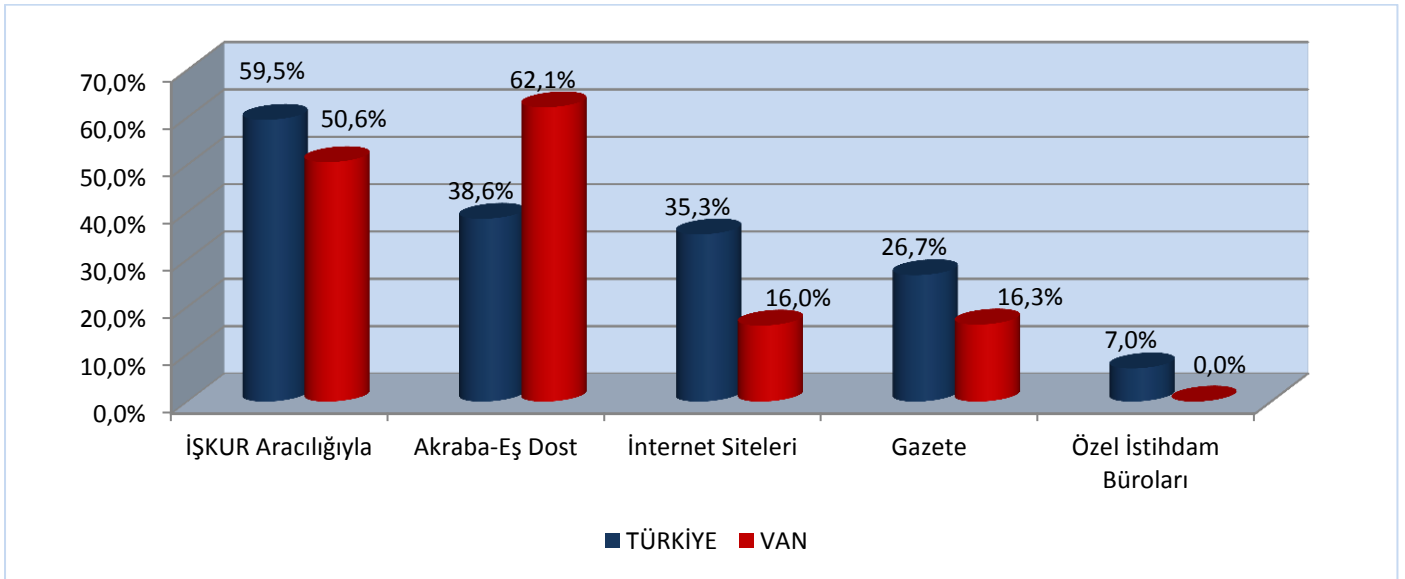
Grafik 34. Açık İşler İçin İstenen Beceri Düzeyleri

Kaynak: İl İPTA

İl düzeyinde açık işlerde en çok talep edilen beceriler incelendiğinde, öncelikle yeterli bilgiye sahip işgücünün talep edildiği görülmektedir, yeterli bilgiyi Fiziki yeterlilik, takım çalışması ve iletişim - ifade becerileri takip etmektedir. Türkiye genelinde de talep edilen meslekler için istenen beceri düzeyleri paralellik göstermektedir. Yabancı dil bilgisi beceri düzeyi il bazında tercih edilmezken Türkiye genelinde ise mesleklerle göre farklılık göstermektedir.

Grafik 35. Açık İşlerin Karşılama Kanalları

Kaynak: İl İPTA

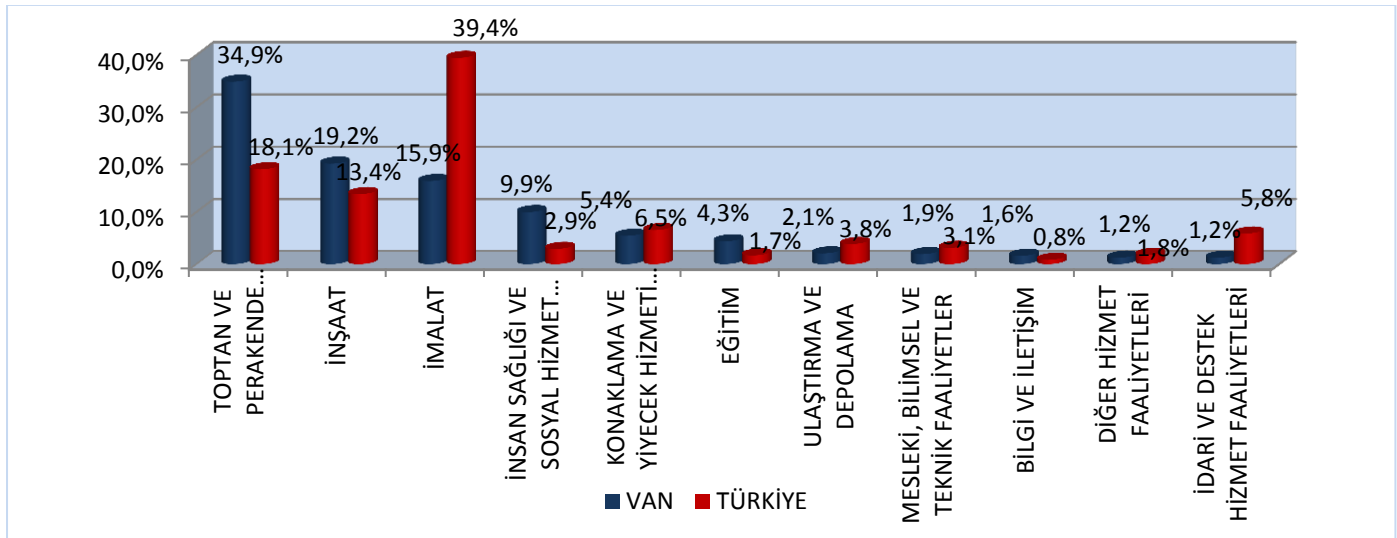
Açık işlerin karşılanması için kullanılan iş arama kanallarına bakıldığında istenen elemanların temin edilmesi için en çok İŞKUR ve akraba-eş dost kanallarının kullanıldığı görülmektedir. İş gücü temininde gazete ilanlarının ve özel istihdam bürolarının il genelinde tercih edilmeme sebebinin akraba-eş dost bağlarının güçlü olmasından kaynaklandığını düşündürmektedir. Türkiye de işgücü temini için kullanılan kanalların başında İŞKUR'un yer aldığı görülmektedir. İlde resmi Özel İstihdam Bürosu bulunmadığı bilinmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler; işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2013 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur. Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör Toptan ve Perakende Ticarettir. Van ili Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe eleman bulmada Türkiye'den daha fazla zorluk çekmektedir. İl genelinde temininde güçlük çekilen mesleklerin %35'i Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. Türkiye'de bu oran % 18'dir.

İl genelinde temininde güçlük çekilen mesleklerin Sektörel dağılımına bakıldığında ikinci sırada %19 ile İnşaat sektörünün yer aldığı görülmektedir. İlde üçüncü sırada %16 İmalat sektörü yer alırken, Türkiye sıralamasında ise %39 ile İmalat Sektörü başta yer almaktadır.

Grafik 36. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%2013

Kaynak: İl İPTA

Bu sektörler incelenirken temininde güçlük çekilme oranı %1'in altında olan: Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetleri, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme sektörlerine grafikte yer verilmemiştir

Temininde güçlük çekilen meslek grupları incelendiğinde Türkiye ve Van ili arasında ciddi farklılıklar gözükmemektedir. Ama Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu hem İlde hem de Türkiye de ilk sırada yer almıştır.

Tablo 43. Temininde Güçlük Çekilen Meslek Grupları Van-Türkiye ,%, 2013

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEK GRUPLARI		
MESLEK GRUPLARI	VAN	TÜRKİYE
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	22,9%	29,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	20,1%	9,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	19,0%	13,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	16,8%	9,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	13,3%	24,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5,2%	3,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,7%	9,3%
Yöneticiler	0,9%	0,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,4%

Kaynak: İl İPTA

Temininde en fazla zorluk çekilen meslek Satış Danışmanıdır. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin %5,4'ünü satış danışmanı oluşturmaktadır. Bu mesleği %4,4 ile Hemşire mesleği takip etmektedir. Temininde zorluk çekilen ilk 20 mesleğe ait tablo incelendiğinde Van ili İle Türkiye geneli arasında farklılaşmalar dikkat çekmektedir. Türkiye de temininde en fazla zorluk yaşanan meslek Makineci olduğu görülmektedir. Bunu Güvenlik Görevlisi ve Garson mesleği izlemektedir.

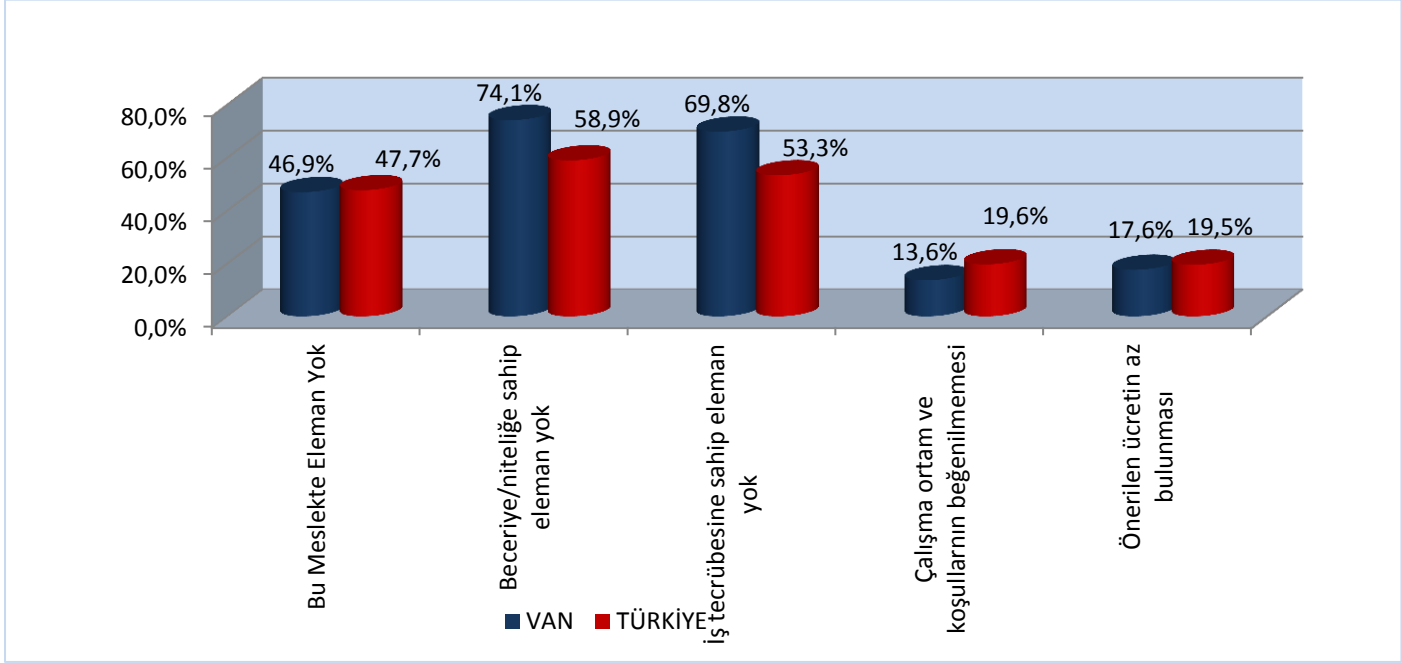
Tablo 44. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler Grupları Van-Türkiye ,%, 2013

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER			
VAN		TÜRKİYE	
Meslek	ORAN	Meslek	ORAN
Satış Danışmanı	5,4%	Makineci (Dikiş)	6,9%
Hemşire	4,4%	Güvenlik Görevlisi	2,8%
Pazarlamacı	3,7%	Garson (Servis Elemanı)	2,3%
Aşçı	3,0%	Beden İşçisi (Genel)	1,9%
Ön Muhasebeci	3,0%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
İnşaat Mühendisi	2,8%	Satış Danışmanı	1,4%
Mobilya Montaj İşçisi	2,7%	Ortacı	1,4%
Kepçe Operatörü	1,9%	Temizlik Görevlisi	1,3%
Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	1,8%	Pazarlamacı	1,3%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	1,7%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%
İnşaat Teknikeri	1,5%	Aşçı	1,1%
Garson (Servis Elemanı)	1,4%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,0%
Kasiyer	1,4%	Şoför-Yük Taşıma	1,0%
Reyon Görevlisi	1,4%	Sıvacı	0,9%
Sihhi Tesisatçı	1,3%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%
Kasap	1,3%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%
Ağır Kamyon Şoförü	1,1%	Ütücü	0,9%
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	1,1%	Hemşire	0,8%
Muhasebeci	1,0%	Muhasebeci	0,8%
Direksiyon Eğitmeni	1,0%	Komi (Garson Yardımcısı)	0,8%

Kaynak: İl İPTA

Temininde güçlük çekilen meslekler irdelenirken işverenlere neden temininde güçlük çekildiğine dair sorular yöneltilmiştir. Bu sorulara alınan cevaplarla işgücünün de nitelikleri hakkında bilgi alınması hedeflenmiş ve işverenlerin bu konuda yaşadığı sıkıntılar belirlenmeye çalışılmıştır.

Grafik 37. Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri %, 2013

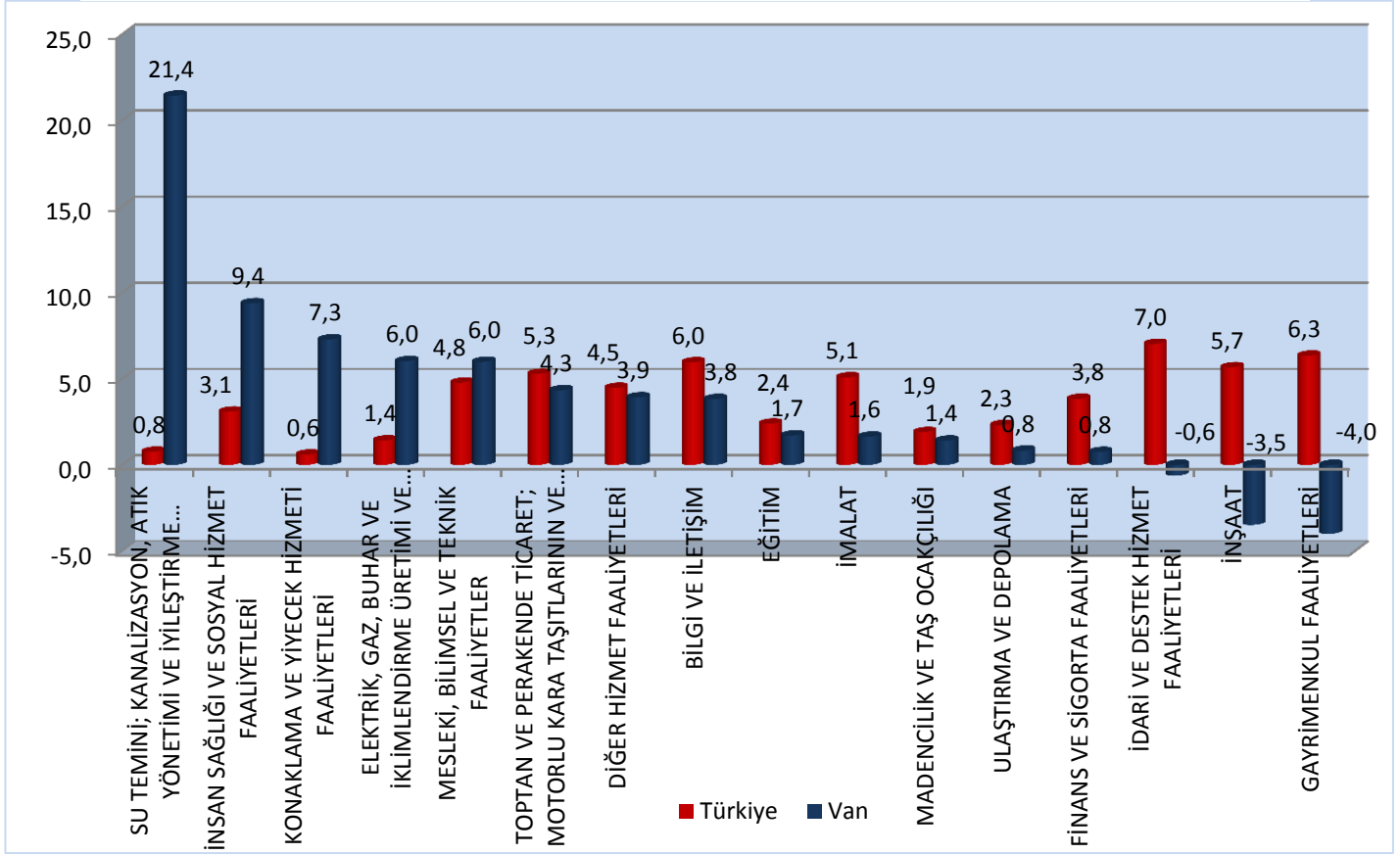

Kaynak: İl İPTA

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Van ilinin 31 Aralık 2013 gelecek dönem net istihdam değişiminin sektörel dağılımı Türkiye’den farklıdır. İl düzeyine ve Türkiye düzeyine göz atacak olursak ilde en yüksek değişim gösterecek sektör %21,4 ile ‘Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri’ sektörü olması beklenirken, Türkiye’de ise en yüksek istihdam artışının olacağı sektör %7,0 ile ‘İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri’ sektörü olması beklenmektedir. İlde İkinci sırada %9,4 ile ‘İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri’ sektöründe büyük değişim beklenirken Türkiye’de bu beklenti %6,3 ile ‘Gayrimenkul Faaliyetleri’ sektörü yönünde olmaktadır. İlde negatif net istihdam değişiminde göze çarpan iki sektör vardır. bunlardan ilki %4,0 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörüdür. Bu sektördeki azalmanın mevsimsel değişimden etkilendiği tahmin edilmektedir. İkinci sektör ise %3,5 ile İnşaat sektörüdür. Bu negatif değişikliğinde İnşaat Sektörü ve Gayrimenkul Faaliyetleri arasındaki ilişkiden kaynaklandığı düşünülmektedir.

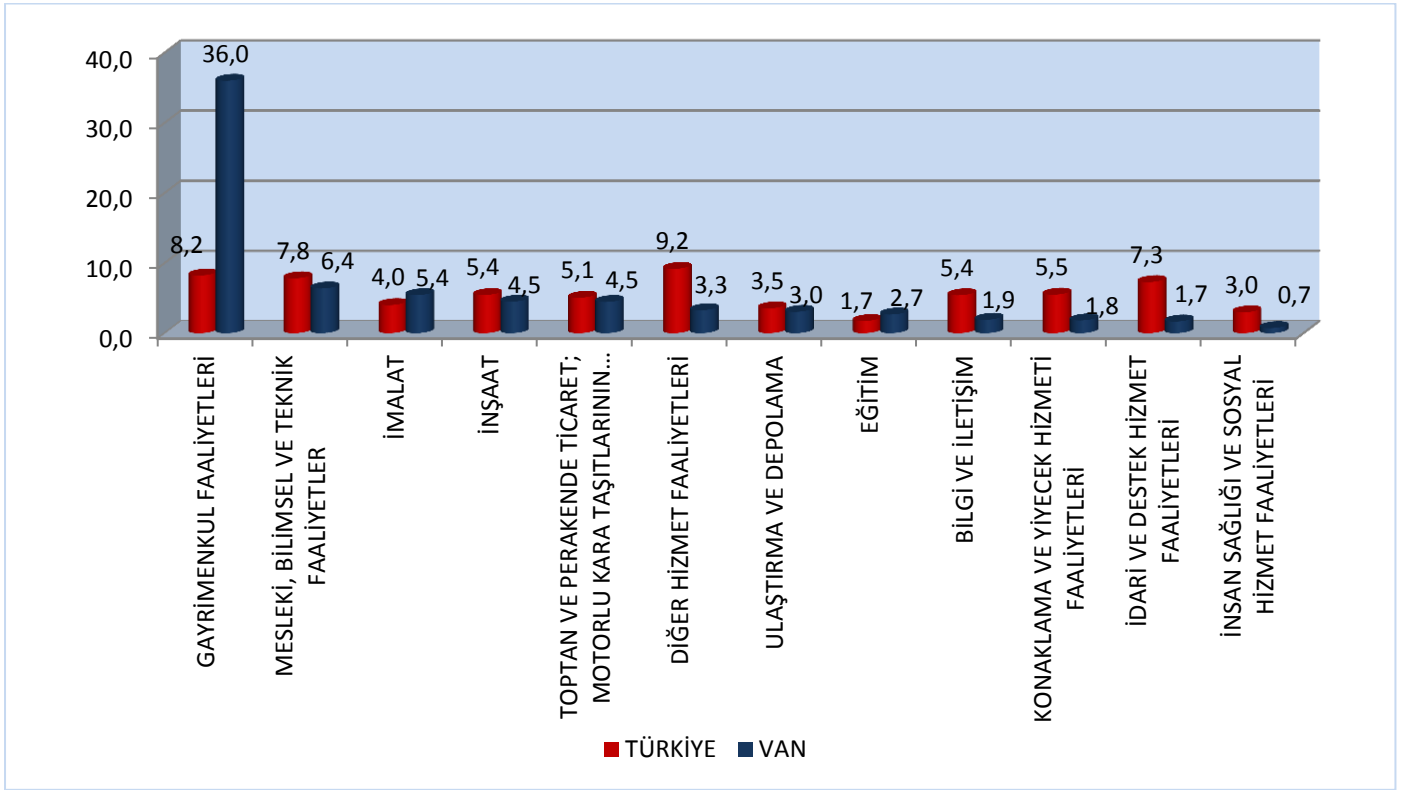
Grafik 38.Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı, 31 Aralık 2013

Kaynak: İl İPTA

30 Haziran 2014 net istihdam değişimine baktığımızda 31 Aralık 2013 beklentilerinden farklı olduğu görülmektedir. İlde en yüksek artışın beklendiği sektör %36,0 ile Gayrimenkul Hizmetleri Faaliyetleri olması beklenirken Türkiye’de ilk sırada %9,2 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İlde İkinci sırada %6,4 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler sektörü yer alırken Türkiye’de de %7,8 ile aynı sektör ikinci sırada yer almaktadır. Gayrimenkul Hizmetleri Faaliyetleri sektörünün mevsimsel farklılıklardan etkilendiği 30 Haziran istihdam artışında ilk sırada yer almasından da anlaşılmaktadır. Türkiye’de ki sektörler mevsimsel değişikliklerden Van ili kadar etkilenmemiştir.

Grafik 39. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı, 30 Haziran 2014

Kaynak: İl İPTA

2013 Yılı Aralık ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam artış beklentisi olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Satış Danışmanı, Hemşire, Elektrik Teknisyeni, Aşçı, Pazarlamacı. Aynı dönem itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler ise Beden İşçisi(İnşaat), Duvarcı, Parke Döşeyicisi İnşaat Kalıpcısı (Ahşap) ,Şoför-Yük Taşıma şeklinde sıralanmaktadır.

2014 yılının Haziran ayı sonu itibariyle, en fazla net istihdam artış beklentisi olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Satış Danışmanı, Mobilya Montaj İşçisi, Beden işçisi(İnşaat), Beden İşçisi(Temizlik), Ağır Kamyon Şoförü meslekleri en fazla net istihdam artış beklentisinin olduğu ilk beş meslektir. Buna karşılık; Temizlik Görevlisi (Hastane), Radyoloji Teknisyeni-Radyodiagnostik, Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer), Amonyum Sülfatlı Gübre İmal İşçisi, Topoğraf 2014 Yılı Haziran ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu ilk beş meslektir

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ

Van İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Van, Muş, Bitlis Hakkâri illerini kapsayan TRB2 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2011 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt Van ilinde yaşanan deprem felaketinden dolayı araştırmanın temelini oluşturan adres listesinde meydana gelen değişikliklerdir. Adres listesi 2012 Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türkiye işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı (%39) çok yüksektir. Bu durum kendini TRB2 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede kayıt dışı çalışma oranı %72,7'dir. Bu oran kadınlarda %87'e çıkmaktadır. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

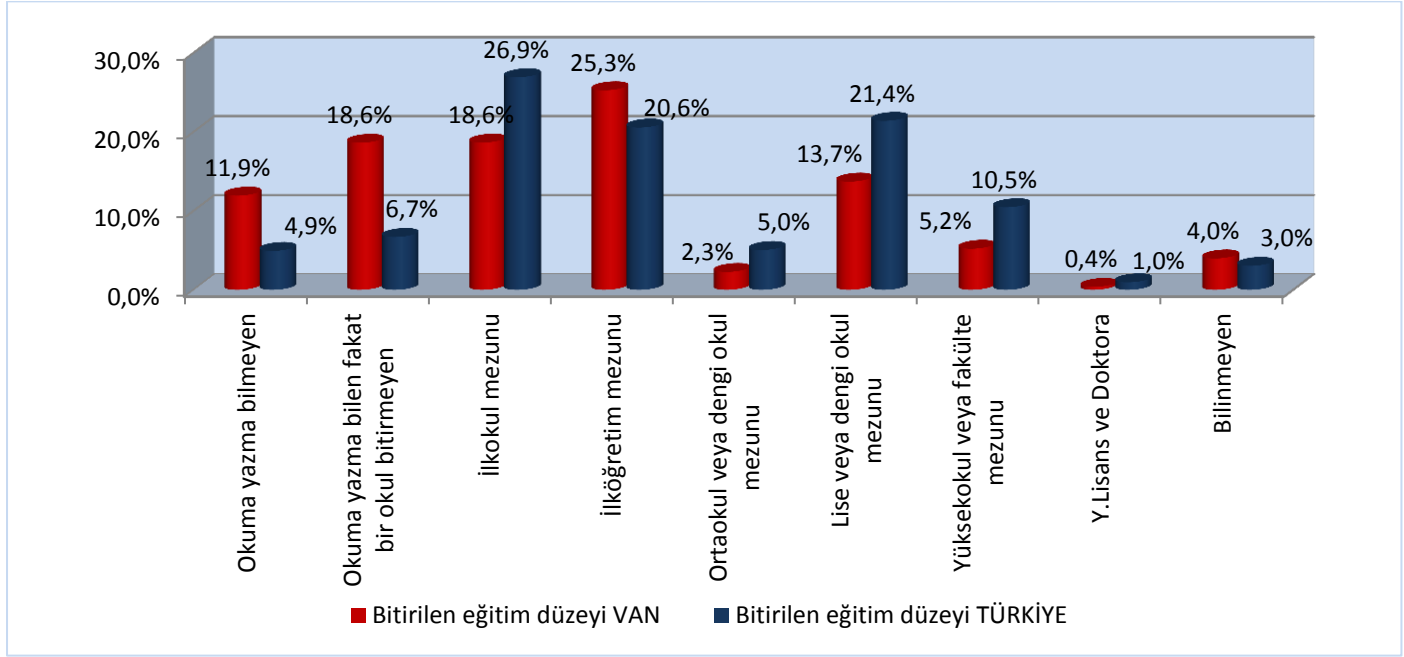
Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. 2012 yılında daha yoğun yaşanan bu sıkıntılar 2013 yılı için asgari düzeye indirilmeye çalışılmış ve kısmen de başarılı olunmuştur.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Van 2011 verilerine göre sosyoekonomik gelişmişlik sıralaması itibarıyla 81 il içinde 75. sıradadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. 2012 yılı verileri için

çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%76,7) lise altı eğitilmişler oluşturmaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun %80,7'si, diploması olmayanların da %64,6'sı kadın nüfustur. Nüfusun sadece %13,7'si lise ve dengi okul mezunu, %5,5'i yüksek eğitilidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim durumunun Türkiye karşılaştırılmasına da bakıldığında Van ilinin eğitimdeki negatif yönü göze çarpmaktadır.

Grafik 40.Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim durumu,%,2012

Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Van ilinde nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye'den daha yüksek olmasına yol açmakta ve işsizliği de perdellemektedir.

Tarım sektöründe yaşanan çözülme bölgede de kendini etkin olarak göstermekte ve toplam istihdam oranının azalmasına yol açmaktadır. Tarım dışı çalışan sayısında ise iyileşme görülmektedir. 2012 yılında 2004 yılına göre tarım dışı sektörlerde çalışan sayısındaki artış %75,7 olarak gerçekleşirken Tarım sektöründe ise %21,5 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle tarım dışı sektörlerde çalışan kadınlarda çok yüksek istihdam artışı yaşanmaktadır.

Tablo 45. Yıllara göre Tarım ve Tarım Dışı İstihdam Artışı, TRB2, bin kişi, 2005-2011

	Toplam			Erkek			Kadın		
	Toplam	Tarım	Tarım dışı	Toplam	Tarım	Tarım dışı	Toplam	Tarım	Tarım dışı
2004	355	190	165	302	145	157	53	45	8
2005	362	195	167	284	126	158	78	69	9
2006	378	209	169	278	120	158	100	90	11
2007	372	171	201	289	102	186	84	69	15
2008	364	125	240	301	77	223	64	48	16
2009	388	141	247	318	89	228	71	52	19
2010	415	159	255	328	94	234	87	66	21
2011	497	210	287	371	110	261	126	100	26
2012	521	231	290	390	128	262	131	103	28

Kaynak: TÜİK, HİA

Van'da tarım sektöründeki istihdam artışında erkek ve kadınlarda belirgin farklılık olduğu görülmektedir. 2004 ile 2012 yılları kıyaslandığından Tarım sektöründe çalışan kadınlarda %130 oranında artış olmasına karşın erkeklerde %11,7 oranında azalış meydana gelmiştir. Ancak tarım dışı istihdamda her iki cinsiyette de artış olduğu görülmektedir. 2004-2012 yılları arasında tarım sektörü ve tarım dışı sektörlerde kadın istihdam oranında ciddi artış olduğu gözlenmektedir. Bu yıllar arasında toplam kadın çalışan sayısı %147 artış göstermiştir. Bu oran kadınların istihdamda daha etkin rol oynamaya başladığını göstermektedir.

Bölge istihdamının %17,1'si sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymamaktadır. Lise altı eğitilmişlerin istihdamdaki oranı %58,9 iken, sanayi sektöründe çalışanların %80,9'unu lise altı eğitilmişler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %12,3'ü lise ve dengi okul mezunu, %2,2'si de yüksekokul mezunudur.

Bölgede istihdam oranı azalırken, işsizlik oranı artmaktadır. İşsizlik oranının yükselmesinde iki etken vardır. Genç nüfus ve kadınlardır. 2012 yılı Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre bölgede işsizlik oranı %8,9 (2011 yılında %5,3) iken, bu oran genç nüfusta %13,3'tür. Özellikle genç kadın nüfus işgücü piyasasına girmeye çalışmakta ve işsizlik oranı üzerinde etkili olmaktadır. Bölgedeki gençlerin %37,2'si işsizdir. 25 ve üstü yaş grubundaki işsizlik oranı ise %7,4 olarak gerçekleşmiştir.

Eğitim düzeyi kadınların işgücü piyasasına girişlerini erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Yüksek eğitilmiş kadınlarda %16,7 olan işsizlik oranı, erkeklerde sadece %11,1'dir. Lise altı eğitilmiş kadınların üçte biri işsizken, lise ve dengi meslek okulu mezunu kadınların yarısı işsizdir. Kadınların da çalışma hayatında yavaş yavaş yer bulmaya başlaması; bu oranların pozitif yönde değişim göstereceğinin bir sinyalidir.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde aynı yapının Van ili kayıtlı işsizleri için de geçerli olduğu görülmektedir. 2012 yılında en fazla kayıtlı işsiz genç nüfusta (15-24 yaş aralığı) olduğu görülmektedir. Kayıtlı işsizlerin %25,4'ü bu yaş grubundadır. İşsizlerin %42,7'si de 25-34 yaş grubundadır.

Kayıtlı işsiz istatistikleri ilde de bölge işsizlik yapısına benzer bir yapıyı ortaya koymaktadır. İlin eğitim durumuna paralel olarak kayıtlı işsizlerin yarısından çoğu lise altı eğitime sahiptir. Kayıtlı işsizlerin sadece %9,4'ü yüksek eğitimlidir. 2010 yılında toplam kayıtlı işsiz sayısı 10.684 iken 2011 yılında bu sayı büyük bir artış göstererek 28.847 ye yükselmiştir. 2012 yılında da bu artarak 33408 kişiye ulaşmıştır. Bu sayı 2013 yılının ilk 9 ayı itibariyle 22947 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı İş Gücü Talep Araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece %9'u kadındır ve bu oran %23,1 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim sektörü, Finans ve Sigorta Faaliyetleri gibi daha çok yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Van'da ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre kadınlar: Genel olarak beden işçisi(temizlik),temizlik görevlisi, güvenlik görevlisi gibi düşük eğitim seviyesine yönelik mesleklerde istihdam edildikleri gözlenmektedir. Bunların yanı sıra kadınların erkeklere göre hâkim oldukları mesleklerin; belirli bir eğitim isteyen meslekler olduğu da görülmektedir. Bu meslekler; hemşire, sekreter, hasta danışmanı, satış elemanıdır. Diğer bir ifade ile kadınlar ya belirli becerileri gerektiren düşük eğitimli mesleklerde veya yüksek eğitim düzeyi isteyen mesleklerde çalışmaktadırlar.

2012 yılı verilerine göre İlde açık işlerin karşılanma oranı, diğer bir ifade ile işe yerleştirme oranı %90,5'tir. Bu oran 2013 yılının ilk 9 ayı için %85 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı için özel sektörde %68 olan işe yerleştirme 2013 yılının ilk 9 ayı için bu oran %73 olarak gerçekleşmiştir. Kadınların işe yerleştirme oranı 2012 yılında %9,4 olarak gerçekleşmiştir.

Kadınların işe yerleştirilmelerinde kurslar vasıtasıyla yapılan işe yerleştirmeler erkeklere oranla daha düşüktür. Kurslar vasıtasıyla yapılan yerleştirmelerin %12,8'ini kadınlar oluşturmaktadır. Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Van'da İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarısından fazlası lise altı eğitimlidir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2013 yılı araştırmasında Talep boyutu itibariyle, Van ilinde 10+ özel sektör işyerlerinde çalışan sayısına göre lokomotif sektörün Toptan ve Perakende Ticaret sektörü olması sonucu, en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslekler de Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Buna karşılık açık iş oranları itibariyle önde gelen sektör İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür.

En fazla çalışana sahip sektörler ile en fazla açık iş oranına sahip sektörler birbirinden farklılık göstermektedir. En fazla çalışana sahip olan Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün açık iş oranı %2,3 ile

5. sırada iken, İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü açık iş oranı(4,3) ile 1. sıradadır. En fazla çalışanı olan ilk 4 sektör toplam çalışan sayısının %72' sini oluşturmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü; İnşaat, İmalat ve İdari ve Destek hizmetleri sektörleri izlemektedir.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu Profesyonel Meslek Mensupları meslekleridir. Bu ana meslek grubunu Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar takip etmektedir.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu Satış Danışmanı mesleğidir. Satış Danışmanı mesleğini Ön Muhasebe mesleği takip etmektedir. Temininde en çok zorluk çekilen meslek de Satış Danışmanıdır. Bu mesleği de Hemşirelik mesleği takip etmektedir. İlde açık işler için; işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyi ağırlıklı olarak genel lise mezunudur. Bunun yanı sıra açık işlerde işverenlerin büyük bir kısmı da belirli bir eğitim düzeyini şart koşmamıştır.

İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. İstenilen beceri ve niteliğe sahip elaman bulunmayan mesleklerin başında Satış Danışmanı gelmektedir. Temininde güçlük çekilen meslek grupları incelendiğinde 'Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar' , 'Profesyonel Meslek Mensupları' ve 'Hizmet ve Satış Elamanları' meslek gruplarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Hem açık işlerde hem de temininde güçlük çekilen meslekler arasındaki benzerlik dikkat çekmektedir. Aynı benzerlik, istenilen beceri ve niteliğe sahip elaman bulunmayan mesleklerde de görülmektedir. Becerilerin geliştirilerek işverenlerin istekleri doğrultusunda açık işlerin karşılanması bu mesleklere ve yukarıda belirtilen meslek gruplarına yönelik eğitim programlarını öncelikli hale getirmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentilerinde kısa dönem (altı ay) ve orta dönem(on iki ay) itibariyle istihdam artışı beklenmektedir. Her iki durumda da istihdam artışının en yoğun olacağı sektör 'Toptan ve Perakende Ticaret' sektörüdür. Kısa vadede beklenen istihdam değişimi incelenirken İnşaat sektörü için azalış olacağı tespit edilmiştir. Kısa vade istihdam değişimi 31 Aralık 2013 tarihi ile sorgulandığı ve bu döneminde bölgede kış mevsimine denk geldiği düşünüldüğünde, istihdamdaki bu azalışın İnşaat sektörü için anlamlı olduğu görülmektedir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ile yüksek bir kayıt dışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıt dışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitime maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR'a görev düşmektedir.

İŞKUR; Aktif İş Gücü Servisi(Kurslar) ve İşe Yerleştirme ile İş ve Meslek Danışmanlığı servisleriyle hem işverenlere hem de iş arayanlara hizmet sunmaktadır. Bu hizmetlerle işgücü piyasası ve işgücü arzında nitelik bakımında iyileşme yapmayı hedeflemektedir.

Niteliksiz işgücünün ve yüksek devinimin piyasada oluşturduğu negatif etkilerden kurtulabilmek için; işgücü eğitime öncelik verilmeli ve İşletmelerin(Şirketler) de İnsan Kaynakları Departmanlarını oluşturarak profesyonel destek almaları sağlanmalıdır. Tüm bu bilgiler ışığında Van İşgücü Piyasasının kendini geliştirmeye yönelik adımlar attığını söyleyebiliriz. Gelişen bilişim ve yaygın iletişim ağlarıyla beraber küçük ve orta büyüklükteki firmalar sürekli bilgi haznesini geliştirmekte ve bunları uygulamaya çalışmaktadır. Ama genel itibariyle hala ulusal ya da küresel nitelikte bir kurumsal yapıya ulaşamamışlardır. Şüphesiz ki uygulanacak doğru politikalarla bu tablo pozitif yönde değiştirilebilir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

		 İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI			
		İŞYERİ BİLGİ FORMU			
Sayın İşyeri Yetkilisi,					
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.					
Bilgi verme ve gizlilik					
1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. 3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.					
Kapsam					
Bu araştırma, ilimizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işyerlerinde insan kaynakları, personel, işletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.					
İŞYERİ BİLGİLERİ					
Örnek No	:				
İşyerinin Yasal Ünvanı	:				
İşyerinin Tabaka Ünvanı	:				
ADRES BİLGİLERİ					
İL	:				
İLÇE	:				
KÖY	:				
MAHALLE	:				
CADDE/SOKAK	:				
DIŞ KAPI NO	:				
İÇ KAPI NO	:				
TELEFON/FAKS/e-posta	:	 / /			
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin					
Adı ve Soyadı	:			Unvanı	:
Tarih	:			Telefonu	:
E-posta	:			İmza/Kağıt	:
Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.					
BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI ORJUNDAKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. AIZ EDERİZ.					
ZİYARETÇİ		KONTROLÖR		VERİ GİRİŞ PERSONELİ	
Adı ve Soyadı					
Tarih ve İmza					
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI					
İL MÜDÜRLÜĞÜ	TEL	1 / 7	FAKS	E-POSTA	
Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü					

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ	
S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz? (Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)	
01	Madencilik ve Taş ocakçılığı
02	İmalat
03	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05	İnşaat
06	Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07	Ulaştırma ve depolama
08	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09	Bilgi ve iletişim
10	Finans ve sigorta faaliyetleri
11	Gayrimenkul faaliyetleri
12	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14	Eğitim
15	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17	Diğer hizmet faaliyetleri
S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi? (Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)	
Aynı	Değişmiş
Sonraki Sayfaya Geçiniz	

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM			
S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli <u>fiilen yaptıkları işlere göre</u> sıralayınız?			
01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III - AÇIK İŞLER												
S5: İşyerinizde <u>şu an</u> eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyacı duyulan eleman sayısını belirtiniz?												
S5.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz. ☐ Soru 6'ya geçiniz.												
01	02	03	04	05	06							
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen <u>Asgari</u> Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel İse 3. Meslek İse 4. Meslek Yönelimliliği 5. Lisans 6. Lisansüstü 7. Farklıdır	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgiyayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve beğenmez karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9. Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	İhtiyacı duyduğunuz elemanı <u>şu anda</u> herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2-HAYIR	Açık işlerinizi genellikle <u>nasıl yolla arıyorsunuz?</u> 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Bölgeleri							
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
5.6: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net istihdam artışı</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐	8.3'e geçiniz
	Hayırsa ☐	8.1 veya 8.2 geçiniz
5.6.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını <u>beklemiyorum</u> .	☐	7.soruya geçiniz
5.6.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair <u>şüphe bulunmamaktadır</u> .	☐	
5.6.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net istihdam artışı olacağını</u> düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam <u>ARTIŞI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal <u>artış</u>

5.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net istihdam azalışı</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐	7.3'e geçiniz
	Hayırsa ☐	7.1 veya 7.2 geçiniz
5.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını <u>beklemiyorum</u> .	☐	8.soruya geçiniz
5.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair <u>şüphe bulunmamaktadır</u> .	☐	
5.7.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net istihdam azalışı olacağını</u> düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam <u>AZALISI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal <u>azalış</u>

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
5.8: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net istihdam artışı</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐	8.3'e geçiniz
	Hayırsa ☐	8.1 veya 8.2 geçiniz
5.8.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını <u>beklemiyorum</u> .	☐	9.soruya geçiniz
5.8.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair <u>şüphe bulunmamaktadır</u> .	☐	
5.8.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net istihdam artışı olacağını</u> düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam <u>ARTIŞI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal <u>artış</u>

5.9: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net istihdam azalışı</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐	8.3'e geçiniz
	Hayırsa ☐	8.1 veya 8.2 geçiniz
5.9.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını <u>düşünmüyorum</u> .	☐	10.soruya geçiniz
5.9.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair <u>şüphe bulunmamaktadır</u> .	☐	
5.9.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net istihdam azalışı olacağını</u> düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam <u>AZALISI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal <u>azalış</u>

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER						
10: 2013 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?						
10.1: Eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek yok. ☐ <u>Özellikle Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.</u>						
01	02	03	04			
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde güçlük çektiğiniz mesleğin kodu	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)			
			1. Bu meslekte eleman bulunamaması	2. Gerekli Mesleki beceri/yeterlilikle sahip eleman bulunamaması	3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	
			4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi	5. Önerilen ücretin az bulunması		
			1	2	3	4
			5	6	7	8

Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$$n_h = \tilde{n} [K_2 + (1- K_2) M_h]^{1/2}$$

$\tilde{n}$ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$$

K_2 = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$n_{min} = K.\tilde{n}$ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayım ile ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak $n_{min}=125$ olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örnekleme (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten

büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(\frac{y_i}{\pi_h} \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v(\hat{Y}_h) = N_h^2 v(\bar{y}_h) = N_h^2 \left[\sum (y_i - \bar{y}_h)^2 / (n_h - 1) \right] \text{ dir.}$$

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$

şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v(\hat{Y}) = \sum_h v(\hat{Y}_h)$$

olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlışlık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R[®]= cevapsızlık düzeltmesi

R[®]=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C : Tamsayım ve Örneklem Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örneklem Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	ÖrneklemToplam	24.934
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	Araştırmada Seçilen Toplam	65.723
Uşak	691	isveri	
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
Isparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	38.698		

Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1286	1149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	Örneklem Toplam	19.588	16.338
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	2.050	1.802	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkari	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
İğdır	277	246	Yalova	520	469			
İsparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam					
Karaman	510	442						

Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu” uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan “Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi” üzerinden en güncel veri olan 2012 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için “işyeri cevapsızlık formu” doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ işgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapisane, kışla ya da orduvinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$İKO = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İş ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocaklığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilcilerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapımcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı istihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı istihdam}}{\text{Toplam istihdam}} \times 100$$

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü arzı (istihdam+işsiz)}} \times 100$$

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- İçinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (inaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. *İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar:* Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
 - 1.1. *İş bulma ümidi olmayanlar:* Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
 - 1.2. *Diğer:* Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
2. *Mevsimlik çalışanlar:* Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
3. *Ev işleriyle meşgul:* Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
5. *Emekli:* Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
6. *Çalışamaz halde:* Bedensel özürlü, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
7. *Diğer:* Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - (\text{İstihdam} + \text{İşsiz})}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}} \times 100$$

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değer yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değer ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin işsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri

1- Temel İşgücü Göstergeleri

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	55 639	26 420	24 320	2 100	29 219	47,5	43,7	7,9
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9

İl	15 ve daha yukarı yaştaki	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

2- İstihdamın Sektörel Dağılımı

il	İstihdam (000)	Tarım (000)	Sanayi (000)	Hizmet (000)	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
Toplam	24 320	5 531	6 605	12 184	22,7	27,2	50,1
Adana	595	113	170	312	19,0	28,6	52,4
Adıyaman	187	95	34	58	50,8	18,4	30,8
Afyonkarahisar	237	96	53	88	40,4	22,5	37,1
Ağrı	151	54	42	55	35,8	28,0	36,1
Amasya	116	54	17	45	46,3	14,9	38,8
Ankara	1 570	75	349	1 146	4,8	22,2	73,0
Antalya	790	214	108	468	27,1	13,6	59,3
Artvin	73	29	11	33	40,1	14,7	45,2
Aydın	359	118	77	164	32,8	21,4	45,8
Balıkesir	426	169	81	176	39,7	19,0	41,3
Bilecik	72	15	27	30	21,3	37,1	41,7
Bingöl	78	27	16	35	35,0	20,7	44,3
Bitlis	91	40	13	39	43,6	13,7	42,7
Bolu	99	30	22	47	29,8	22,7	47,5
Burdur	97	45	17	35	46,3	17,8	35,8
Bursa	916	132	390	394	14,4	42,6	43,0
Çanakkale	195	76	34	85	38,8	17,5	43,8
Çankırı	65	29	11	25	45,1	16,3	38,5
Çorum	183	69	49	65	37,4	27,0	35,6
Denizli	360	106	116	138	29,3	32,3	38,4
Diyarbakır	347	82	87	178	23,6	25,2	51,3
Edirne	177	63	28	86	35,6	16,0	48,4
Elazığ	159	45	32	82	28,5	20,1	51,4
Erzincan	74	29	9	36	38,6	12,5	48,8
Erzurum	242	110	32	100	45,3	13,3	41,4
Eskişehir	247	38	80	129	15,5	32,4	52,1
Gaziantep	460	75	172	213	16,3	37,5	46,2
Giresun	153	70	26	56	46,1	17,0	37,0
Gümüşhane	41	16	7	18	38,2	17,5	44,3
Hakkari	62	12	6	44	19,5	9,7	70,8
Hatay	423	107	103	213	25,3	24,3	50,3
Isparta	152	62	22	68	40,8	14,7	44,5
Mersin	517	166	101	250	32,0	19,6	48,4
İstanbul	4 565	31	1 677	2 857	0,7	36,7	62,6
İzmir	1 330	156	404	770	11,8	30,3	57,9
Kars	102	49	16	37	48,3	15,4	36,3
Kastamonu	156	82	20	54	52,8	12,7	34,5
Kayseri	368	54	135	179	14,6	36,7	48,7
Kırklareli	140	35	43	62	25,0	31,0	44,0
Kırşehir	75	29	15	31	38,6	19,9	41,5
Kocaeli	502	22	221	258	4,4	44,1	51,5
Konya	649	205	155	289	31,6	23,8	44,5
Kütahya	195	76	50	69	39,0	25,7	35,3
Malatya	230	78	47	105	34,0	20,2	45,7
Manisa	520	212	131	178	40,7	25,1	34,2

İl	İstihdam (000)	Tarım (000)	Sanayi (000)	Hizmet (000)	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
Kahramanmaraş	307	97	97	112	31,8	31,7	36,5
Mardin	177	58	31	88	32,8	17,4	49,8
Muğla	343	107	50	186	31,1	14,7	54,2
Muş	115	65	17	34	56,2	14,4	29,4
Nevşehir	110	47	16	47	42,6	14,2	43,2
Niğde	122	58	22	42	47,5	18,4	34,1
Ordu	282	138	57	88	48,8	20,1	31,1
Rize	108	39	26	43	36,3	23,8	39,9
Sakarya	281	71	89	121	25,2	31,7	43,2
Samsun	434	169	90	175	38,9	20,8	40,3
Siirt	73	23	12	38	31,7	16,3	52,0
Sinop	77	27	20	30	35,2	26,0	38,8
Sivas	194	73	42	78	37,8	21,8	40,3
Tekirdağ	317	49	148	121	15,4	46,6	38,1
Tokat	207	102	34	71	49,1	16,3	34,6
Trabzon	281	103	55	123	36,7	19,5	43,8
Tunceli	35	8	3	25	21,6	7,8	70,6
Şanlıurfa	400	191	58	151	47,6	14,5	37,8
Uşak	132	52	35	45	39,5	26,4	34,1
Van	249	65	83	101	26,1	33,4	40,5
Yozgat	159	78	29	52	48,8	18,4	32,9
Zonguldak	220	58	67	96	26,2	30,4	43,5
Aksaray	139	59	31	50	42,2	22,0	35,8
Bayburt	32	16	5	11	50,0	14,4	35,6
Karaman	81	32	20	29	39,7	25,1	35,2
Kırıkkale	75	16	16	43	21,2	21,5	57,3
Batman	112	30	26	56	26,5	23,5	50,0
Şırnak	93	15	13	65	15,7	14,5	69,8
Bartın	69	25	18	26	36,3	26,5	37,2
Ardahan	47	31	2	14	66,2	3,8	30,0
Iğdır	66	32	8	25	49,0	12,3	38,7
Yalova	69	8	20	41	11,7	29,0	59,2
Karabük	67	10	18	39	15,0	26,8	58,2
Kilis	41	18	7	17	42,9	16,5	40,6
Osmaniye	132	34	39	59	25,8	29,6	44,5
Düzce	130	42	43	45	32,1	33,3	34,6

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

Ek 4- Diğer Tablolar

Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.590	78.462	2.398	2.814	1.492	2.248	3,0	1,9	2,9
İmalat	47.378	1.991.454	113.084	134.403	101.196	79.726	5,4	5,1	4,0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	590	37.568	494	510	534	538	1,3	1,4	1,4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	389	28.801	532	559	219	524	1,8	0,8	1,8
İnşaat	29.776	653.825	22.728	45.631	36.993	35.600	3,4	5,7	5,4
Toptan ve perakende ticaret	45.281	925.382	44.837	61.834	48.878	46.739	4,6	5,3	5,1
Ulaştırma ve depolama	10.977	289.106	8.628	13.091	6.680	10.241	2,9	2,3	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11.428	282.720	16.875	22.200	1.700	15.535	5,6	0,6	5,5
Bilgi ve iletişim	2.325	71.742	2.814	2.764	4.272	3.881	3,8	6,0	5,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.382	97.973	2.064	2.340	3.754	3.874	2,1	3,8	4,0
Gayrimenkul faaliyetleri	1.487	32.464	1.370	1.891	2.058	2.669	4,1	6,3	8,2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.034	182.122	7.261	10.595	8.681	14.246	3,8	4,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.690	490.060	17.891	19.887	34.422	35.670	3,5	7,0	7,3
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik	2	27	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	5.319	153.509	3.861	5.693	3.671	2.659	2,5	2,4	1,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.111	165.943	7.017	9.896	5.126	4.929	4,1	3,1	3,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	766	19.251	623	852	-12	546	3,1	-0,1	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	4.142	94.944	5.606	5.988	4.243	8.707	5,6	4,5	9,2
GENEL TOPLAM	183.667	5.595.354	258.082	340.950	263.906	268.334	4,4	4,7	4,8

Ek 4-B: İl Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 HAZİRAN 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	6	340	0	2	5	0	0,00	1,41	0,00
İMALAT	143	3.482	91	192	57	189	2,55	1,64	5,42
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	7	615	0	11	37	0	0,00	6,02	0,00
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	1	14	0	0	3	0	0,00	21,43	0,00
İNŞAAT	271	5.216	53	232	-182	234	1,01	-3,48	4,49
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	377	5.792	134	421	251	258	2,27	4,33	4,45
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	62	1.123	8	25	9	34	0,73	0,83	3,04
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	51	1.009	12	65	73	18	1,20	7,28	1,82
BİLGİ VE İLETİŞİM	9	262	8	19	10	5	2,96	3,82	1,91
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	11	133	0	3	1	0	0,00	0,75	0,00
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	8	114	5	9	-5	41	3,85	-4,00	36,00
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	35	251	2	23	15	16	0,79	5,98	6,37
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	43	3.214	4	15	-20	53	0,13	-0,62	1,66
EĞİTİM	35	1.085	22	52	19	29	1,95	1,71	2,66
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	25	1.396	63	120	131	10	4,32	9,38	0,72
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	1	41	0	3	0	0	0,00	0,00	0,00
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	19	323	1	15	13	11	0,33	3,92	3,27
Genel Toplam:	1.104	24.409	404	1.207	417	898	1,63	1,71	3,68

Ek 5- İllerin Yatırımlardan Aldığı Paylar

İli / İlçesi	Toplam Belge Adedi	Toplam Sabit Yatırım (Milyon TL)	Toplam İstihdam	Toplam Yatırım Payı
İzmir	210	8.910	7.367	15,4%
İstanbul	573	5.010	18.245	8,7%
Adana	89	2.837	2.017	4,9%
Kocaeli	164	2.783	5.835	4,8%
Bursa	214	2.565	6.769	4,4%
Hatay	67	2.278	2.088	3,9%
Gaziantep	227	1.864	4.463	3,2%
Antalya	115	1.813	6.952	3,1%
Ankara	178	1.713	8.323	3,0%
Manisa	102	1.479	2.979	2,6%
Kahramanmaraş	74	1.428	2.092	2,5%
Muhtelif İller	10	1.235	164	2,1%
Mardin	48	1.193	2.657	2,1%
Tekirdağ	121	1.176	3.736	2,0%
Eskişehir	52	1.117	3.058	1,9%
Mersin	95	1.111	2.282	1,9%
Muş	19	1.042	432	1,8%
Balıkesir	68	952	1.915	1,7%
Aydın	51	912	2.262	1,6%
Konya	199	860	3.926	1,5%
Yalova	24	734	1.651	1,3%
Aksaray	24	697	1.801	1,2%
Afyonkarahisar	59	670	1.449	1,2%
Bilecik	19	641	1.132	1,1%
Adıyaman	29	622	1.264	1,1%
Şanlıurfa	99	601	5.624	1,0%
Muğla	57	597	2.024	1,0%
Sakarya	45	568	2.409	1,0%
Bolu	14	539	533	0,9%
Kayseri	66	521	1.816	0,9%
Kırşehir	11	501	188	0,9%
Düzce	48	499	3.495	0,9%
Malatya	45	487	2.425	0,8%
Kırklareli	25	450	634	0,8%
Denizli	71	408	1.364	0,7%
Samsun	45	396	840	0,7%
Diyarbakır	68	352	2.614	0,6%
Uşak	31	350	489	0,6%
Kütahya	36	342	1.151	0,6%
Osmaniye	27	326	505	0,6%
Trabzon	40	318	933	0,6%
Kastamonu	29	313	821	0,5%
Van	68	301	1.377	0,5%

Erzincan	17	292	255	0,5%
Giresun	21	251	413	0,4%
Kars	14	235	557	0,4%
Karaman	18	233	717	0,4%
Çanakkale	16	217	433	0,4%
Niğde	22	213	795	0,4%
Batman	38	172	3.731	0,3%
Kırıkkale	16	163	338	0,3%
Sivas	39	162	894	0,3%
Erzurum	18	156	301	0,3%
Elazığ	31	125	567	0,2%
Zonguldak	25	124	609	0,2%
Siirt	7	123	731	0,2%
Tokat	28	119	1.036	0,2%
Burdur	30	115	542	0,2%
Bitlis	28	115	954	0,2%
Rize	14	106	407	0,2%
Yozgat	28	105	809	0,2%
Çorum	22	102	641	0,2%
Ordu	24	100	1.268	0,2%
Isparta	17	96	293	0,2%
Sinop	13	84	416	0,1%
Nevşehir	30	78	552	0,1%
Ağrı	17	78	1.704	0,1%
Edirne	17	78	422	0,1%
Bingöl	14	78	488	0,1%
Amasya	21	73	770	0,1%
Bartın	8	57	234	0,1%
Kilis	8	48	244	0,1%
Karabük	3	46	155	0,1%
Artvin	12	45	205	0,1%
Şırnak	12	33	338	0,1%
Bayburt	5	33	99	0,1%
Çankırı	10	30	138	0,1%
Iğdır	10	28	406	0,0%
Hakkari	7	23	103	0,0%
Tunceli	4	17	86	0,0%
Gümüşhane	5	14	79	0,0%
Ardahan	3	8	26	0,0%
Gökçeada	2	4	30	0,0%
Genel Toplam	4.330	57.688	146.887	100,0%

TÜRKİYE İŞ KURUMU
VAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Abdurrahman Gazi Mah. Erciş yolu Üzeri Van City İş Merkezi
[Tel:0\(432\) 216 16 37](tel:04322161637)
www.iskur.gov.tr